Дешіл Хемметт

ХУДИЙ

З англійської переклав Олександр Буценко.

Ліліан

1

Я саме сидів за стойкою дешевого ресторанчика на П'ятдесят другій стріт, чекаючи, поки Нора прикупиться на новорічне свято, коли з-за одного із столиків підвелася дівчина і, покинувши своїх сусідів, рушила до мене. Білява, маленького зросту, в блідо-голубій спортивній сукні, вродлива і стрункa.

– Ви Нік Чарлз? – спитала вона.

– Так, – підтвердив я.

– Дороті Уайнент, – простягла вона руку. – Мене ви, певно, не пам'ятаєте, одначе мусите пам'ятати мого батька, Клайда Уайнента. Ви…

– Ну, звичайно, – погодився я. – Тепер і тебе пригадав, у ті часи тобі було років дванадцять-тринадцять, вірно?

– Так, вісім років тому. Скажіть, а чи пригадуєте ви історії, які мені розповідали? То все була правда?

– Звичайно, ні. Як справи у батька?

– Я збиралася вас розпитати про це, – всміхнулася дівчина. – Ви ж бо знаєте, моя мати з ним розлучилась, і відтоді ми про нього не чули, за винятком повідомлень у пресі про його екстравагантні вихватки. А ви з ним бачились?

Моя склянка давно спорожніла. Я спитав дівчину, що вона питиме, й, почувши: шотландське віскі з содовою, замовив дві порції, а тоді відповів:

– Ні, не бачився. Я жив у Сан-Франціско.

– Я б хотіла з ним зустрітись, – пояснила дівчина. – Мати зчинить лемент, як дізнається, одначе я б хотіла його побачити.

– Що ж заважає?

– Він не буває на Ріверсайд-драйв, де ми живемо, і його прізвища нема ні в телефонному, ні в адресному довідниках.

– То зв'яжися з його адвокатом, – запропонував я.

– А хто він? – проясніла вона обличчям.

– Його прізвище було Мак... такий-то... Маколей, здається. Так, Герберт Маколей. Працював у "Будинку Зінгера".

– Дайте-но мені п'ять центів, – попросила дівчина і пішла до телефону. Невдовзі повернулася з радісною усмішкою. – Розшукала, його контора зараз майже на розі П'ятої авеню.

– Твого батька?

– Адвоката. Він сказав, що батька зараз нема в місті. Але я з ним обов'язково зустрінусь. – Вона підняла склянку. – За об'єднання сім'ї. Розумієте, хто…

Аста підстрибнула і стала на задні лапи, впершись передніми мені в живіт. Нора, утримуючи собаку на повідку, повідомила:

– Сьогодні вона достоту порозважалась! Звалила столик з ялинковими прикрасами в крамниці "Лорд енд Тейлор", налякала до непритомності якусь гладуху в універмазі "Сакс", облизавши їй ногу, примусила трьох поліцейських погладити себе.

– Моя дружина, – відрекомендував я. – А це Дороті Уайнент. Її батько колись був моїм клієнтом, в той час я знав Дороті довготелесим підлітком. Гарний чолов'яга, але з привітом.

– Тоді я була просто ним зачарована, – повідомила Дороті, кивнувши в мій бік. – Справжній живий детектив! Я бігала за ним хвостиком і благала розповідати, розповідати. Він безсоромно брехав, а я вірила кожному його слову.

– У тебе втомленим вигляд, Норо, – зауважив я.

– Набігалась. Давай-но десь сядемо.

Дороті Уайнент сказала, що мусить повертатися до свого столика. Вона потисла руку Норі: ми повинні прийти до них на коктейль, вони живуть у готелі "Котленді", її мати носить зараз прізвище Йоргенсен. Ми б теж були раді її бачити, хай приходить до нас у готель "Номенді", ми пробудемо п Нью-Йорку ще тижнів: ю дня, Дороті поплескала на прощання собаку.

– Гарненька дівчина, – скапала Нора, коли ми знайшли вільний столик.

– На любителя.

– То у тебе є улюблений жіночий тип? – вишкірилась дружина.

– Лише твій, люба, – довгі брюнетки з гостреньким підборіддям.

– А як же та рудоволоска, з якою ти загубився вчора у Квінів?

– Пусте! – відмахнувся я. – Вона просто хотіла показати мені французькі гравюри.

2

Наступного ранку мені зателефонував Герберт Маколей:

– Алло! Якби не Дороті Уайнент, я б і не дізнався, що ти знову в Нью-Йорку. Може, поснідаємо разом?

– А котра година?

– О пів на дванадцяту. Я що – розбудив тебе?

– Так, – зізнався я, – але байдуже. Приходь до нас на ленч. Голова розколюється з похмілля, і нема сил рухатись… Окей, скажімо, о першій.

Я випив віскі з Норою, перш ніж вона пішла робити зачіску, потім ще – після душу і вже почувався набагато краще, коли телефон знову задзвонив.

– Містер Маколей вже прийшов? – спитав жіночий голос.

– Ще ні.

– Вибачте за турботу, але чи не передасте, щоб він відразу, як з'явиться, подзвонив до своєї контори? Це дуже важливо.

Я пообіцяв переказати.

Хвилин за десять прийшов Маколей. Це був великий, кучерявий, рум'янощокий і вродливий чолов'яга приблизно мого віку – сорока одного року, хоча виглядав молодшим. Він користувався славою гарного адвоката. Коли я жив у Нью-Йорку, то працював з ним кілька разів, і ми завжди перемагали.

Ми потисли руки, поплескали один одного по спині, він запитав, як мені ведеться, і я відповів: "Чудово", потім він відказав: "Чудово" на таке саме моє запитання, і аж тоді я передав йому прохання подзвонити до контори.

Маколей повернувся від телефону насуплений.

– Уайнент знову в місті, – повідомив він, – і хоче мене бачити.

Я обернувся до нього з наповненими склянками:

– Ми можемо запросити на ленч і…

– Хай почекає, – відрубав він, беручи в мене з рук склянку.

– Він так само дивачить?

– Тут не до сміху, – серйозно відказав Маколей. – Ти чув, що його 1929 року, тобто торік, відправили лікуватися до санаторію?

– Ні.

Він кивнув, сів, поставив склянку на столик поруч і нахилився до мене:

– А що там за історія з Мімі, Чарлз?

– З Мімі? Ах, так – з його дружиною, тобто – колишньою. Не знаю. З нею сталась якась історія?

– Як завжди, – відказав він сухо і неквапом додав: – Я гадав, ти мусиш знати.

Хоч я таки дійсно знав, одначе відказав:

– Слухай, Мак, я вже близько шести років, ще з 1927-го не займаюся розшуком.

Він вирячився на мене.

– Слово честі, – запевнив я, – через рік після мого одруження помер тесть, залишивши нам лісопильний завод, вузькоколійку та таке інше, тож я кинув роботу в розшукному агентстві, щоб доглядати за всім цим. Але так чи інакше, я б ніколи не працював на Мімі Уайнент, чи Йоргенсен, чи яке там

прізвище вона носить, бо ми завжди відчували відразу одне до одного.

– О, я не знав, що ти… – Маколей затнувся, безнадійно махнув рукою і взяв склянку. Ковтнувши віскі, він промовив: – Просто стало цікаво. Три дні тому, у вівторок, дзвонить Мімі, розшукуючи Уайнента; вчора телефонує Дороті, начебто за твоєю порадою, і теж розпитує, і… Я подумав, що ти, певно, ведеш якусь справу, і зацікавився.

– А вони хіба нічого тобі не пояснили?

– Пояснили: мовляв: бажають повернути старі часи. Вкрай багатозначно.

– Ой же ж і недовірливий ви народ, адвокати, – під'юдив я. – А може, й справді вони бажають повернути старе, а за разом і гроші. Та, власне, чого переживати? Хіба Уайнент ховається?

Маколей стенув плечима.

– Мені відомо не більше за тебе. Востаннє я бачив його в жовтні. – Він знову приклався до склянки. – Ти ще довго пробудеш у Нью-Йорку?

– До Нового року, – відповів я і пішов до телефону замовити сніданок у номер.

3

Ввечері ми з Норою побували на прем'єрі "Медового місяця" в Літл-Сієте, а тоді потрапили на коктейль до якихось чи то Фріменів, чи то Філдінгів. Тож, коли наступного ранку дружина

мене розбудила, я почувався доволі кепсько. Вона дала мені чашечку кави й простягнула газету.

– Прочитай.

Я слухняно прочитав пару абзаців, тоді опустив газету і відсьорбнув кави.

– Дуже кумедно, – прохрипів я, – але зараз я б з радістю проміняв усі надруковані інтерв'ю з новообраним мером О'Брайєном і портрети індіанців на ковток віскі...

– Та не це, дурню! – Вона тицьнула пальцем у газету. – Ось!

"СЕКРЕТАРКУ ВИНАХІДНИКА ВБИТО В ЇЇ КВАРТИРІ. ЗНАЙДЕНО ЗРЕШЕЧЕНЕ КУЛЯМИ ТІЛО ДЖУЛІЇ ВУЛФ. ПОЛІЦІЯ РОЗШУКУЄ РОБОТОДАВЦЯ ВБИТОЇ, КЛАЙДА УАЙНЕНТА

Зрешечене кулями тіло Джулії Вулф, тридцятидвохрічної особистої секретарки відомого винахідника Клайда Міллера Уайнента було знайдено вчора в її квартирі в будинку 411 на Східній п'ятдесят четвертій стріт. Першою виявила вбиту місіс Крістіан Йоргенсен, колишня дружина винахідника, яка прийшла з метою узнати адресу свого колишнього чоловіка.

Місіс Йоргенсен, яка повернулася цим понеділком до Нью-Йорка після шестирічного перебування в Європі, розповіла поліції, що почула слабкий стогін з квартири, коли подзвонила в двері. Вона розшукала ліфтера Мервіна Холлі, а той покликав управляючого будинком Уолтера Міні. Коли вони зайшли до квартири, то побачили міс Вулф на підлозі спальні з чотирма ранами від куль 32-го калібру. Не приходячи до тями, вона померла до приїзду поліції та "швидкої допомоги".

Герберт Маколей, адвокат Уайнента, розповів поліції, що не бачив винахідника з жовтня місяця. Він також повідомив, що вчора Уайнент подзвонив йому і призначив побачення, на яке, однак, не з'явився; де він зараз, адвокату невідомо. За свідченням Маколея, міс Вулф працювала секретаркою винахідника протягом восьми років. Адвокат оголосив, що нічого не знає про приватне життя потерпілої і не може пояснити причини її вбивства.

Кульові рани свідчать, що це не було самогубство, оскільки..."

Далі йшла звичайна інформація поліції для преси.

– Як ти гадаєш, це він її вбив? – спитала Нора, коли я відклав газету.

– Уайнент? Я б не здивувався. Він же справжній псих.

– Ти її знав?

– Так. Як ти дивишся на те, щоб скропити душу від нудьги?

– Якою вона була?

– Непоганою, – відказав я. – Гарненькою, а головне – розсудливою і стриманою – необхідні якості, щоб жити з тим чоловіком.

– То вона з ним жила?

– Так. Хочу ковток віскі, люба. Отаке. Принаймні саме так було, коли я з ними познайомився.

– Чому б тобі спершу не поснідати? Вона його кохала, чи це входило до її службових обов'язків?

– Не знаю. Снідати ще рано.

Нора вийшла з кімнати, а в двері заскочила Аста і, ставши передніми лапами на ліжко, лизнула мене в щоку. Я погладив її по голові, силкуючись пригадати, як висловився колись Уайнент про жінок і собак. Якось про "жінку-спанієля-горіховий гарнітур", але інакше, а як саме я, попри всі зусилля, не міг пригадати.

Нора повернулася з двома склянками й знову спитала:

– А він сам як виглядає?

– Високий – понад шість футів – і худющий як тріска. Зараз йому під п'ятдесят, проте й тоді, коли я з ним познайомився, він був уже сивий як голуб. Завжди нестрижений, з розпушеними рудувато-сивими вусами, з обгризеними нігтями. – Я відштовхнув собаку, щоб взяти склянку.

– Привабливий портрет. А що ж то за справа з ним була в тебе?

– Його помічник висунув звинувачення, ніби Уайнент вкрав його винахід. Келтермен – таке було прізвище помічника. Він намагався залякати патрона і примусити відмовитись від винаходу, погрожуючи, що пристрелить його, підірве будинок, викраде дітей, переріже горло дружині і таке інше. Та зрештою погрози припинились і нічого не сталося.

Нора відірвалась від склянки й спитала:

– А що, Уайнент справді вкрав його ідею?

– Тш-ш-ш, – прошипів я. – Хіба не соромно перед різдвом так погано думати про свого коханого?

4

Вдень я пішов прогуляти Асту. По дорозі мусив пояснити двом перехожим, що це німецький тер'єр, а не помісь шотландського з ірландським, випив два коктейлі в барі у Джіма, зайшов до Ларрі Кроулі й разом з ним повернувся до готелю "Номенді". Нора саме готувала коктейлі для подружжя Квінів, Маргот Іннз, якогось чоловіка, чийого прізвища я не розчув, і Дороті Уайнент.

Дороті сказала, що хоче зі мною поговорити, тож ми взяли собі склянки й пішли до спальні.

– Ніку, ви теж такої думки, що це батько її вбив? – спитала вона в лоб.

– Ні, – заперечив я. – З чого б це?

– Але в поліції є... Скажіть, вона справді була його коханкою?

Я кивнув.

– Принаймні в ті часи.

Вона втупилась у склянку.

– Він мій батько. Я ніколи його не любила, так само, як і матір. – Вона скинула на мене очі. – І Гілберта я тем не люблю.

Гілберт був її братом.

– Не переймайся. Переважна більшість людей не любить своїх родичів.

– А ви їх любите?

– Своїх родичів?

– Моїх! – свірконула вона очима. – І не розмовляйте зі мною як з дванадцятилітньою!

– Борони боже, – запевнив я. – Це від сп'яніння.

– Так любите?

Я похитав головою.

– Ти мені відразу сподобалась: звичайна зіпсована дитина. А от без твоїх родичів я б легко міг прожити.

– Що з нами відбувається? – зможено прошепотіла вона, ніби я й справді міг пояснити.

– Тут різні причини. Твій…

У двері зазирнув Гаррісон Квін.

– Ніку, ходи-но зіграємо в пінг-понг!

– Трохи згодом.

– І свою лялечку прихопи. – Він ласо глипнув на Дороті й зник.

– Йоргенсена ви напевне не знаєте, – проказала дівчина.

– Тільки Нельса Йоргенсена.

– Щасливчик. Цього звати Крістіан. Котик Крістіан. Бідолашна мама – розлучилася з божевільним, щоб вийти за сутенера! – Очі її заблищали. Ледь стримуючи ридання, вона спитала голосом переляканої дитини – Що мені робити, Ніку?

Я пригорнув її до себе і підбадьорливо зацмокав губами. Вона заплакала, сховавши обличчя в мене на грудях. Задзеленчав телефон, що стояв біля ліжка. З радіоприймача в сусідній кімнаті залунала пісня "Зійди і осяй".

– То піди геть від них, – запропонував я.

– Від себе не втечеш, – заперечила вона, схлипуючи.

– Схоже, я надто дурний, щоб тебе зрозуміти.

– Не знущайтесь, – благально прошепотіла вона.

До телефону підійшла Нора і запитально подивилась на мене. Я безпомічно скривився понад головою дівчини.

Ледь Нора промовила в трубку "Алло!", як Дороті злякано відсахнулась від мене і спалахнула.

– Ви… вибачте… – залопотала вона, – я не…

Нора привітно їй усміхнулась, а я зауважив:

– Кинь дурити!

Дівчина дістала носовичок і витерла очі.

– Так, – відказала Нора по телефону. – Зараз подивлюся. А хто запитує? – Прикривши трубку долонею, вона повідомила мені: – Якийсь Нормен. Будеш розмовляти?

Я відповів, що не знаю такого і взяв телефонну трубку:

– Алло!

– Містер Чарлз?.. – почувся хриплуватий голос. – Я знаю, ви колись працювали в Трансамериканському розшукному агентстві.

– Хто ви такий?

– Альберт Нормен. Моє ім'я вам нічого не скаже, містере Чарлз, але я хочу зробити вам пропозицію і певен…

– Яку пропозицію?

– Це не телефонна розмова. Якщо ви знайдете для мене півгодини, то обіцяю…

– Перепрошую, – урвав я, – в мене нема часу і…

– Але послухайте, містере Чарлз, це дуже... – Тут почувся гуркіт – наче щось упало чи хтось вистрілив.

– Алло! Алло! – кілька разів повторив я і, не дочекавшись відповіді, поклав трубку.

Біля дзеркала Нора опоряджала Дороті за допомогою пудри й губної помади.

– Страховий агент, – пояснив я і пішов до вітальні за коктейлем.

Там з'явилися нові гості, з якими я привітався. Гаррісон Квін підхопився з дивана, де сидів разом з Маргот Іннз, і оголосив:

– Нумо, пінг-понг!

Аста, підстрибнувши, стусонула мене в живіт передніми лапами. Я вимкнув радіоприймач і налив собі коктейль. Чоловік, чийого прізвища я не розчув, проказав:

– Якщо станеться революція, нас першими поставлять до стінки. – Схоже, він вважав це дотепним жартом.

Квін підійшов до столу, щоб і собі наповнити склянку. Він скосив очі в бік спальні й поцікавився:

– Де ти підчепив цю біляночку?

– Колись гойдав її на коліні.

– На якому саме? Можна помацати?

Зі спальні вийшли Нора і Дороті. Помітивши свіжу газету на радіоприймачі, я взяв її погортати.

"Джулія Вулф була коханкою гангстера, – повідомляв заголовок. – Артур Пунгейм опізпав труп; Уайнента досі не знайдено".

Ставши поруч, Нора прошепотіла:

– Я запросила її пообідати з нами. Будь лагідним з дитиною, – проказала дружина, якій самій було лише двадцять шість років, – їй зараз дуже важко.

– Як накажеш. – Я озирнувся. У протилежному кутку Дороті реготала, слухаючи Квіна. – Але якщо ти братимеш до серця всі чужі клопоти, не чекай від мене співчуття.

– Домовились. Ну, ти старий, а дурний! Хіба можна читати це при ній? – Вона вихопила в мене з рук газету і заховала за радіоприймач.

5

Вночі Нора ніяк не могла заснути. Вона читала спогади Шаляпіна, та щойно я закуняв, спитала:

– Ти що, спиш?

Я ствердно щось пробурмотів.

Вона прикурила дві сигарети – собі й мені.

– А тобі не спадало на думку взятися за розслідування злочинів, хоча б задля власного задоволення? Адже трапляються особливі випадки, як, скажімо, справа Ліндберга[1]…

– Люба, – урвав я її, – гадаю, вбивця – Уайнент, і поліція схопить його і без моєї допомоги. А втім, він чи ні – мені байдуже.

– Я мала на увазі не лише це, а й…

– До того ж у мене нема часу: я надто заклопотаний тим, щоб ти не втратила свої статки, заради яких я на тобі й одружився, – поцілував я її. – Може, ковток віскі допоможе тобі заснути?

– Ні, дякую.

– Тоді я зроблю його за тебе.

Коли я повернувся з віскі, розбавленим содовою, Нора похмуро дивилась удалеч.

– Вона розумниця, – проказав я, – але таки без клепки в голові. Як не крути, батькова донька. Важко сказати, чи її слова відповідають думкам, а думки – дійсності. Я її люблю, але гадаю, що ти вже занадто…

– Не думаю, щоб я її полюбила, – заперечила замислено Нора. – Може, це справді маленька шельма, проте якщо хоча б чверть з її розповіді правда, то вона таки в скрутному становищі.

– На жаль, нічим не можу зарадити.

– А вона вважає навпаки.

– Тобто ти так вважаєш, бо завжди вмієш знайти собі однодумців.

Нора зітхнула:

– Скільки можна пити? З тобою неможливо серйозно розмовляти. – Вона перехилилась і ковтнула віскі з моєї склянки. – Давай-но обміняємось різдвяними подарунками.

Я похитав головою.

– За сніданком.

– Але різдво сьогодні.

– За сніданком.

– Щоб ти там не наготував, – проказала вона, – я певна, мені не сподобається.

– Так чи так, муситимеш змиритись: продавець з "Акваріума" попередив, що назад його вже не візьме, бо, мовляв, довелося відкусити кінчики...

– Але ж тобі зовсім не важко з'ясувати, чи можеш ти їй допомогти. Вона так тобі довіряє.

– Всі вірять у греків.

– Я тебе прошу.

– Ти так настирливо бажаєш устромити свій ніс у справи, які…

– Я хотіла тебе спитати: чи його колишній дружині було відомо, що та Вулф його коханка?

– Не знаю. Але вона її не терпіла.

– А сама дружина, що то за штучка?

– Як тобі сказати… жінка.

– Вродлива?

– Аж занадто.

– Стара?

– Сорок, сорок два. Облиш це, Норо. Воно тобі треба? У нас свої клопоти, в Уайнентів – свої.

Вона наприндилась.

– Може, й справді віскі мені допоможе.

Я виліз із ліжка і пішов готувати їй напій. Коли повернувся до спальні, саме задзвонив телефон. Я подивився на свій годинник, що лежав на столі, – близько п'ятої ранку.

– Алло!.. – відповіла Нора по телефону. – Так, слухаю, – вона скосила очі в мій бік. Я заперечливо похитав головою. – Так… Ну, звичайно… Звичайно… – Вона поклала трубку і вишкірилась.

– Ти чарівна, – похвалив я. – І хто це?

– Дороті. Зараз прийде. Схоже, добряче під чаркою.

– Чудово. – Я взяв халат. – А я вже злякався, що доведеться спати.

Нора нахилилась, шукаючи капці.

– Не будь старим занудою! Ти можеш відсипатися цілий день. – Вона взула капці й підвелась. – А що, вона справді так боїться матері, як про те каже?

– Якщо має нерви, то справді. Мімі – це отрута.

Нора пильно подивилась на мене чорними очима і нешвидко спитала:

– Що ти приховуєш від мене?

– О моє серденько! – простогнав я. – Я не хотів тобі цього розповідати. Дороті насправді – моя дочка. Я просто втратив розум, Норо. Була весна, Венеція. Я був зовсім молодий. Місяць зійшов над…

– Блазень. Їсти хочеш?

– Хіба що за компанію. Ти що бажаєш?

– Бутерброд з м'ясним фаршем і цибулею і каву.

Поки я дзвонив до буфету, що працював цілодобово, з'явилася Дороті. Коли я вийшов до вітальні, вона через силу підвелась і промовила:

– Дуже перепрошую, Ніку, що потурбувала вас із Норою, але я не можу йти додому в такому вигляді. Не можу. Боюся. Не знаю, що вони зі мною зроблять, і не відповідаю за себе. Не сердіться, будь ласка. – Вона була п'яна як ніч. Аста зачмихала, обнюхавши їй ноги.

– Ну-ну-ну, – заспокійливо проказав я. – Все гаразд. Сідай! Зараз принесуть каву. Де це ти так нажлуктилась?

Вона сіла і дурнувато похитала головою.

– Не знаю. Де я тільки не була, коли пішла від вас! Хіба що вдома, бо не можу там з'являтися в такому вигляді. Погляньте-но, що я роздобула. – Вона знову підхопилась і витягла з кишені пальта подряпаний револьвер: – Ось! – Дорогі простягнула мені пістолет, а Аста, радісно вимахуючи хвостом, намагалася перехопити її руку.

Нора затамувала подих. Мене обсипало морозом, перш ніж я, відігнавши собаку, вихопив зброю з рук дівчини.

– Що за дурні жарти?! Сідай-но! – Я сховав пістолет у кишеню халата і всадовив Дороті на місце.

– Не лайтеся, Ніку! – заскиглила вона. – Заберіть його собі. Я зовсім не бажаю неприємностей.

– Звідки в тебе пістолет? – спитав я.

– Я його виміняла в барі на Десятій авеню на свій браслет, той, із смарагдами та діамантами.

– А потім відіграла браслет у карти, – підхопив я. – Адже він на тобі.

Вона вирячилась на свій зап'ясток.

– Ой! Справді.

Я зиркнув на Нору і похитав головою.

– Ну, не треба так її мучити. Вона ж…

– Та він зовсім мене не мучить, Норо, – квапливо заперечила Дороті. – Він… єдина людина у світі, на яку я можу покластися.

Я згадав, що Нора не винила своє віскі, тому вийшов до спальні й зробив це за неї. Повернувшись, я побачив, що Нора примостилася на бильці крісла, в якому сиділа Дороті, і обіймає дівчину. Дороті хлюпала носом, а Пора промовляла:

– Нік зовсім не роздратувався. Він тебе любить. – Вона скинула на мене очі. – Правда, ти не роздратувався, Ніку?

– Ні, просто схвилювався. – Я сів на диван. – Звідки в тебе зброя, Дороті?

– Я виміняла у чоловіка… Я ж уже казала.

– У якого чоловіка?

– Та я ж казала! У чоловіка в барі.

– Виміняла на браслет?

– Начебто так… але погляньте: схоже, не віддала йому браслета.

– Я це помітив.

Нора поплескала дівчину по плечу.

– Звичайно, ти просто забула віддати.

– Коли офіціант принесе каву і бутерброди, я заплачу йому, щоб він тут посидів. Не бажаю залишатися наодинці з двома…

Нора люто глипнула на мене і прошепотіла до дівчини:

– Не звертай уваги. Він цілий вечір не в гуморі.

– Він думає, – пролопотіла Дороті, – що я дурна п'яна малолітка.

Нора знову поплескала її по плечу.

– А навіщо тобі знадобився пістолет? – поцікавився я.

Дорогі напружилась і вирячила мутні очі.

– Захищатися від нього, – прошепотіла вона збуджено, – якби він надумав чіплятись. Я боялася цього, бо була п'яна. Ось у чім річ. А потім перелякалась свого вчинку і прийшла до вас.

– Ти кажеш про батька? – спитала Нора якомога байдужіше.

Дороті заперечливо похитала головою.

– Мій батько – Клайд Уайнент. А я маю на увазі вітчима. – Вона сховала обличчя на грудях у Нори.

– Ох, – зітхнула співчутливо Нора, – бідолашна дитина! – Вона значуще подивилась на мене.

– Давайте вип'ємо, – запропонував я.

– Я не хочу, – знову насупилась Нора. – Дороті, мабуть, теж не треба.

– Треба, треба. Замість снотворного. – Я налив Дороті велику дозу шотландського віскі й простежив, щоб вона випила. Алкоголь подіяв чудово: коли принесли каву з бутербродами, дівчина вже купила.

– Тепер задоволеним? – уїла Нора.

– Цілком. Давай-но покладемо її в ліжко, а тоді поїмо.

Я переніс дівчину до спальні й допоміг Норі її роздягнути.

У Дороті було худеньке дитяче тільце.

Ми знову повернулися до столу. Я витяг з кишені пістолет і уважно розглянув: стара, геть обшарпана пукавка з двома патронами – один у патроннику, другий в барабані.

– Що ти з ним робитимеш? – поцікавилась Нора.

– Нічого, поки не з'ясую, чи не з цієї пушки вколошкали Джулію Вулф. Калібр співпадає – 32-й.

– Але вона каже...

– Що виміняла пістолет у якогось чоловіка в барі на браслет. Я чув.

Нора нахилилась до мене, очі її спалахнули:

– Чи не думаєш ти, що вона взяла зброю у вітчима?

– Саме так, – погодився я, але трохи переграв.

– Ах ти, стара грецька воша! – обурилась Нора. – Нічого ти не знаєш. Але чомусь не віриш дівчині.

– Послухай, люба, завтра я куплю тобі цілу купу детективів, а зараз не обтяжуй свою маленьку голівку загадками. З розповіді Дороті ясно єдине: вона боялася, що Йоргенсен, дочекавшись її, почне чіплятися, а вона під чаркою не зможе дати йому відсічі.

– А як же її мати?!

– О, то особлива родина. Ти можеш...

На порозі вітальні з'явилася Дороті Уайнент у задовгій для неї нічній сорочці. Похитуючись і мружачись від світла, вона промимрила:

– Можна, я побуду трохи з вами? Мені страшно одній.

– Ну, звичайно!

Дороті згорнулася калачиком за моєю спиною на дивані, а Нора пішла пошукати, чим її накрити.

6

Ми саме снідали втрьох, коли прийшли Йоргенсени. Нора поклала телефонну трубку і вийшла зі спальні, приховуючи хвилювання.

– Приїхала твоя мати, – повідомила вона Дороті. – Чекає внизу. Я запросила її піднятися.

– Чорт! – просичала Дороті. – Краще б я їй не дзвонила.

– Не помешкання, а крізний двір, – зауважив я.

– Він так зовсім не думає, – поплескала Нора дівчину по плечу.

У двері подзвонили, і я пішов відчиняти. Вісім років аж ніяк не змінили Мімі, навпаки, вона ще більше розквітла і стала привабливішою. Вища зростом за дочку, вона мала білявіше, ніж у Дороті, волосся. Посміхаючись, Мімі простягнула мені обидві руки.

– З різдвом! Дуже рада тебе побачити після стількох років. Познайомся, це мій чоловік. – Кріс. А це містер Чарлз.

– Я також дуже радий, Мімі, – проказав я, потискаючи руку Йоргенсену. Він був років на п'ять молодший за дружину, високий, худий, смаглявий, вбраний з голочки й пещений, із вкритим лаком волоссям та напомадженими вусами. Вигнувши спину, він промуркотів:

– Добридень, містере Чарлз.

В його голосі відчувалася німецька вимова, долоня була вузька і міцна.

Ми зайшли до вітальні. Після церемонії знайомства Мімі вибачилась перед Порою за вторгнення:

– Перепрошую, але мені так хотілося знову зустрітися з вашим чоловіком. До того ж відомо: щоб витягти звідкілясь моє кошеня, треба хапати її за барки. – Вона посміхнулась до Дороті. – Ти б перевдягнулася, кицю.

Киця прогарчала з повним ротом їжі, мовляв, не розумів, чому це вона мусить стирчати цілий день у тітки Аліси, хай навіть і на різдво.

– Гілберт, напевне, не збирається туди йти.

Мімі зазначила, що Аста гарненька собака, і поцікавилась, чи я не знаю, де може бути її колишній чоловік.

– Ні.

Продовжуючи бавитися із собакою, вона докинула:

– Він справді таки божевільний, бо лише несповна розуму може зникнути в такий момент. Нічого дивного, що поліція спершу запідозрила його.

– А тепер кого вона підозрює? – поцікавився я.

Мімі скинула на мене очі.

– Ти що, не читав газет?

– Ні.

– Убивця такий собі Мореллі. Гангстер. Колишній коханець небіжчиці.

– Його схопили?

– Ще ні, але він її вбив. Мені треба розшукати Клайда. Від Маколея ніякої допомоги. Він запевняє, що йому невідомо, де Клайд, але ж це просто кумедно. Він довірений Клайда в усіх питаннях, і я певна – має з ним зв'язок. Як ти гадаєш, чи можна вірити Маколею?

– Він адвокат Клайда. Не бачу причин, щоб він тобі відкрився.

– І я такої ж думки. – Вона посунулась на дивані. – Сядь-но! В мене тисяча запитань до тебе.

– Може, спершу щось вип'ємо?

– Тільки не яєчний лікер. Мене від нього нудить.

Коли я повернувся з комірчини, Нора з Йоргенсеном змагалися у знанні французької, Дороті удавано порпалася в тарілці, а Мімі знову бавилася із собакою. Я роздав напої і примостився поруч з Мімі.

– В тебе чудова дружина, – зазначила вона.

– Я її кохаю.

– Зізнайся мені, Ніку, Клайд, на твою думку, справді божевільний? Тобто чи може він внаслідок своєї схибленості щось викинути?

– Звідкіля мені те знати?

– Я хвилююся за дітей, – пояснила вона. – Особисто в мене до нього претензій нема – вони всі були вирішені під час розлучення, – а ось у дітей можуть виникнути. Ми зараз на безгрошів'ї, й мене турбує майбутнє дітей. Якщо він хворий, то може розтринькати геть усе і лишити дітей без цента. Скажи, що мені робити?

– Ти хочеш запроторити його до божевільні?

– Ні-і, – заперечила вона нешвидко. – Але поговорити з ним бажаю. – Вона схопила мене за руку. – Ти можеш його розшукати.

Я похитав головою.

– Невже ти не допоможеш мені, Ніку? Ми ж були друзями. – Її великі блакитні очі дивилися ніжно і благально.

Дороті з підозрою стежила за нами з-за столу.

– Боже мій, Мімі, – відказав я, – та в Нью-Йорку тисяча детективів. Найми будь-кого. А Я цим уже не займаюся.

– Знаю, але… А що, Доррі вчора була дуже п'яна?

– Може, я сам був під чаркою, – мені вона видалась нормальною.

– Ти не вважаєш, що вона стала гарнесенькою лялечкою?

– Я завжди був такої думки.

Вона замислилась на хвилю, а тоді попередила:

– Вона ще зовсім дитина, Ніку.

– Ти про що?

Мімі вишкірилась.

– То ти йдеш одягатися, Доррі?

Дороті похмуро повторила, що не розуміє, чому це мусить гайнувати цілий день у тітки Аліси.

– Місіс Чарлз така люб'язна, – обернувся Йоргенсен до дружини, – що пропонує нам замість…

– Так, – підхопила Нора. – Чому б вам не залишитись? У нас збереться невелике товариство. Не обіцяю, що буде щось незвичайне, але… – Вона махнула рукою зі склянкою.

– Я б з радістю, – відповіла Мімі, – та боюся, що Аліса…

– А ти вибачся перед нею по телефону, – запропонував Йоргенсен.

– Давай я подзвоню, – озвалася Дороті.

Мімі кивнула.

– Будь з нею лагідна.

Дороті рушила до спальні. Всі якось відразу повеселішали. Нора перехопила мій погляд і радісно підморгнула, я моргнув їй у відповідь тим охочіше, що помітив, як Мімі стежить за мною.

– Ти б ліпше послав нас під три чорти, правда? – спитала Мімі.

– Звісна річ.

– В кожному жарті… Ти ж бо був палким поклонником бідної Джулії.

– "Бідна Джулія" – в твоїх устах це звучить глумливо. Вона справді мені подобалась.

Мімі знову схопила мене за руку.

– Вона зруйнувала наше з Клайдом життя. Природно, що я її ненавиділа… тоді… Але це було давно. Коли я пішла до неї в п'ятницю, то не відчувала вже люті. Особливо, коли побачила її мертвою. Така молода. Просто жах! Байдуже, як я до неї

ставилась раніше, тепер тільки можу жаліти. Саме це я і мала на увазі, сказавши "бідна Джулія".

– Мені невідомо, що у тебе насправді на думці, – зауважив я. – Що у кожного з вас на думці.

– У кожного з нас? – перепитала вона. – Хіба Доррі була…

Дороті вийшла зі спальні.

– Я з нею домовилась, – повідомила вона, цмокнула матір у губи й сіла поруч.

Мімі витягла пудреницю й, зазирнувши в дзеркальце, чи не розмазалася помада, спитала:

– Вона не образилась?

– Ні, я її умовила. Що треба зробити для того, щоб випити?

– Треба підійти до столика в комірчині, на якому стоять пляшки, – пояснив я, – цеберко з льодом, і налити.

– Ти надто багато п'єш, – зауважила Мімі.

– Менше за Ніка. – Дороті рушила до комірчини.

– Ох, ці дітоньки! – похитала головою Мімі. – Виходить, ти був у захопленні від Джулії Вулф?

– Вам теж налити, Ніку? – голосно спитала Дороті.

– Будь ласка! – відгукнувся я, а тоді повернувся до Мімі:– Вона мені подобалась.

– Ну ти й слизький! – пробурмотіла вона. – Невже вона тобі подобалася, скажімо, більше за мене?

– Ти про ті кілька згаяних нами вечорів?

Мімі щиро розреготалась.

– Іншої відповіді я й не чекала. – Вона обернулася до Дороті, яка несла склянки. – Треба буде купити тобі такий блакитнуватий халатик, люба. Він дуже тобі пасує.

Я взяв у Дороті свою склянку і сказав, що піду перевдягатись.

7

Нора з Дороті були в спальні, коли я вийшов з ванної. Нора розчісувала дівчину, яка сиділа на краєчку ліжка, вимахуючи панчохами.

Дружина послала мені рукою поцілунок у дзеркалі. Вона виглядала щасливою.

– Норо, ви справді дуже кохаєте Ніка? – поцікавилась Дороті.

– Хоч він старий грецький дурень, та я до нього звикла.

– Але Чарлз зовсім не грецьке прізвище.

– Справжнє моє прізвище Чараламбідіс, – пояснив я. – Коли батько емігрував до Штатів, службовець на Елліс-Айленді, який його приймав, сказав, що Чараламбідіс надто довге прізвище, важко писати і зробив скорочення – Чарлз. Батька це не обходило: хай би його назвали Н., тільки б не чіпали.

Дороті витоpопила очі.

– Я вже не знаю, коли ви брешете, а коли ні. – Вона почала було натягати панчохи, а тоді раптом спитала – А що від вас хотіла мати?

– Нічого. Сподівалася розколоти. Хотіла дізнатися, як ти себе поводила і що варнякала вчора.

– Так я і думала. І що ви їй сказали?

– А що я міг сказати? Поводилася пристойно, ні про що не патякала.

Вона наморщила чоло, наче розмірковуючи над моїми словами, і зрештою озвалася зовсім про інше:

– Я й не знала, що у вас з мамою щось було. Звичайно, я була тоді шмаркачкою і нічого б не запідозрила, якби й помітила, але я не знала навіть, що ви з нею на "ти".

Нора з посмішкою обернулася від дзеркала.

– А тепер ми дещо втямили, – вона провела гребінцем по волоссю Дороті. – Продовжуй, сонечко.

– Ні, я справді нічого не знала, – підтвердила дівчина.

– А тепер? – спитав я, витягаючи булавки пральні із сорочки.

– Також не знаю, – повільно проказала вона і спалахнула, – але можу уявити. – Вона схилилася над панчохами.

– То давай! – підбадьорив я. – Дурненька, не слід так перейматися. Твоя помилка в тому, що ти відразу погано про нас думаєш.

Вона скинула голову і розреготалась, але враз спохмурніла.

– Ви думаєте, я дуже схожа на свою матір, правда? – В цьому нема нічого дивного.

– А ви якої думки?

– Ти хочеш почути "ні"? Ні.

– Ось так і живемо, – розсміялася Нора. – Його не переробиш.

Я перший вдягнувся і вийшов до вітальні. Мімі сплигнула з колін Йоргенсена і спитала:

– А що тобі подарували на різдво?

– Нора подарувала годинника. – Я показав його їй.

– Гарний, – схвалила Мімі, і він справді того заслуговував. – А ти їй що?

– Кольє.

– Дозвольте я, – викликався Йоргенсен змішати коктейлі. У двері подзвонили. Я впустив Квінів з Маргот Іннз і познайомиш їх з Йоргенсенами. Нора з Дороті саме перевдяглись і вийшли зі спальні. Квін відразу приклеївся до Дороті. Невдовзі з'явився Ларрі Кроулі з дівчиною на прізвище Деніс, а за ними – подружжя Еджів. Я виграв 32 долари в триктрак у Маргот Іннз. Деніс мусили покласти в спальні. Після шостої Еліс Квін за допомогою Маргот Іннз ледве відірвала свого чоловіка під Дороті й потягла на призначену раніше зустріч. Потім пішли Гджі. Мімі одягнула пальто і допомогла одягнутися дочці та чоловіку.

– Хай це вкрай несподіване запрошення, – проказала вона, – однак приходьте до нас завтра на обід.

– Обов'язково прийдемо, – пообіцяла Нора.

Ми потиснули руки, подякували одне одного, і вони, зрештою, забрались геть. Нора зачинила двері й притулилася до них спиною.

– Господи, який він красунчик! – проказала вона.

Я ще запитував у себе, яке маю відношення до справи Вулф-Уайнента-Йоргенсенів і що мені робити – відповіді напрошувались: ніякого та нічого, – коли о четвертій годині наступного ранку, повертаючись додому, ми зупинилися випити кави в кафе "Рюбен" і Нора, розкривши газету, прочитала у відділі світської хроніки: "Нік Чарлз, колишній детектив номер один Трансамериканського розшукного агентства, приїхав із Сан-Франціско, щоб розслідувати загадкове вбивство Джулії Вулф". А ще через шість годин Нора розбудила мене, трясонувши за плече, я сів у ліжку,

продираючи очі, й побачив у дверях спальні якогось типа з пістолетом у руці.

Це був смаглявий тілистий молодик середнього зросту, вилицюватий, з близько посадженими очима. Чорний котелок, чорне пальто, що тісно обтягувало фігуру, темний костюм і чорні черевики – все виглядало на ньому наче п'ятнадцять хвилин як з крамниці. Він невимушено тримав у руці тупорилий чорний револьвер 48-го калібру, ні на кого його не наводячи.

– Він удерся силою, – повідомила Нора. – Сказав, що йому треба…

– У мене до вас розмова, – урвав її чоловік з пістолетом, – Я хочу поговорити, й усього. – Голос у нього був глухий і рипучий.

Я покліпав очима, остаточно струшуючи сон, і подивився на Пору. Вона була швидше збуджена, ніж перелякана, – наче стежила на перегонах за конем, побившись об заклад, що він прийде першим.

– Гаразд, говоріть, – погодився я, – тільки сховайте свою пукалку. Моїй дружині байдуже, а я вагітний і не хочу, щоб дитина народилася з…

Він скривив у посмішці спідню губу.

– Я знаю, що ви кремінь, чув. – Він сховав пістолет у кишеню пальта. – Мене звати Шеп Мореллі.

– Ніколи не чув про вас, – повідомив я.

Він ступив у кімнату і похитав головою:

– Я не вбивав Джулії!

– Можливо, але ви звертаєтесь не за адресою. Я цим не займаюсь.

– Я вже три місяці як не бачив її. Ми розпрощалися.

– Скажіть це поліції.

– Навіщо б мені її вбивати? Вона завжди була чесна і відверта зі мною.

– Чудово, – промовив я, – одначе ви помилились дверима.

– Послухайте! – Він наблизився до ліжка. – Стадсі Берк сказав мені, що ви порядний хлопець. Тому я і прийшов. То чи…

– Як там Стадсі? – поцікавився я. – Ми з ним не бачились відтоді, як він переїхав угору по річці. Двадцять третього чи двадцять четвертого року.

– З ним все гаразд. Він би охоче зустрівся з вами. У нього шинок на Західній сорок дев'ятій стріт – "Пігайрен-клаб". Але послухайте, що хоче від мене поліція? Невже вони думають, що це я вбив? Чи, може, шиють щось інше?

Я стенув плечима.

– Якби знав, то сказав. Не вірте газетним пліткам – я не займаюся цією справою. Можете запитати в поліції.

– Це було б дотепно, – він знову викривив спідню губу. – Найдотепнішою з моїх витівок. Враховуючи те, що я поклав на

три тижні до шпиталю начальника поліцейського округу після нашої з ним сутички. Ото б зраділи ті хлопці, коли б я поткнувся до них із запитаннями. У них і відповідь вже готова у вигляді кийка. – Він підняв руку долонею догори. – Я прийшов до вас відкрито. Стадсі сказав, що ви порядний хлопець. Тож грайте чесно.

– Я не хитрую, – запевнив я. – Якби я щось знав, то…

У двері з коридора тричі різко постукали. В руці у Мореллі вмить опинився револьвер. Його очі, здавалося, дивилися навсібіч, з грудей вихопилося грізне гарчання:

– Що це означає?

– Не знаю. – Я трохи посунувся в ліжку й кивнув на пістолет. – Зараз ви тут господар, – Чорний отвір дула дивився точнісінько мені в груди. Я відчув, як кров застукотіла в мене в скронях, губи пересохли. – Запасного виходу немає, – повідомив я і простягнув руку до Нори, яка сиділа на краєчку ліжка.

У двері знову постукали, й пролунав низький голос:

– Відчиняйте! Поліція!

Мореллі відкопилив спідню губу, очі його побіліли.

– Ах ти, сучий сину! – процідив, аж наче жаліючи мене. Трохи посунувшись, він міцніше вперся ногами в підлогу.

У дверному замку заскреготав ключ.

Лівою рукою я щосили відштовхнув Нору в протилежний куток, а правою пожбурив у Мореллі подушку, яка видалася легшою за пір'їну, бо так повільно летіла, наче шматок цигаркового паперу. Нечуваним перекотом грому вдарив постріл. Мене зачепило за лівий бік, коли я скочувався на підлогу. Я ухопив Мореллі за ногу, викрутив її – він гепнувся на мене згори і ну гамселити пістолетом по спині, доки я вивільнив руку і давай собі товкти його в живіт, намагаючись влучити в пах.

Тут удерлися поліцейські й розтягли нас.

П'ять хвилин ми приводили до тями Нору. Зрештою вона сіла, охопивши голову руками, й стала роззиратися по кімнаті, доки побачила Мореллі між двома нишпорками – один зап'ясток закутий у наручник. Обличчя в Мореллі було спотворене, фараони постарались, відводячи душу. Нора швидко зиркнула на мене.

– Ти справжній йолоп! – просичала вона. – Навіщо було мене оглушати? Я хотіла побачити, як ти його скрутиш.

Один з поліцейських розреготався.

– Ти ба, – вигукнув він захоплено, – ото козир-дівка!

Нора посміхнулась до нього і підвелась, та придивившись до мене, враз посмутнішала.

– Ніку, та ти ж...

Я відказав, мовляв, нічого страшного, і розстебнув подерту и лахміття піжаму. Куля, ковзнувши, залишила довгу, понад

чотири дюйми бороздку трохи нижче лівого соска. Крові вийшло чимало, одначе рана була неглибокою.

– От щасливчик! – прогарчав Мореллі. – Кількома дюймами вище – і заграла б інша музика.

Поліцейський, який виразив захоплення Норою, рудий здоровань сорока восьми – п'ятдесяти років у сірому, дещо замалому для нього костюмі, ляснув Мореллі по губах.

Кейсер, управляючий готелем, поквапився до телефону, щоб викликати лікаря. Нора метнулася до ванної за рушником.

Я затулив рушником рану і опустився на ліжко.

– Нічого страшного. Дочекаймося лікаря й не будемо нервувати наперед. Скажіть краще: з чого це вам спало на думку сюди удертися?

– Нам стало відомо, – пояснив здоровань, який ляснув Мореллі, – що ваше помешкання стало місцем зустрічі членів сім'ї Уайнента, його адвоката та інших знайомих, тож ми вирішили встановити за ним нагляд на випадок, якщо з'явиться той, хто нас цікавить; а цього ранку наш інформатор побачив, як сюди залетіла ця пташка, подзвонив нам, і ми, прихопивши містера Кейсера, прибули, на ваше щастя, вчасно.

– Так, саме на моє щастя, бо інакше я б взагалі не отримав кулі.

Поліцейський з підозрою вирячив на мене світло-сірі водянисті баньки:

– Цей тип ваш приятель?

– Вперше його бачу.

– Що він хотів від вас?

– Хотів повідомити, що не вбивав Джулії Вулф.

– А вам з цього яка користь?

– Ніякої.

– З якою ж метою він це робив?

– Спитайте в нього. Я не знаю.

– Я вас допитую.

– А-а, ну продовжуйте.

– Гаразд, інше запитання: чи звинувачуєте ви його в збройному нападі?

– Тут я можу відразу відповісти. Схоже, це був нещасний випадок.

– Чудово. В нас багато часу і виникне ще чимало запитань до вас. – Він обернувся до одного зі своїх чотирьох колег: – Зробимо обшук.

– Не маєте права без ордера, – заперечив я.

– Розказуйте! Давай-но, Енді.

Вони почали трус.

З'явився лікар – бліде і шмарковите дрантя, – посопів, покукудахкав наді мною, зупинив кровотечу, наклав пов'язку і сказав, що я просто мушу полежати кілька днів. Ніхто не озвався до нього і словом. Поліція не дозволила оглянути Мореллі, і лікар забрався геть, ще блідіший і розгубленіший.

Рудий здоровань повернувся з вітальні, тримаючи руку за спиною. Він дочекався, поки лікар вийде, а тоді спитав:

– У вас є дозвіл на зберігання зброї?

– Ні.

– Тоді як ви поясните це? – Він витяг з-поза спини пістолет, який я відібрав у Дороті Уайнент.

Я не знайшов, що відповісти.

– Ви чули про "закон Саллівана"?

– Так.

– Тоді розумієте своє становище. Це ваш пістолет?

– Ні.

– А чий?

– Спробую пригадати.

Він поклав пістолет у кишеню і сів на стілець поруч з ліжком.

– Послухайте, містере Чарлз, – промовив він, – схоже, ми обидва на хибному шляху. Я зовсім не бажаю вам лиха, так само, як, сподіваюсь, і ви мені. Розумію, що подряпина у вашому боці не додає вам снаги, тому не стану більше турбувати, поки ви не оклигаєте як слід. А тоді, можливо, спільними зусиллями ми легко порозуміємось.

– Дякую, – щиро проказав я. – З нас могорич.

– Звичайно! – підтримала Нора і підхопилася з краєчка ліжка.

Рудий здоровань проводив її очима і значуще похитав головою.

– Слово честі, сер, – урочисто оголосив він, – ви таки щасливчик. – Він несподівано простягнув мені руку. – Моє прізвище Гілд, Джон Гілд.

– Моє ви знаєте, – потиснув я йому руку.

Нора повернулася із сифоном, пляшкою шотландського віскі й кількома склянками на таці. Вона хотіла налити і Мореллі, одначе Гілд зашкодив цьому.

– Ви дуже добрі, місіс Чарлз, але законом заборонено давати арештованому алкоголь чи наркотики, хіба що за особливим приписом лікаря. – Він подивився на мене. – Правду я кажу?

Я засвідчив це, і ми, всі решта, випили. Гілд поставив порожню склянку і підвівся.

– Мушу забрати у вас пістолет, але не переймайтесь. Ми ще встигнемо все обговорити, коли одужаєте. – Він узяв Нору за руку і незграбно нахилився у поцілунку. – Сподіваюся, ви не образились на мої слова. Я лише хотів...

Нора вміла чарівно посміхатись. Вона подарувала Гілду свою найпривабливішу посмішку.

– Образилась? Навпаки!

Вона проводила поліцейських і заарештованого до дверей, крізь які кількома хвилинами раніше вийшов Кейсер.

– Він сама люб'язність, – зазначила вона, повернувшись. – Дуже боляче?

– Ні.

– Це я в усьому винна, так?

– Дурниці! Може, ще вип'ємо?

Нора налила мені.

– На твоєму місці я б сьогодні багато не пила.

– Не буду, – пообіцяв я. – Лише кілька ковтків на сніданок. Тепер, коли, здається, всі складності позаду, попроси привести нашого чотириногого сторожа і попередь телефоніста, щоб нікого з нами не з'єднував. Напевне, злетяться репортери.

– Що ти скажеш поліції про пістолет Дороті? Адже ти мусиш дати якесь пояснення, правда?

– Ще не-придумав.

– Ніку, скажи відверто, я виглядала геть дурною?

– В межах, – заспокоїв я.

– Ох ти, грецька вошо! – розреготалась Нора і обійшла ліжко, прямуючи до телефону.

9

– Ти просто хочеш похизуватися! – обурилась Нора. – Я знаю, що кулі тебе не беруть. Не треба зайвої демонстрації.

– Та мені зовсім не важко встати.

– Так само, як і залишитися в ліжку. Принаймні на один день. Лікар сказав...

– Та якби він хоч трохи тямився, то спершу б вилікував свій нежить. – Я сів на ліжку, опустивши ноги на підлогу. Аста лизнула їх.

Нора принесла мені капці й халат.

– Ну ж бо, герою, вставай і заплямуй килим кров'ю.

Я обережно підвівся і побачив, що все гаразд, бо міг вільно ворушити лівою рукою, остерігаючись передніх лап Асти.

– Зрозумій мене, – звернувся я до Нори. – Я не бажав устрявати і ще досі не вплутався в ту історію, але безліч

обставин змушують мене до цього. Не стану про них казати – треба переконатись.

– Заберімося геть звідси! – запропонувала дружина. – Поїдемо на тиждень-два на Бермуди чи в Гавану або повернімось до Сан-Франціско.

– Я повинен ще розповісти поліції про той пістолет. Уяви лише собі, коли виявиться, що саме з нього було заподіяне вбивство. Якщо це не встановили досі, то вже на шляху до цього.

– Ти справді вважаєш, що це та сама зброя?

– Поки що припускаю. Ввечері ми підемо в гості…

– І думати кинь! Зовсім з глузду зсунувся? Якщо хочеш когось побачити, хай приходять сюди.

– Ет, то зовсім не одне й те саме. – Я обійняв дружину. – Не бери в голову ту подряпинку. Я почуваюся добре.

– Хизуєшся, й усього, – заперечила вона. – Хочеш, щоб усі побачили в тобі героя, якому й кулі не страшні.

– Не будь злючкою.

– Буду! Бо не збираюся утримувати тебе…

Я затулив їй рота.

– Я хочу побачити Йоргенсенів у них вдома, хочу зустрітися з Маколеєм і зі Стадсі Берком. Досить блукати довкола. Час зазирнути всередину.

– Ох ти ж і упертюх! – зітхнула Нора. – Зараз лише п'ята година, полежи хоч трохи перед виходом.

Я зручно вмостився на дивані у вітальні. Газети вже принесли. Помідомлялося, що Мореллі вистрілив у мене, за однією газетою, двічі, за іншою – тричі, коли я намагався заарештувати його за вбивство Джулії Вулф, і що я перебуваю у вкрай тяжкому стані – нікого не впізнаю і не підлягаю госпіталізації. Тут-таки були вміщені фотографії Мореллі й одне моє давнє фото, що зображувало ще тринадцятилітнього підлітка в кумедному капелюсі, який я носив, як пригадую, коли працював газетярем на Уолл-стріт. Більшість із статей про вбивство Джулії Вулф виглядали надто розпливчастими. Ми саме їх читали, коли завітала наша постійна маленька гостя, Дорогі Уайнент. Я почув її голос з порога, ледве Нора відчинила двері.

– Черговий не схотів повідомити про мене, тож я мусила прослизнути. Не женіть мене, прошу! Я допомагатиму вам доглядати за Ніком. Я все робитиму. Будь ласка, Норо!

Норі лишалося тільки відповісти:

– Заходь.

Дороті увійшла й вирячилась на мене.

– А-а-але ж газети писали, що ви…

– Хіба я схожий на конаючого? А що з тобою трапилось?

Спідня губа в неї була припухла й розбита, на одній щоці вимальовувався синець, на другій – подряпини від нігтів, очі запухли й почервоніли від сліз.

– Мати побила мене, – відповіла Дороті. – От, погляньте! – Вона скинула пальто на підлогу, відірвала ґудзика, квапляючись розстебнути сукню, витягла одну руку з рукава й оголила спину. Вся рука була синя, спина похрещена довгими кривавими смугами. – Бачите? – знову заридала вона.

Нора пригорнула дівчину.

– Бідолашна дитина.

– За що це вона тебе так? – поцікавився я.

Дороті відступила від Нори й опустилася на коліна біля дивана, Аста обнюхали її.

– Вона вирішила, що я приходила… до вас, щоб дізнатися про батьки і Джулію Вулф, – схлипуючи, проказала дівчина. – Через те вона й прибігла сюди – випитати. Та ви переконали її в протилежному… Ви… ви упевнили її, так само, як і мене, що вас не обходить ця справа… І все було гаразд, доки вона не прочитала сьогоднішні газети. Вона збагнула, що ви збрехали про свою непричетність до справи. Тоді вона стала мене лупцювати, бажаючи дізнатись, що я вам виклала.

– Що ж ти їй сказала?

– Я не могла сказати нічого. Навіть… про Кріса. Нічого не могла.

– А він теж був присутній?

– Так.

– І дозволив їй тебе мордувати?

– Та він… ніколи не суперечить їй.

– Норо, бога ради, – звернувся я до дружини, – дай нам щось випити.

– Так-так, – погодилась Нора, підняла пальто Дороті, повісила його на спинку стільця і рушила до комірчини.

– Ніку, прошу, дозвольте мені залишитись, – проканючила Дороті. – Слово честі, я не буду для вас тягарем, ви ж самі радили мені втекти від них. Згадайте. А мені тепер нема куди йти. Я вас прошу.

– Не переймайся так. Треба все обмізкувати. Ти ж бо знаєш, я не менш за тебе боюся Мімі. Що, на її думку, ти могла мені розповісти такого?

– Вона, певно, знає… дещо пов'язане з убивством і гадає, що мені це теж відомо… Але присягаюся, Ніку, я нічого не знаю!

– І за це спасибі, – зітхнув я. – А втім, сестрице, дещо ти таки знаєш, і саме з цього ми почнемо. Тільки цур, бути чесною – інакше не граємо.

Вона ворухнулась, ніби притискаючи руку до серця.

– Обіцяю.

– От і чудово. А тепер вип'ємо. – Ми взяли склянки у Нори. – Отже, ти мусила їй щось сказати, щоб піти.

– Ні! Я нічого не сказала. Вона, мабуть, і досі не знає, що мене нема в кімнаті.

– Цього нам тільки не вистачало.

– Невже ви примусите мене повернутись? – заплакала вона.

– Дитина більше не витримає такого лупня, Ніку, – озвалася Нора.

– Тихо-тихо, – підняв я руку. – Не знаю. Я от що подумав: якщо ми підемо на обід, то, може, краще, щоб Мімі не знала…

Дороті з жахом виторопила на мене очі, а Нора зауважила:

– Я й не думала, що ти після всього потягнеш мене туди.

– Але мама не чекає вас! – швидко втрутилася Дороті. – Навіть не знаю, чи буде вона вдома. Газети повідомили, що ви присмерті. Вона й гадки не має, що ви можете прийти.

– Тим краще, – зазначив я. – Це буде сюрпризом.

Вона наблизила до мене пополотніле обличчя, проливши від хвилювання віскі на мій рукав.

– Не ходіть! Вам не можна зараз. Послухайте мене. Послухайте Нору. Вам не можна йти! – Бліда як крейда, вона обернулася до Нори. – Хіба не так? Ну, скажіть!

Нора, уп'явшись у мене чорними очима, проказала:

– Заспокойся, Дороті. Він сам знає, що краще. Який твій план, Ніку?

– Ще надто розпливчастий, – скривився я. – Якщо хочеш, щоб Дороті лишилася тут, нехай. Думаю, вони спокійно заснуть з Астою. Але в усьому іншому дай мені змогу діяти самостійно. Я поки не знаю, що робитиму напевне, бо ніяк не ухоплю події за хвіст. Тож мушу в усьому розібратися. Самостійно.

– Ми не заважатимемо, – запевнила Дороті. – Правда, Норо?

Нора мовчки стежила за мною.

– Звідки ти взяла пістолет? – спитав я у Дороті. – Тільки цього разу без байок.

Вона облизала губи, спалахнула і прочистила горлянку.

– Май на увазі, – пригрозив я, – почнеш знову брехати, я відразу подзвоню Мімі, щоб вона приїхала за тобою.

– Та хай вона вже скаже, – зауважила Нора.

Дороті знову прокашлялась:

– Можна… можна я розповім історію, яка трапилась зі мною в дитинстві?

– Вона пов'язана з пістолетом?

– Не зовсім. Але допоможе вам зрозуміти, чому я…

– Не зараз. Іншим разом. Де ти роздобула зброю?

– Дозвольте мені розповісти, прошу, – похнюпилась вона.

– Де ти роздобула зброю?

– У одного чоловіка в барі, – ледь чутно прошепотіла дівчина.

– Ну, зрештою ми почули правду, – оголосив я. Нора похмуро похитала головою. – Гаразд, припустимо. В якому барі?

– Не знаю, – скинула голову Дороті. – Десь на Десятій авеню, здасться. Ваш приятель, містер Квін, мусить знати. Це він повів мене туди.

– Ти з ним здибалась, вийшовши від нас того вечора?

– Так.

– Випадково, гадаю?

Вона поглянула на мене з докором.

– Я кажу вам правду, Піку. Я домовилася з ним про зустріч у ресторанчику "Пальме-клаб". Він написав мені адресу. Розпрощавшись з нами та Норою, я з ним зустрілася там, і ми стали блукати з бару в бар, доки завіялись до того, де я придбала пістолет. О, то справжнє кубло! Спитайте у Квіна, якщо не вірите.

– Це він купив тобі пістолет?

– Ні. Він узагалі до цього непричетний, бо заснув, схилившись на стіл. Там я його і залишила – мені сказали, щоб я не турбувалась, його відвезуть додому.

– Ну, а пістолет?

– От якраз про це й мова, – вона знову зашарілась. – Квін сказав, що в тому барі збираються гангстери. Через те я й потягла його туди. А коли він закуняв, то звернулася до якогось бандитського вигляду типа. Я була в захопленні. Додому йти не збиралася, хотіла повернутися до вас, але боялась, що ви мене не пустите. – Червона як рак, Дороті стала ніяково затинатись: – Мені спало на думку, що я мушу… що ви мусите повірити в моє скрутне становище… і що тоді я не почуватимусь такою безпорадною. Словом, я спитала в того лютого вигляду бандита, чи хто він там був, чи не продасть він мені пістолета або хоча б вкаже, де можна купити. Спершу він розреготався, сприйнявши це за жарт. Та почувши мої запевняння, сказав, так само посміхаючись, мовляв, піде подивиться, а коли повернувся, то відповів, що може продати, й спитав, скільки я заплачу. Грошей у мене було обмаль, і я запропонувала йому браслета, одначе він не вважав його, певне, цінним, бо зажадав наявних грошей, тож я мусила віддати все, що мала, – дванадцять доларів, лишивши один на таксі, й отримала пістолет. Потім я прийшла до вас і збрехала, що боялася повернутися додому через Кріса. – Останні слова вона трохи не проковтнула і зітхнула з полегкістю, що все скінчилось.

– То виходить, Кріс не чіплявся до тебе?

Дороті покусала губи.

– Чіплявся, але… не такою мірою. – Вона схопила мене за руку, майже притулившись обличчям до моєї щоки. – Ви мусите мені вірити! Я б не стала так дешево брехати, якби це не було правдою!

– Правильніше було б не повірити, – заперечив я. – Дванадцять доларів –і аж надто низька ціна. А втім, облишимо поки це. Ти знала, що Мімі збирається того дня до Джулії Вулф?

– Ні. Я навіть не знала, що вона розшукує мого батька. Вони не сказали, куди йдуть.

– Вони?

– Так, Кріс вийшов разом з нею.

– О котрій годині?

Дороті наморщила чоло.

– Десь близько третьої, принаймні вже за пів на третю, бо я згадала, що спізнююсь на зустріч з Елсі Хемілтон, з якою домовилась обійти крамниці, і саме квапливо одягалась.

– Вони повернулися разом?

– Не знаю. Обоє вже були дома, коли я прийшла.

– О котрій годині?

– Десь на початку сьомої. Ніку, невже ви думаєте, що вони?.. О, тепер я пригадую її фразу, коли вона одягалась. Не

знаю, що там зауважив Кріс, а вона відказала: "Коли я в неї спитаю, вона все мені викладе!" іоном французької королеви, який часом у неї з'являвся. Ви ж бо знаєте. Більше я нічого не чула. Чи може це щось означати?

– А що вона розповіла про вбивство, коли ти повернулась?

– Тільки те, що знайшла небіжчицю, як засмутилась, як з'явилась поліція і таке інше.

– Вона виглядала дуже приголомшеною?

Дороті похитала головою.

– Ні, просто збудженою. Ви ж знаєте маму. – Вона вп'ялася в мене очима і нешвидко спитала: – Невже ви вважаєте її причетною до вбивства?

– А тобі як здається?

– Я так не думала. Я підозрювала батька. – Вона помовчала і замислено додала: – Він міг убити, бо схибнутий, а вона – через примху.

– Але ні він, ні вона цього не зробили, – нагадав я. – Поліція, схоже, вже знайшла злочинця – Мореллі. Навіщо Мімі знадобився твій батько?

– Через гроші. Ми голі. Кріс все пустив на вітер. – Вона скривила губи. – Звичайно, і ми доклали руку, але він – насамперед. Мама боїться, що він її покине, якщо в неї не буде грошей.

– Звідки тобі це відомо?

– Я чула, як вони сварились.

– Гадаєш, він справді її покине?

Дороті переконано кивнула:

– Якщо вона не роздобуде грошей.

Я подивився на годинник і зазначив:

– Гаразд, продовжимо, коли ми повернемось. Так чи так, можеш у нас заночувати. Влаштовуйся і замов у ресторані вечерю в номер. Краще буде, якщо не потикатимеш звідси носа.

Вона мовчки подивилась на мене жалісливими очима. Нора поплескала її по плечу.

– Не знаю, що він надумав, Дороті, та коли вважає, що ми мусимо йти на обід, значить, бачить у цьому сенс. Він не став би…

Дороті посміхнулась і скочила на ноги.

– Я вам вірю. І не буду більше дурненькою.

Я подзвонив черговому адміністратору і попросив принести нашу пошту. Том було два листи для Нори, один для мене, кілька запізнілих різдвяних поздоровлень (одне від Ларрі Кроулі – примірник "Кишенькової блакитної книжечки номер 1534" Гельдемена-Джуліуса, під назвою якої – "Як перевірити

свою сечу в домашніх умовах" – було додруковане червоним "і веселого різдва!" та ім'я Ларрі в обрамленні тернового вінчика), численні телефонограми й одна телеграма з Філадельфії:

"Нью-Йорк, готель "Номенді", Ніку Чарлзу.

Прошу Вас зв'язатися з Гербертом Маколеєм і обговорити Вашу участь у розслідуванні вбивства Вулф крп Я дав йому необхідні інструкції крп З найкращими побажаннями

Клайд Міллер Уайнент".

Я поклав телеграму в конверт, написавши, що щойно її отримав, і передав посильним до поліцейського управління у відділ карного розшуку.

10

У таксі Нора спитала:

– Ти справді почуваєш себе добре?

– Цілком.

– Чи не буде ця поїздка важкою для тебе?

– Я нормально почуваюсь. Як тобі розповідь дівчиська?

Нора завагалась:

– А ти їй знову не віриш?

– Боронь боже – принаймні доки сам не пересвідчусь.

– Ти на цьому тямишся краще, – зазначила Нора, – але мені здалося, що дівчина спробувала розповісти правду.

– Такі спроби і породжують якнайхимерніші вигадки. Казати правду без звички дуже важко.

– Та ви бачите людей наскрізь, містере Чарлз! – уїла вона. – Я не помиляюсь? Якось ви обов'язково поділитесь своїм досвідом сищика.

– Купити пістолет за дванадцять доларів у барі? – пробуркотів я. – Звичайно, все може бути, але…

Кілька кварталів ми їхали мовчки. Потім Нора спитала:

– А що з нею насправді?

– Божевілля її батька – вона гадає, що їй передалось.

– Звідкіля ти знаєш?

– Ти запитала. Я відповів.

– Тобто це твоє припущення?

– Тобто це те, що з нею відбувається. Не знаю, чи дійсно Уайнент схибнутий і чи успадкувала його дочка хоча б частково хворобу, але вона вважає, що і перше, і друге має місце, тому й взяла за звичку крутити.

– Але ж це жахливо, Ніку! Хтось-то мусить... – почала було Нора, коли ми зупинилися біля готелю "Котленд".

Я урвав її, сказавши, що, можливо, помиляюсь і з Дороті все гаразд.

– Якщо ж ні, то зараз вона майструє сукню для Асти.

Ми передали наші візитки Йоргеисенам і після короткого чекання отримали запрошення піднятися до їхнього помешкання. Щойно ми вийшли з ліфта, як у коридорі нас перестріла з розкритими обіймами Мімі й заторохтіла:

– От вже ця негідна преса! Я була в розпачі, дізнавшись, що ти лежиш при смерті. Двічі тобі дзвонила, але мене не з'єднали і не повідомили про твоє самопочуття. – Вона схопила мене за руки. – Дуже рада, що то все брехня, хоча тепер вам доведеться пообідати з нами тим, що бог дав. Адже я й не чекала, що ви з... Та ти таки блідий! Тебе справді поранили!

– Дрібниці. Куля лише подряпала бік. Пусте.

– І попри все ти прийшов на обід? Дуже утішно, але й безглуздо воднораз. – Вона обернулася до Нори: – Ви певні, що вчинили правильно, дозволивши йому?..

– Ні, зовсім не певна, – заперечила Нора, – але він зажадав прийти.

– Чоловіки таки без клепки в голові, – зазначила Мімі, обіймаючи мене однією рукою. – То роблять з мухи слона, а то зовсім нехтують речами, які... Втім, чого ми стоїмо? Заходьте! Давай-но я тобі допоможу.

– Та все гаразд, – запевнив я, одначе вона довела мене до крісла і всадовила, обклавши півдесятком диванних подушок.

З'явився Йоргенсен, потис мені руку і пожартував, що радий мене бачити живішим, ніж про те повідомили газети.

– Даруйте, ще хвилина, і будуть готові коктейлі, – він знову вийшов.

– Не знаю, куди заподілась Дороті, – промовила Мімі. – Певно, десь дметься на мене. У вас нема дітей?

– Ні, – відказала Нора.

– То ви багато втрачаєте, хоч іноді це справжнє лихо. – Мімі зітхнула. – Я, здається, не надто вже й сувора з ними. Та коли змушена висварити Дороті, вона бачить у мені чудисько. – Її обличчя просвітлішало: – А ось і мій другий паросток. Ти не забув містера Чарлза, Гілберте? А це місіс Чарлз.

Гілберт Уайнент, на два роки молодший за сестру, був довготелесий білявий вісімнадцятирічний парубок з маленьким підборіддям і невиразним ротиком. Великі, ясні, блакитні очі з довгими віями робили його схожим на дівчину. Я подумав, що вік, мабуть, вже не такий скиглій, яким був у дитинстві.

Йоргенсен приніс коктейлі, і Мімі напосіла, щоб я розповів про збройний напад. Я переказав їй той випадок, змалювавши його ще безглуздішим, ніж насправді.

– Але чому він удерся до вас? – здивувалася Мімі.

– А біс його знає! Мені б кортіло про це дізнатися, так само, як і поліції.

– Я десь читав, – устряв у розмову Гілберт, – що коли злочинців звинувачують у нескоєних ними злочинах – хай найдрібніших, – вони дратуються як ніхто. Ви вважаєте це правдою, містере Чарлз?

– Схоже на те.

– За винятком тих випадків, – не вгавав Гілберт, – коли йдеться про щось надзвичайне, таке, що б його вони мріяли здійснити.

Я знову погодився. – Та облиш ти свою ввічливість, – порадила Мімі, – бо Гіл верзтиме дурниці. В нього голова набита книжками. Змішай нам ще по коктейлю, сонечко.

Гілберт пішов за шейкером. Нора з Йоргенсеном у протилежному кутку вибирали платівки для патефона.

– Я одержав сьогодні телеграму від Уайнента, – повідомив я.

Мімі неуважно роззирнулася по кімнаті, нахилилася до мене.

– Що він написав? – спитала майже пошепки.

– Хоче, щоб я розшукав убивцю. Телеграму послано сьогодні з Філадельфії.

– І ти збираєшся це робити? – Вона важко зітхнула.

– Телеграму я передав поліції, – стенув я плечима.

Гілберт приніс шейкер. Йоргенсен з Норою поставили "Маленьку фугу" Баха. Мімі вихилила одним духом коктейль і попросила Гілберта налити їй ще.

Коли він зрештою сів, то мовив:

– У мене до вас таке запитання: чи можна визначити наркомана за зовнішнім виглядом? – Гілберт затремтів.

– Дуже рідко. А що?

– Просто цікаво. Навіть хронічних наркоманів?

– Чим довше вони колються, тим помітніші зміни, які, одначе, не можуть бути непомильними свідченнями наркоманії.

– І ще, – ніяк не погамовувався хлопець, – як пише Гросс, при пораненні ножем спершу відчуваєш тільки удар, а біль приходить вже потім. Це правда?

– Так, якщо йдеться про серйозне поранення досить гострим ножем. Те ж саме і при кульовому пораненні: спершу тільки поштовх – або навіть і його не помічаєш, якщо це металева кулька з дрібнокаліберки, – і аж потім з'являються відчуття.

Мімі видудлила третю порцію і зазначила:

– Вам не здається, що ви обидва непристойно бездушні, особливо сьогодні, Гілберте, після того, що сталося з Ніком? Піди краще пошукай Дороті, Гіл. Ти мусиш знати її подруг. Подзвони їм. Я певна, що вона невдовзі сама з'явиться, але однаково хвилююсь.

– Вона у нас, – повідомив я.

– У вас? – її здивування, схоже, було щирим.

– Прийшла вдень і спитала, чи зможе перебути в нас якийсь час.

Мімі стримано посміхнулась і похитала головою.

– Ох, уже ці дітоньки! – Та враз насупилась: – Якийсь час?

Я кивнув.

Гілберт, схоже, дочікувався нагоди звернутися до мене з новим запитанням, геть байдужий до розмови. Мімі знову посміхнулась і проказала:

– Шкодую, що вона завдає клопоту вам з дружиною, але то краще, що вона у вас, а не деінде. Коли повернетесь, вона вже заспокоїться. Тож відправте її додому, гаразд? – Вона налила мені коктейль. – Ти надто добрий до неї.

Я промовчав.

– Містере Чарлз, – почав було Гілберт, – чи злочинці, тобто професійні злочинці, як правило…

– Не перебивай мене, Гіле! – просичала Мімі. – Ти відправиш її додому, домовились? – Вона була люб'язна – люб'язна "французька королева", як сказала Дороті.

– Якщо їй так хочеться, хай залишається. Норі вона подобається.

Мімі погрозила мені скрученим пальцем.

– Не бажаю, щоб ти її зіпсував у такий спосіб. Певно, вона вже розповіла про мене купу дурниць?

– Хіба що як ти її відшмагала.

– От, будь ласка! – переможно вигукнула Мімі, паче дістала підтвердження. – Ти мусиш відіслати її додому, Ніку!

Я вицмулив коктейль.

– Отже? – наполягала вона.

– Якщо їй подобається з нами, хай лишається, Мімі. Ми їй раді.

– Та це ж смішно! В неї є сім'я. Її місце тут. – В голосі Мімі забриніло роздратування. – Вона ще дитина. Не треба заохочувати її легковажність.

– Нічого я не заохочую. Але коли вона бажає лишитись – хай лишається.

Від люті блакитні очі Мімі стали ще виразнішими.

– Вона моя дочка, до того ж неповнолітня! Ти дуже лагідно поставився до неї, але в даному разі це твоє ставлення мені байдуже. Якщо ти не пришлеш її додому, я вживу необхідних заходів. Мені б дуже не хотілося неприємностей, – вона нахилилась ближче до мене і докінчила чітко вимовляючи слова, – але вона таки повернеться додому.

– Не варто зі мною сваритись, Мімі.

Вона ніжно глянула на мене, наче збиралася зізнатися в коханні й поцікавилась:

– Це що, погроза?

– О, – відгукнувся я, – тепер мене заарештують за викрадення дітей, утягування неповнолітніх у злочини та такі інші порушення.

– І скажи своїй дружині, – раптом люто просичала Мімі, – щоб не лапала мого чоловіка!

Вибираючи платівку, Нора трималася за рукав Йоргенсена. Обоє здивовано обернулися в наш бік.

– Норо, – проказав я, – місіс Йоргенсен просить тебе не хапати руками містера Йоргенсена.

– Пробачте, будь ласка. – Нора усміхнулася до Мімі, а тоді подивилась на мене і, удаючи занепокоєння, проказала, наче школярка, що декламує вірш: – Ой, Ніку, та ти зблід! Боюся, що не розрахував своїх сил і тепер знову заслабнеш. Даруйте, місіс Йоргенсен, але йому краще поїхати додому і негайно лягти в ліжко. Ви не образитесь на нас?

Мімі відповіла, мовляв, анітрохи. Всі раптом стали вкрай уважні одне до одного. Ми вийшли з готелю і зупинили таксі.

– Отже, – підсумувала Нора, – через свою балакучість ти залишився голодний. Що робитимемо? Повернемося додому і повечеряємо з Дороті?

Я похитав головою.

– Давай-но перепочинемо хоч трохи від Уайнентів. Поїхали до "Макса", поїмо устриць.

– Гаразд. Дізнався щось?

– Нічого.

– Аж прикро, – промовила вона замислено, – який той Йоргенсен красунчик.

– Який же?

– Наче велика лялька. Досада бере.

Після ресторану ми повернулися до свого готелю. Дороті зникла. Я подумав, що передчував це.

Нора обійшла кімнати, подзвонила черговому адміністратору – нічого: ні записки, ні повідомлення на словах.

– Що це може означати? – спитала вона.

Було близько десятої вечора.

– Гадаю, нічого, – відповів я. – Напевне. Хвилює інше: чи не заявиться вона під чаркою о третій ранку з кулеметом, придбаним у "Дитячому світі"?

– Та цур з нею! – відмахнулася Нора. – Перевдягайся і лягай!

11

Коли Нора розбудила мене наступного ранку, рана вже майже не боліла.

– Тебе хоче бачити наш чарівний поліцейський, – повідомила дружина. – Як ти себе почуваєш?

– Жахливо. Не можна пити на ніч. – Я відштовхнув Асту і встав.

Щойно я зайшов до вітальні, як Гілд підвівся із склянкою в руці і посміхнувся до вух.

– От і чудово, містере Чарлз, сьогодні у вас бадьоріший вигляд.

Я потис йому руку і підтвердив, що мені покращало. Ми сіли. Гілд жартівливо насупився.

– Знову те саме – ви мене надурили.

– Надурив?

– Атож, побігли в гості, хоч я мусив урвати допит, щоб дати вам спокій. А я певною мірою сподівався, що маю право на перше інтерв'ю.

– Про це я не подумав, – зітхнув я. – Перепрошую. Ви бачили телеграму, яку надіслав мені Уайнент?

– Мгу. Ми перевіряємо у Філадельфії.

– Тепер щодо револьвера, – почав було я. – Це…

– Якого револьвера? – урвав мене Гілд. – Його так і назвати не можна. Бойок зламаний, механізм заіржавів і не рухається. Якщо з цього пістолета стріляли за останні півроку, то я папа римський. Не варто гаяти час на цей уламок металобрухту.

Я зареготав:

– Нарешті все стало на місце. Цей револьвер дав мені один п'яний, стверджуючи, ніби придбав його в барі за дванадцять доларів. Тепер я йому вірю.

– Наступного разу йому продадуть муніципалітет. Містере Чарлз, між нами, чоловіками, ви розробляєте справу Вулф чи ні?

– Ви ж бачили телеграму від Уайнента.

– Так. На нього ви не працюєте. А загалом?

– Я вже давно не приватний детектив. Зовсім не займаюся розшуком.

– Це я вже чув. А загалом?

– Ну, гаразд. Ні.

Він на хвилю замислився, а тоді продовжив:

– Спитаю в інший спосіб: вас цікавить ця справа?

– Я знаю цих людей, тому, звісно, цікавить.

– Оце й усе?

– Так.

– І ви не збираєтесь узяти в ній участь?

Задзвонив телефон, і Нора пішла відповісти.

– Кажучи відверто, не знаю. Якщо мене і падалі уплутуватимуть у цю історію, невідомо, до чого це призведе.

Гілд покивав головою.

– Розумію. Тільки хочу сказати, що бажав би вам обрати правильний бік у цій справі.

– Тобто не бік Уайнента? Невже він убивця?

– Цього я не можу стверджувати, містере Чарлз, але вам-бо відомо, що він і пальцем не ворухнув, щоб допомогти нам у розшуках злочинця.

У дверях спальні з'явилася Нора:

– Ніку, тебе!

Дзвонив Герберт Маколей.

– Алло, Чарлз! Як твоя рана?

– Все в нормі, дякую.

– Ти отримав звістку від Уайнента?

– Так.

– Я одержав від нього листа, де він повідомляє, що надіслав тобі телеграму. Та ти надто хворий, щоб…

– Ні, я вже бігаю. Якщо ти будеш у себе в конторі після обіду, я зазирну.

– Чудово, – погодився він. – Я на місці до шостої.

Я знову повернувся до вітальні. Нора запросила Гілда на ленч, який для нас був ще першим сніданком. Поліцейський подякував їй за щиру гостинність. Я оголосив, що хочу чогось випити перед їжею. Нора вийшла замовити сніданок і приготувати напої.

Гілд трусонув головою і промовив:

– У вас чарівна дружина, містере Чарлз.

Я урочисто кивнув.

– Якщо вас насправді уплутають у цю справу, як ви кажете, – зазначив він, – мені б хотілося співробітничати, а не суперничати з вами.

– У мене таке саме бажання.

– От і домовились! – зрадів він і підсунув трохи ближче свій стілець. – Не знаю, чи ви мене пам'ятаєте, але коли ви працювали тут, у Нью-Йорку, я патрулював на Сорок третій стріт.

– А, ну звичайно! – ввічливо збрехав я. – Тож-то я дивлюсь щось знайоме… Але в цивільному я не впізнав вас.

– Справді, форма змінює. Будемо вважати наше знайомство запорукою того, що ви не приховуєте невідомі нам факта.

– Сподіваюсь. Я не знаю, що вам відомо, а мені – зовсім небагато. Після вбивства я не бачив Маколея і майже не стежив за газетами.

Знову задзвонив телефон. Нора принесла напої і пішла відповісти на дзвоник.

– Те, що нам відомо, не становить таємниці, – проказав Гілд, – і якщо ви згодні вислухати, я охоче розповім. – Він надпив зі своєї склянки і схвально кивнув. – Але спершу в мене до вас запитання. Коли ви були вчора у місіс Йоргенсен, то повідомили їй про телеграму?

– Так, я сказав, що передав телеграму вам.

– І як вона зреагувала?

– Ніяк. Просто виказала зацікавлення, бо розшукує Уайнента.

Гілд схилив голову набік і примружив одне око.

– Чи не здається вам, що вони можуть діяти у згоді? – Він застережливо підняв руку. – Зрозумійте, я не знаю, з якою метою, ні в який спосіб, – це просто риторичне запитання.

– Все можливо, – погодився я, – та, як на мене, вони не схожі на спільників. А що?

– Гадаю, ви маєте рацію, – промовив він. А тоді замислено додав: – Хоч є певні міркування. – Він насупився. – А втім, вони завжди виникають. Гаразд, містере Чарлз, послухайте, що нам відомо напевне, і як зумієте щось додати, я буду дуже вам вдячний.

Я пробурмотів, що постараюсь.

– Значить так: приблизно третього жовтня Уайнент повідомив Маколея, що мусить на якийсь час поїхати з міста. Хоч він не сказав, ні куди їде, ні з якою метою, Маколею спало на думку, що він вирішив усамітнитись, аби попрацювати над черговим винаходом, – пізніше Джулія Вулф це підтвердила, – і сховався десь в Адірондакських горах. Проте коли адвокат запитав про це у секретарки, вона відповіла, що знає не більше за нього.

– Їй було відомо, що то за винахід?

Гілд похитав головою.

– Як свідчить Маколей, ні. Єдине відомо, що Уайненту потребувалося приміщення і дорогі прилади чи інструменти, оскільки він дав необхідні вказівки адвокату. Він розпорядився, щоб Маколей обернув усі його цінні папери, облігації та інше майно у гроші – на випадок, коли вони йому знадобляться, – а також провів банковські операції та інші розрахунки від його, Уайнента, імені.

– Весь капітал у розпорядженні довіреного?

– Саме так. І ще: він зажадав отримувати гроші на вимогу готівкою.

– Він завжди вигадував щось несусвітне, – зазначив я.

– Всі такої думки. Та, схоже, він просто підлаштував це, щоб його не вирахували за чеками й не опізнали. Тому й дівчину він не взяв із собою, навіть не повідомив, де він, якщо вірити ЇЇ словам. І відпустив собі бороду… – Гілд наче погладив уявне волосся.

– По самі очі, – докінчив я. – То він в Адірондаку?

Гілд стенув плечима.

– З таким самим успіхом можна назвати і Філадельфію – це єдині версії, підказані нам. Ми шукаємо його в горах, але це непевно. Він може бути й в Австралії.

– Скільки ж грошей готівкою забажав Уайнент?

– Я можу назвати точну цифру. – Гілд витяг з кишені жмут брудних, пожмаканих папірців, видобув найзалапаніший конверт, а решту сховав назад. – Наступного дня після розмови з Маколеєм він узяв сам у банку п'ять тисяч готовими грошима. Двадцять восьмого числа – йдеться, як ви розумієте, про жовтень, – він наказав Маколею зняти для нього ще п'ять тисяч, шостого листопада – дві з половиною тисячі, тисячу – п'ятнадцятого, сім п'ятсот – тридцятого, півтори тисячі шостого – це вже грудня, тисячу вісімнадцятого і п'ять тисяч двадцять другого, напередодні вбивства.

– Близько тридцяти тисяч, – підсумував я. – Чудовий оборот капіталу.

– Двадцять вісім тисяч п'ятсот, якщо бути точним. – Гілд поклав конверт назад у кишеню. – Але це, зрозуміла, ще не все Після тієї першої телефонної розмови Маколей "мусив постійно щось продавати, аби підтримувати рахунок у банку. – Він знову поліз до кишені. – У мене тут список проданого. Бажаєте подивитись?

Я відмовився.

– А як він передавав гроші Уайненту?

– Уайнент повідомляв листом секретарку, коли йому потребувалися гроші, й вона брала їх у Маколея. В нього є розписки.

– А вона як віддавала?

Гілд кивнув.

– Вона казала Маколею, що стрічається у призначених місцях, проте, на його думку, вона знала, де Уайнент, хоч і заперечувала це.

– Можливо, ті п'ять тисяч були при ній, коли її вбили, га?

– І таким чином, маємо ще й пограбування, – Гілд примружив сірі водянисті очі, – він убив її, вимагаючи власні гроші.

– Або ж, – висловив я припущення, – хтось інший убив її з невідомої нам причини, знайшов гроші й залюбки їх привласнив.

– Можливо, – погодився він. – Таке трапляється. А бувають випадки, коли той, хто першим знаходить труп, встигає щось прихопиш, перш ніж зняти тривогу. – Він підняв широку долоню – Звичайно, місіс Йоргенсен… Така пані, як вона… Сподіваюсь, ви не подумали, що я…

– Окрім того, – докинув я, – вона ж була не одна, правда?

– Якийсь час – одна. Телефон у помешканні виявився пошкоджений, тож ліфтер повіз управляючого донизу, щоб той подзвонив у поліцію зі свого кабінету. Але зрозумійте мене вірно: я й гадки не маю, що місіс Йоргенсен повелась якось не так. Така поважна пані не могла…

– А що сталося з телефоном? – урвав я.

У двері подзвонили.

– Я ще не дійшов якогось висновку, – промовив Гілд. – Телефон…

Він замовк, чекаючи, доки офіціант, який прийшов, накриє на стіл.

– Щодо телефону, – продовжив Гілд, коли ми вже сиділи за столом, – повторюю: я ще не дійшов якогось певного висновку. Куля влучила точнісінько в трубку.

– Випадково чи?..

– Я б теж хотів це знати. Така сама куля, як і ті чотири, що їх знайшли в тілі вбитої, але невідомо, чи це був промах, чи зроблено умисно. Надто вже шумний спосіб вивести телефон з ладу.

– Тому постає зрозуміле запитання, – докинув я, – невже ніхто не чув пострілів? Тридцять другий калібр, звичайно, не дробовик, але однаково мали почути.

– Безперечно, – обриджено погодився Гілд. – Зараз вишукалось безліч таких, хто стверджує, нібито чув стрілянину, хоча тоді не знайшли жодного свідка. Нині ж вони ніяк не дійдуть згоди, що насправді чули.

– Таке завжди трапляється, – поспівчував я.

– Цьому мене не вчити. – Він енергійно узявся до їжі. – То про що це я? Ах, так, про Уайнента. Перш ніж поїхати, він віддав свою квартиру, а речі перетягнув до сховища. Ми переглянули ті речі, однак не знайшли нічого такого, що вказувало б, куди він повіявся або принаймні над чим працював, – це теж могло нам допомогти. Невдача чекала і в його лабораторії на Першій авеню. Приміщення було замкнене, відколи він поїхав, лише секретарка зазирала туди раз чи двічі на тиждень, щоб навести лад і забрати пошту. Та і в пошті, яка назбиралася після загибелі секретарки, не було нічого цікавого. Так само, як і в квартирі небіжчиці. – Він посміхнувся до Нори: – Гадаю, вам все це страшенно нудно, місіс Чарлз?

– Нудно? – здивувалась вона. – Та я аж тремчу з цікавості.

– Жінкам більше подобаються пристрасті, – кахикнув він, – романтика. Так чи так, ніщо не вказувало на його місцезнаходження, доки він подзвонив у п'ятницю Маколею, щоб домовитись про зустріч о другій годині у вестибюлі готелю "Пласа". Маколея не було, тож він залишив йому записку.

– Маколей був у нас, – повідомив я, – на ленчі.

– Він сказав мені. Гаразд. Маколей прийшов до "Пласи" лише близько третьої і не знайшов там Уайнента. Не було його прізвища і в книзі адміністратора. Маколей змалював його зовнішність – з бородою і без бороди, – одначе ніхто не пригадав, що такого бачив. Адвокат подзвонив до своєї контори, проте Уайнент більше не озивався. Джулія Вулф, якій Маколей зателефонував після цього, сказала, мовляв, і гадки не має, що Уайнент у місті, хоч, на думку адвоката, це була брехня, бо напередодні він сам дав їй п'ять тисяч доларів, знаючи, що Уайнент за ними прийде. А проте він нічого їй не сказав, поклав трубку і зайнявся своїми справами.

– Якими справами? – поцікавився я.

Гілд застиг із куснем булки в роті.

– Думаю, це неважко буде з'ясувати. Я дізнаюсь. Оскільки на нього не падала підозра, ми це обминули, проте зовсім не важко з'ясувати, яке в кожного алібі.

Я заперечливо похитав головою, відчувши запитання, що він його не наважився задати.

– Я ні в чому його не підозрюю, окрім хіба того, що він адвокат Уайнента і знає більше, ніж каже.

– Напевно. Я розумію. Але, гадаю, саме для цього 1 наймають адвокатів. Тепер щодо дівчини: Джулія Вулф – швидше за все було її несправжнє ім'я. Остаточно ми це ще не з'ясували, але з упевненістю можна сказати, що вона була зовсім не тією людиною, на яку Уайненту варто було покладатися в цій справі – тобто знаючи її минуле.

– Вона мала судимість?

Гілд кивнув:

– Це доволі заплутана історія. Зо два роки до того, як поступити секретаркою до Уайнента, дівчина сіла на шість місяців у в'язницю в Клівленді по звинуваченню у шантажі. Під ім'ям Роди Стюарт вона спокушала чоловіків, а потім погрожувала жертві розкриттям зв'язку.

– Гадаєте, Уайнент знав про це?

– Уявлення не маю. Не думаю, щоб він довірився їй, якби знав, але стверджувати напевне нічого не можна. Кажуть, він втратив голову від неї, а ви ж бо знаєте, якими дурними стають тоді чоловіки. А вона наставляла йому роги з тим Шепом Мореллі та його приятелями.

– Ви справді маєте щось проти Мореллі? – поцікавився я.

– Це не пов'язане з убивством, – похмуро пояснив він, – ми розшукували його за інше. – Гілд насупив руді брови – Хотілося б знати, що його змусило прийти до вас. Звичайно, ці "голочники" на все здатні, а проте цікаво.

– Я розповів усе, що знаю.

– В мене нема сумнівів, – запевнив він. Потім обернувся до Нори: – Сподіваюсь, ви не подумали, що ми надто брутальні з Мореллі? Бачте, ви б мусили…

Нора усміхнулась, сказала, мовляв, усе чудово розуміє, і налила Гілду кави.

– Дякую, ласкава папі.

– А що значить "голочпик"? – спитала вона.

– Наркоман.

Вона глипнула на мене.

– Невже Мореллі був?.. – Геть одурілий.

– Чому ж ти мені не сказав про це? – обурилась вона. – Я все проґавила! – Вона вийшла з-за столу і рушила до спальні, де задзвонив телефон.

– Чи збираєтесь ви притягти його до суду за напад? – запитав Гілд.

– Ні, якщо ви не вимагатимете.

Він похитав головою і байдуже відказав, ховаючи в очах цікавість:

– Гадаю, у нас і так вистачить звинувачень проти нього.

– Ви не доказали про дівчину.

– Ах, так, – погодився він. – Ми встановили, що вона досить часто не ночувала вдома – по дві-три ночі. Можливо, саме тоді вона стрічалася з Уайнентом. Не знаю. Принаймні у версії Мореллі, що він з нею не бачився вже близько трьох місяців, ми не знайшли невідповідностей. Що ви про це думаєте?

– Те ж саме, що і ви, – відповів я. – Минуло близько трьох місяців, як Уайнент кудись поїхав, – це може щось означати, а мо', й ні.

Зайшла Нора і сказала, що мене кличе до телефону Гаррісон Квін. Він повідомив, що продав облігації, які я збирався списати з рахунку, і назвав ціну.

– Ти не бачився з Дороті Уайнент? – спитав я.

– Ні, після вечірки у вас не бачився, але зустрічаюся сьогодні в барі "Пальма". Якщо відверто, то вона просила тобі цього не казати. А що ти думаєш про золото, Ніку? Ти багато втратиш, якщо не придбаєш ті акції. Наші західні дикуни готові оголосити інфляцію, щойно збереться конгрес, це вже напевне, хай навіть не тоді, то пізніше вони обов'язково це зроблять. А я тобі казав, якщо пригадуєш, ще минулого тижня, що ходять чутки про поклади…

– Гаразд, – урвав його я і наказав придбати кілька акцій золотих рудників по курсу дванадцяти з половиною.

Він пригадав, що бачив у газетах повідомлення про моє поранення. А проте зовсім не поцікавився подробицями й пропустив повз вуха мої запевняння, що я почуваюся добре.

– Гадаю, на кілька днів наша лавочка прикриється, – зітхнув він з удаваним смутком. – Послухай, у вас є квитки на сьогоднішнє відкриття театрального сезону. Якщо ви не підете, то я б міг…

– Ми збираємось. Щиро дякую за турботу.

Він зареготав і попрощався.

Коли я повернувся до вітальні, зі стола вже прибрали. Гілд влаштувався зручно на дивані, а Нора саме йому розповідала:

– … мусимо кудись тікати на різдвяні свята, бо мої родичі просто не дають спокою – якщо ми вдома, вони збігаються до нас або ж нам доводиться тягтися до них, а Ніка це дратує.

Аста в кутку облизувала лапи. Гілд зиркнув на годинник:

– Я відібрав у вас часу більше за ваших родичів. Не хочу набридати…

Я сів і зазначив:

– Здається, ми саме підійшли до вбивства?

– Так, впритул. – Він знову відкинувся на спинку дивана. – У п'ятницю, 23 грудня, десь близько двадцяти хвилин на четверту місіс Йоргенсен знайшла смертельно поранену дівчину. Важко сказати, скільки часу вона там пролежала, конаючи. Але відомо, що о пів на третю вона була ще жива і відповіла на телефонний дзвоник місіє Йоргенсен, так само як і на дзвонив Маколея близько третьої години.

– Я й не знав, що місіс Йоргенсен їй дзвонила.

– Це перевірено. – Гілд прочистив горлянку. – Ми нічого не підозрювали, але, ви розумієте, в процесі розслідування збирали факти й дізналися від телефоністки з "Котленда", що вона з'єднала місіс Й. із замовленим номером близько половини на третю.

– Про що ж говорила місіс Й.?

– Вона сказала, що дзвонить з метою дізнатися, де їй розшукати Уайнента. Джулія Вулф відповіла, що їй це невідомо, а місіс Й., вважаючи, що дівчина бреше і що їй,

можливо, вдасться витиснути з неї правду при зустрічі, запитала, чи не можна їй зазирнути на хвилинку до Джулії, і та погодилась. – Він похмуро втупився в моє коліно. – Угу, вона туди прийшла і побачила… Службовці того будинку мебльованих кімнат не пригадують, щоб хтось заходив чи виходив з квартири Вулф, але це нічого не доводить. Будь-хто міг непомітно туди пройти. Пістолета не знайшли. Не було виявлено і слідів насильного удирання до квартири, все стояло на місці, нічого не порушено. Словом, ніякого натяку на пограбування. З пальця вбитої не зняли каблучку з діамантом, вартістю в кілька сотень, із сумочки не витягли тридцять з чимось доларів. Тамошні службовці знають і Уайнента, і Мореллі – обидва там часто бували, – одначе стверджують, що вже давно їх не бачили. Вікно, що виходить на пожежну драбину, було зачинене, на драбині ніяких свіжих слідів. – Він повернув руки долонями догори. – Ось, здається, і все.

– А відбитки пальців?

– З тих, що ми відшукали, деякі належать їй, деякі – прибиральницям.

– А що кажуть її друзі?

– Схоже, вона не мала друзів, близьких принаймні.

– А той – як його? – Нунгейм, що упізнав у ній коханку Мореллі?

– Він просто бачив її якось з Мореллі, а потім упізнав на фото в газеті.

– Що він за один?

– З ним усе гаразд. Ми про нього все знаємо.

– Якщо ви вже взяли з мене обіцянку нічого не приховувати, то невже самі її порушуватимете? – закинув я.

– Ну добре, – погодився Гілд, – тільки між нами: цей хлопець працює на наше управління.

– Он як.

Він підвівся:

– Як не прикро, але це все, що ми поки маємо. Може, у вас є щось додати?

– Ні.

Якусь мить він пильно розглядав мене.

– А якої ви взагалі думки про це?

– Чи то не обручка з діамантом була в неї?

– Носила вона її на пальці для обручок. А що?

– Можливо, це допоможе встановити, хто їй її подарував. Я сьогодні зустрічаюсь з Маколеєм. Якщо будуть новини, я вам зателефоную. Схоже, Уайнент непричетний, але…

– Отож-бо, що але, – доброзичливо прогарчав він, потис нам руки, подякував за гостинність і забрався геть.

– Я анітрохи не сумніваюсь, що своїми чарами ти примусиш будь-якого чоловіка вилізти заради тебе із власної шкіри, – закинув я Норі, – одначе не будь вже такою певною, що цей тип не водить нас за носа.

– Іншого я від тебе і не чекала, – відрубала вона. – Ти просто ревнуєш мене до поліцейських.

12

Лист Клайда Уайнента до Маколея, погано надрукований на звичайному папері і датований: 26 грудня 1932 року, Філадельфія, штат Пенсільванія, був уже важливим свідченням.

"Любий Герберте! – говорилося в ньому. – Я посилаю телеграму Ніку Чарлзу, який, як ти пригадуєш, працював на мене кілька років тому і зараз перебуває в Нью-Йорку, щоб він зв'язався з тобою стосовно жахливої загибелі бідної Джулії. Прошу тебе (наступний рядок був повністю забитий літерами "м" та "х", так що вчитати його було годі) умовити його розшукати вбивцю. Скільки б це не коштувало – заплати йому!

Окрім того, що тобі самому відомо, перекажи йому й такі факти. Не знаю, чи варто розкривати їх поліції, але йому видніше – хай робить, як вважає за потрібне, я цілком покладаюся на нього. Мабуть, краще за все – покажи йому цей лист, а тоді ретельно його знищи.

Ось ці факти.

Коли я зустрівся з Джулією у вівторок ввечері, щоб забрати 1000 доларів, вона оголосила, що хоче залишити роботу. Сказала, мовляв, протягом довгого часу почуває себе зле, і

лікар давно вже їй радить кудись поїхати відпочити, а що тепер, після смерті дядька, вона отримала спадщину, то може собі це дозволити. Ніколи раніше вона не скаржилась на здоров'я, тож я вирішив, що вона просто приховує справжню причину, і стаз домагатися пояснень, одначе вона вперто твердила те саме. Про її дядька, який дихав на ладан, я теж нічого не знав. Вона сказала, що це був дядько Джон із Чікаго. Гадаю, що в разі потреби легко перевірити її слова. Відмовити її я не зумів – вона мала лише допрацювати до кінця місяця. Схоже, вона була чимось схвильована чи перелякана, хоч і заперечувала це. Спершу її намір піти дуже мене засмутив, але потім я заспокоївся, бо чудово знав Джулію і вирішив, що вона просто мене дурить.

Тепер друге, про що б я хотів розповісти Чарлзу. Що б там про нас не плескали язиками і що б не було між нами раніше, ми з Джулією ("зараз" було легко забите літерою "х") залишалися до її вбивства – і понад рік до того – лише роботодавцем і секретаркою. Така була наша спільна угода.

Третє. Гадаю, слід розшукати Сіднея Келтермена, з котрим у нас виникло непорозуміння кілька років тому через досліди, що їх я зараз проводжу і що витікають з ідей, які, за словами Келтермена, я в нього вкрав. На мою думку, він такою мірою схибнутий, що міг у нападі гніву вбити Джулію, коли вона відмовилась сказати, де я.

Четверте і найголовніше: чи контактувала моя колишня дружина з Келтерменом? Звідкіля вона дізналася, що я проводжу саме ті досліди, в яких він колись мені асистував?

П'яте. Необхідно роз'яснити поліції, що мені нема чого повідомити їм про вбивство, тож хай кинуть мене розшукувати, бо це може призвести до завчасного обнародування моїх дослідів, які я вважаю дуже небезпечними на сьогодні.

Найкращий шлях уникнути цього – якнайшвидше розкрити таємницю вбивства, чого я палко бажаю.

Час од часу я писатиму до вас, а якщо виникне нагальна потреба зв'язатися зі мною, то помістіть у "Таймі" таке оголошення: "Абнер. Так. Кролик".

Я відразу вийду на зв'язок.

Сподіваюсь, ви зрозуміли, як це важливо умовити Чарлза попрацювати на мене, оскільки він у курсі справи з Келтерменом і знає більшість з її учасників.

Щиро Ваш,

Клайд Міллер Уайнент".

Я поклав лист на письмовий стіл Маколея і зауважив:

– Надто загально. Не пригадуєш суть суперечки з Келтерменом?

– Що пов'язане зі змінами кристалічної структури. Я можу пошукати. – Маколей узяв до рук перший аркуш листа і насупився. – Він пише, що отримав від неї тисячу доларів того вечора. А я дав їй п'ять тисяч, бо, за її словами, саме стільки він зажадав.

– Чотири тисячі і є спадщиною дядька Джона? – припустив я.

– Схоже на те. От комедія! Ніколи не думав, що вона водить його круг пальця. Треба перевірити інші суми, що я їй передавав.

– Тобі відомо про її ув'язнення в Клівленді за шантаж?

– Ні. Що, справді?

– За свідченням поліції, вона була засуджена під ім'ям Роди Стюарт. Звідки її викопав Уайнент?

– І гадки не маю, – похитав він головою.

– Може, ти знаєш, де вона народилась, хто її родичі тощо?

Він знову заперечливо похитав головою.

– З ким вона була заручена? – поцікавився я.

– Я й не знав, що вона була заручена.

– Вона носила обручку з діамантом.

– Це для мене новина. – Він заплющив очі й замислився: – Ні, не пригадую навіть, щоб бачив обручку. – Поклавши руки на стіл, він посміхнувся до мене. – Чи є надія, що ти виконаєш його прохання?

– Слабка.

– Так я і думав. – Він торкнувся листа. – Ти знаєш тепер про його почуття не менше за мене. Що б могло змінити твою думку?

– Я не…

– Можливо, мені слід умовити його зустрітися з тобою? Я б міг сказати, що це єдиний спосіб…

– Я готовий поговорити з ним, – зауважив я, – якщо він буде відвертіший, ніж у листі.

– Тобто, – нешвидко спитав Маколей, – ти підозрюєш його у вбивстві?

– Мені нічого невідомо, – заперечив я. – Так само, як і поліції. Якщо вони навіть знайдуть його, то не зможуть заарештувати за браком доказів.

Маколей зітхнув:

– Важко бути адвокатом дурня. Я спробую переконати його, та боюсь, що нічого з того не вийде.

– А які його фінансові справи, хотів би я знати? Чи він так само міцно стоїть на ногах?

– Майже. Депресія, звичайно, його торкнулась, як і всіх нас, і тепер, коли виробництво завмерло, він не має відрахунків з плавки, а проте отримує свої 50 чи 60 тисяч щороку за патент пергаміну і звуковбирних матеріалів й, окрім того, має надходження з інших джерел, таких як… – Він затнувся і різко спитав мене: – Ти хвилюєшся, чи зможе він тобі заплатити обіцяну суму?

– Ні. Просто поцікавився. – Тут я згадав про інше: – А якісь інші родичі, окрім колишньої дружини й дітей, є в нього?

– Сестра, Аліса Уайнент. Але вже давно не розмовляє з ним – чотири чи п'ять років.

Я вирішив, що йдеться про тітку Алісу, до якої Йоргенсени не пішли на різдво.

– А чого вони посварились? – спитав я.

– Якось він дав інтерв'ю одній газеті, в якому зазначив, що на його думку, п'ятирічний план росіян не зречений на провал. Оце й усе, власне.

Я розреготався.

– То вони обоє…

– Вона ще більше ніж брат. Геть усе забуває. Коли Уайненту вирізали апендицит, вони з Мімі наступного дня поїхали в таксі до нього. З лікарні назустріч їм трапився катафалк. Міс Аліса зблідла і, схопивши Мімі за рукав, прошепотіла: "Послухай, люба, а якщо це повезли… як там його звати?"

– Де вона живе?

– На Медісон-авеню. Її телефон є в довіднику. – Він завагався. – Тільки я не думаю, що…

– Не збираюсь її турбувати.

В цю мить пролунав телефонний дзвоник. Маколей узяв трубку.

– Алло!.. Так, як... Хто?.. Так, так... – Він міцно стулив губи й вирячив очі. – Де? – Знову послухав. – Звичайно. А можна? – Подивився на годинник. – Домовились. До зустрічі в поїзді! – Поклав трубку. – Це був лейтенант Гілд, – повідомив він. – Уайнент зробив спробу накласти на себе руки в Аллентауні, штат Пенсільванія.

13

Коли я прийшов до "Пальме-клабу", Дороті з Квіном вже сиділи в барі. Вони мене не помічали, доки я став поруч із Дороті й привітався:

– Привіт, дітки!

На Дороті була та сама сукня, що й під час нашої останньої зустрічі.

Дівчина вирячилась на мене, потім зиркнула на Квіна і спалахнула.

– Ти все йому розповів!

– Маленька сьогодні сердита, – весело пояснив Квін. – Я придбав тобі ті акції. При бажанні можеш купити ще. Що питимеш?

– Віскі з пивом. Ти чудова гостя, Дороті – накивала п'ятами, не надряпавши й слова.

Дороті повернулась до мене. Подряпини на її обличчі побліднішали, синців майже не було видно, губи не виглядали припухлими.

– Я вам вірила! – проказала вона, трохи не плачучи.

– Ти про що?

– Ви все чудово розумієте. Навіть коли ви пішли на обід до мами, я вам ще вірила.

– То й що?

– Вона сьогодні геть люта, – устряв Квін. – Не дратуй її краще. – Він узяв дівчину за руку. – Ну-бо, ну-бо, люба, заспокойся…

– Стули пельку, прошу! – Дороті висмикнула свою руку. – Ви розумієте, про що йдеться, – звернулася вона до мене. – Ви посміялися з Норою у мами з мене й…

Зрештою я збагнув, що сталося.

– Це вона так тобі сказала, а ти й повірила? – розреготався я. – У двадцять років даєш себе дурити, як маленька. Вона, напевно, подзвонила тобі, щойно ми вийшли. У нас спалахнула суперечка, і ми швидко забралися геть.

Дороті похнюпила голову і жалібно простогнала:

– Боже, яка я дурепа! – Вона вчепилася за мене обома руками. – Знаєте що? Ходімо до Нори! Я мушу негайно перед нею вибачитись. Я просто паршивка. Так мені буде й треба, якщо вона…

– Звичайно. Але в нас ще гора часу. Спершу скропимо душу.

– Братику Чарлз, – озвався Квін, – дозволь потиснути твою мужню руку. Ти повернув сонце нашій крихітці й радість мені… – Він перехилив склянку. – Нумо, ходімо до Нори! Питво там не гірше й коштує дешевше.

– А то б лишився тут краще? – запропонувала Дороті.

Він розреготався і похитав головою.

– Тільки не я. Ніка ти, може, ще й умовиш, а я не відчеплюсь від тебе. Цілий день я терпів твоє скиглення, тепер хочу насолодитись теплом.

Коли ми прийшли до "Номенді", то знайшли у Нори Гілберта Уайнента. Він поцілував сестру, потис руку мені, а потім, після того як був представлений, – і Гаррісону Квіну.

Дороті відразу кинулась гаряче, безладно і довжелезно вибачатися перед Норою.

– Облиш! – зупинила її та. – Справа не варта й дірки з бублика. Якщо Нік сказав тобі, буцімто я образилась чи розсердилась, то він просто грецький брехун. Скидай-но своє пальто!

Квін ввімкнув радіоприймач. Саме вибивали часові сигнали. Після останнього удару годинник показував п'ять годин 31 хвилину і 15 секунд за середнім південно-східним американським часом.

– Візьми на себе обов'язки бармена, – звернулася Нора до Квіна. – Ти ж бо знаєш, де все стоїть. – Вона пішла зі мною до ванної. – Де це ти її знайшов?

– У барі. А що тут робить Гілберт?

– Прийшов побачитися з нею, як він каже. Дороті вчора не ночувала вдома, і він вирішив, що вона й досі в нас. – Нора розсміялась. – А проте він особливо не засмутився, не знайшовши її тут. За його словами, вона завжди кудись тікає, бо хвора на дромоманію. Це така цікава похідна від материнського комплексу. Гілберт каже, що вичитав у Стікеля, мовляв, хворі на дромоманію виявляють ще й клептоманічні нахили, і став скрізь розкидати свої речі, щоб перевірити, чи не поцупить вона абищо, одначе нічого такого не помітив.

– Він зовсім ще дитина. Чи казав він щось про батька?

– Ні.

– Мабуть, ще не знає. Уайнент зробив спробу самогубства в Аллентауні. Гілд з Маколеєм виїхали туди. Я вагаюсь, чи казати про це дітям. І бажав би знати, чи це не Мімі напутила хлопця прийти сюди?

– Не думаю, але якщо ти…

– Просто цікаво, – заперечив я. – Він давно тут?

– Близько години. Хороший хлопчик. Вчить китайську і пише працю про свідомість і віру – не по-китайськи, звичайно. А ще вважає, що Джек Окі блискучий комік.

– Я теж такої думки. Ти не надудлилась?

– Не дуже.

Коли ми повернулися до вітальні, Дороті з Квіном танцювали під пісеньку "їді була леді".

Гілберт відклав журнал, який розглядав, і ввічливо поцікавився, чи одужав я після поранення.

Я запевнив, що вже одужав.

– А ось я ніколи не був поранений, так щоб по-справжньому, – провадив далі хлопець, – щоб запам'яталось. Я пробував сам себе поранити, але то, звичайно, зовсім не те. Тільки відчув незручність, роздратування й упрів.

– Але так воно й буває, – зазначив я.

– Справді? А я гадав, що це мусить бути більш… ну, більш незвичним. – Він підсунувся ближче до мене. – Я ще стільки всього не знаю. Зовсім малий, ще не встиг набути життєвого… Містере Чарлз, якщо ви зайняті чи не маєте бажання, скажіть відверто, але я б дуже хотів побалакати з вами наодинці, коли ніхто не заважатиме. В мене стільки запитань, на які ніхто, окрім вас, не дасть відповіді й…

– Сумніваюся, – урвав його я, – але з радістю посиджу з тобою будь-коли.

– Ви дійсно не проти? Чи це звичайнісінька ввічливість?

– Ні, тільки я хотів сказати, що сумніваюся, чи зможу бути такою мірою корисним, як ти на те сподіваєшся. Все залежатиме від того, про що ти бажаєш дізнатися.

– Скажімо, про канібалізм, – відказав він. – Йдеться не про Африку чи Нову Гвінею… Людожерство в Сполучених Штатах. Чи багато зафіксовано випадків?

– Зараз – жодного. Принаймні я не чув.

– То раніше, значить, траплялись?

– Не знаю, як багато, але траплялись – і до, і після колонізації. Одну хвилинку, зараз я тобі наведу приклад. – Я підійшов до книжкової полиці й витяг примірник "Знаменитих злочинів у Америці" Дюка – книжку, що її Нора надибала в якійсь поганенькій книгарні, відшукав потрібне місце й простягнув хлопцеві. – Тут небагато, три-чотири сторінки.

"АЛЬФРЕД ДЖ. ПЕКЕР, "ЛЮДОЖЕР" УБИВ П'ЯТЬОХ СВОЇХ СУПУТНИКІВ У ГОРАХ ШТАТУ КОЛОРАДО, ПОГРАБУВАВ І З'ЇВ ІХ.

Восени 1873 року двадцятеро сміливців вирушили у пошуках золота із Солт-Лейк-Сіті, штат Юта, в бік Сан-Хуана. Наслухавшись балачок про можливість легко розбагатіти, вони спершу виглядали безтурботними, сповненими райдужних надій. Та ось минули тижні, а що навколо були самі пустельні землі й засніжені гори, мандрівники почали занепадати духом. Чим далі вони просувались, тим негостиннішим видавався той край, і зрештою вони з розпачем усвідомили, що можуть знайти єдине – голодну смерть.

Коли золотошукачі вже майже упокорились долі, то побачили удалині індіанське поселення, і хоча не знали, як поставляться до них червоношкірі, вирішили, що краще вже загинути, ніж померти від голоду, – тож рушили туди.

Щойно вони наблизились до поселення, їх приязно зустрів індіанець і проводив до вождя Аурея. На їхній подив, індіанці виказали їм глибоку повагу і переконували залишитися в поселенні, щоб повністю оклигати після незгод.

Кінець кіпцем шукачі щастя вирішили зробити ще одну спробу, обравши за орієнтир форт Лос-Пінос. Аурей намагався відмовити їх від подальшої подорожі й зумів переконати десятьох з групи повернутися назад до Солт-Лейк-Сіті. Решта десятеро твердо вирішили продовжувати путь, тож Аурей забезпечив їх провізією і порадив рухатися берегом річки Ганнізон, названої на честь лейтенанта Ганнізона, вбитого тут 1852 року. (Див. нарис про життя Джозефа Сміта, засновника секти мормонів.)

Альфред Дж. Пекер очолив групу, яка продовжила подорож, оголосивши, мовляв, чудово знає місцевість і легко зможе знайти шлях. Коли його група трохи відійшла від поселення, він повідомив, що у верхоріччі Ріо-Гранде щойно відкрили багаті копальні, й викликався проводити туди.

Четверо з десятьох шукачів заперечили, що треба дотримуватись настанов Аурея, одначе решта п'ятеро – Сван, Міллер, Нун, Белл і Хамфріс – піддались умовлянням Пекера і рушили до копалень.

З тих чотирьох, що пішли берегом річки, двоє померли від голоду й холоду, але інші двоє в лютому 1874 року зрештою досягнули форта Лос-Пінос, подолавши безліч неймовірних труднощів. Генерал Адамс, який на той час керував фортом, якнайтурботливіше поставився до страждальців. Оклигавши, мандрівники повернулися на Велику землю.

У березні 1874 року, коли генерала Адамса викликали у справах до Денвера й він був у від'їзді, одного сніговійного ранку службовців форту, які саме снідали, налякав дикунського вигляду чоловік, що з'явився на порозі й став благати притулку та їжі. Хоча обличчя його було вкрай виснажене, а шлунок не сприймав запропонованих харчів, прибулець не справляв враження охлялого чи заслаблого. Він розповів, що його звати Пекер і що його, хворого, кинули напризволяще п'ять супутників, залишивши, щоправда, рушницю, з якою він і прийшов.

Пекер прожив у форті десять днів, користуючись гостинністю службовців, а тоді вирушив до містечка Сакуачі, пояснивши, що збирається до штату Пенсільванія, де мешкає його брат. У Сакуачі Пекер почав пити без просипу, й виявилось, що він напханий грошима. А що під чаркою він розповів безліч суперечливих історій про долю своїх супутників, то зрештою виникла підозра, що він просто підступно їх убив.

Саме в той час генерал Адамс повертався з Денвера і зупинився в Сакуачі в будинку Отто Мірса, де йому порадили заарештувати Пекера і перевірити справедливість його слів. Генерал вирішив відвезти Пекера назад до форту, і коли вони по дорозі зупинилися в будиночку майора Дауні, то зустріли там тих десятьох золотошукачів, які послухалися індіанського вождя й припинили похід. З'ясувалося, що більшість тверджень Пекера були брехнею, тож генерал вирішив глибоко дослідити справу; Пекера зв'язали й так діставшій до форту, де утримували під суворим наглядом.

Другого квітня 1874 року два вкрай перелякані індіанці прибігли до форту, тримаючи в руках смужки м'яса, які вони називали "тілом білої людини", й свідчили, що знайшли їх

неподалік від форту. А що лежав сніг і стояли страшенні морози, м'ясо чудово збереглося.

Коли Пекер побачив ті речові докази, то аж посинів і з глухим стогоном поточився на підлогу. Його привели до тями, й він, благаючи на помилування, дав приблизно таке свідчення: "Коли ми з тими п'ятьма залишили селище Аурея, то гадали, що у нас вистачить харчів на довгу і важку подорож, одначе наші запаси швидко розтанули, й ми опинилися на межі голодної смерті. Кілька днів ми ще протримались на корінцях, які викопували із землі, але ті корінчики були геть непоживні, а птахи й звірі поховалися від страшного морозу – тож становище стало безнадійним. Очі в кожного з нас якось дивно заблищали, й ми з підозрою стежили один за одним. Якось я пішов за хмизом для вогнища, а коли повернувся, то побачив, що містер Сван, найстаріший з нашої партії, лежить мертвий з проламаним черепом, а решта ріжуть його тіло, щоб зжерти. Його гроші, близько 2000 доларів, ми поділили між собою.

Того м'яса нам вистачило на кілька днів, і мені спало на думку, що наступною жертвою мусить стати Міллер, найогрядніший з усіх. Його череп розкроїли сокирою, коли він нахилився, щоб підібрати хмизину. Потім настала черга Хамфріса і Нуна. Ми з Беллом удвох лишилися в живих і уклали урочисту угоду, що триматимемось укупі, як би важко не довелось, і краще вже помремо з голоду, ніж заподіємо один одному шкоди. Одного дня Белл промовив: "Я більше не можу!" і кинувся на мене, як голодний тигр, намагаючись поцілити рушницею. Я відбив удар і зарубав Белла сокирою. Потім я порізав його тіло на смужки й узяв їх у дорогу. Коли я помітив з гори форт, то повикидав смужки, що лишились. Сказати відверто, я зробив це неохоче, бо вже полюбив людське м'ясо, особливо зрізане з грудної клітини".

Скінчивши свою страшну розповідь, Пекер погодився відвести групу на чолі з Г. Лотером до місця, де лежали рештки загиблих. Притягнувши групу до високих непролазних скель, він оголосив, що заблукав, тож пошуки вирішили відкласти на наступний день.

Пекер спав бік у бік з Лотером і вночі накинувся на нього, намагаючись убити й утекти, але був здоланий, зв'язаний і, після того як група повернулася назад до форту, переданий у руки шерифа.

На початку червня того року художник Рейнолдс з Пеорії, штат Іллінойс, роблячи замальовки на березі озера Крістовел, знайшов рештки п'ятьох чоловіків у заростях болиголову. Чотири трупи лежали рядком, а п'ятий, без голови, трохи оддалік. У Белла, Свана, Хамфріса і Нуна були кульові отвори у потилицях, коли ж розшукали голову Міллера, то побачили, що череп розтрощено, схоже, ударом рушниці, яка валялась тут-таки, поруч, з відламаним прикладом.

Знахідка трупів ясно засвідчила, що Пекер винен не лише в людожерстві, айв убивстві. Мабуть, він казав правду, що понад усе любить людську грудинку, оскільки в кожного трупа м'ясо на грудях було зрізано до ребер.

Від трупів вела вторована стежка до розташованої поблизу хижки, де знайшли ковдри та інші речі загиблих. Усе вказувало на те, що Пекер довгий час після вбивства жив у хижці, навідуючись постійно до трупів, щоб поновити запас людського м'яса.

Після такого відкриття шериф дістав ордер на ув'язнення звинуваченого в п'яти вбивствах, але за шерифової відсутності в'язень утік.

Про нього не було вістки цілих дев'ять років, аж до 29 січня 1883 року, коли генерал Адамс одержав листа з Шайєнна, штату Вайомінг, від солт-лейкського старателя, який повідомляв, що зіткнувся в містечку ніс у ніс з Пекером. За словами інформатора, втікач називав себе Джоном Шварце і, як підозрювали, був пов'язаний з гангстерами.

Сищики почали розшук, і 12 березня 1883 року шериф Шарпліс з округу Лейремай заарештував Пекера, а вже 17 числа того місяця шериф Сміт з округу Хінсдейл передав ув'язненого до м. Лейк-Сіті, штат Колорадо.

Суд над Пекером за вбивство Ізраеля Свана 1 березня 1874 року в окрузі Хінсдейл почався 3 квітня 1883 року. Було доведено, що всі члени партії, за винятком Пекера, мали з собою чималі гроші. Звинувачений, однак, так само, як і раніше, твердив, що убив лише одного Белла, захищаючи своє життя.

Тринадцятого квітня суд визнав Пекера винним і виніс вирок-тюремного ув'язнення за вбивство. На прохання звинуваченого виконання вироку відклали, й Пекер миттєво звернувся з петицією до верховного суду. Тим часом його перевели до Ганнізонської в'язниці, побоюючись народного самосуду.

У жовтні 1885 року верховний суд призначив нове слухання справи, на якому Пекера вже притягнули до відповідальності за п'ять убивств. Його було визнано винним у кожному окремому випадку і засуджено на сорок років ув'язнення – по восьми за кожне вбивство.

Першого січня 1901 року Пекера було амністовано, й він помер на ранчо біля Денвера 24 квітня 1907 року".

Поки Гілберт читав, я приготував собі коктейль. Дороті, скінчивши танцювати, підійшла до мене.

– Він вам подобається? – кивнула вона головою в бік Квіна.

– Свій хлопець.

– Можливо, але часом аж надто дурний. Ви мене не розпитуєте, де я провела ніч. Невже вам не цікаво?

– Це мене не стосується.

– Але я дещо для вас розкопала.

– Що саме?

– Я ночувала в тітки Аліси. Вона без клепки в голові, але дуже добра. Вона сказала, що саме вчора одержала листа від батька, в якому він застерігає її від мами.

– Як застерігає? Що він пише?

– Я не бачила листа. Тітка Аліса вже кілька років у сварці з батьком, тому розірвала той лист. Вона каже, що батько став комуністом, і що саме комуністи, на її переконання, вбили Джулію Вулф, а потім доберуться і до нього. А все через те, на тітчину думку, що вони видали якусь таємницю.

– Боже ж ти мій! – зітхнув я.

– Не треба мене шпигати. Я тільки переказую її слова. Я ж бо сказала, що в неї негаразд із головою.

– То ці дурниці вона вичитала з листа.

– Ні. Там було тільки застереження. Я запам'ятала тітчині слова, що, мовляв, батько попросив її ні в якому разі не зі-рити мамі й усім, хто пов'язаний з нею. Гадаю, йдеться про всіх нас.

– Спробуй пригадати ще щось.

– А більше й не було нічого. Оце усе, що вона мені розповіла.

– Звідкіля надійшов той лист? – спитав я.

– Єдине, що вона помітила: листа було надіслано авіапоштою. А звідкіля – її не обходило.

– І як вона поставилась до того? Тобто чи сприйняла вона всерйоз засторогу?

– Вона сказала, що батько "небезпечний радікалт" – я цитую її слово в слово, – а тому їй байдуже, що б він там не писав.

– А ти сприйняла це серйозно?

Якийсь час вона мовчки дивилась на мене, потім облизала губи й мовила:

– Мені здається, він…

Тримаючи книжку в руці, до нас підступив Гілберт. Видно було, що він розчарований прочитаним.

– Це дуже цікаво, – проказав він, – але, розумієте, я мав на увазі не патологічний випадок. – Він пригорнув до себе сестру. – А тут – швидше патологія чи голод.

– Це якщо ти братимеш на віру його слова, – зауважив я.

– Про що йдеться? – не второпала Дороті.

– Про історію в книжці, – пояснив Гілберт.

– Розкажи йому про лист, що отримала тітка, – попросив я Дороті.

Вона розповіла.

Гілберт вислухав і незадоволено скривився.

– Дурниці! Мама зовсім не небезпечна. У неї просто випадок затриманого розвитку. У більшості з нас з роками зростають етичні, моральні та інші норми. А мама ще навіть не доросла до них. – Він насупився і замислено виправився: – Вона може стати небезпечною, але не більше за дитину, яка грається сірниками.

Нора з Квіном танцювали.

– А якої ти думки про батька? – поцікавився я.

Гілберт стенув плечима.

– Я не бачив його з дитинства. В мене є, своя теорія, але це скоріше здогадки. Я б хотів…. насамперед хотів би дізнатися, чи він не імпотент.

– Він зробив спробу самогубства, – повідомив я, – сьогодні в Аллентауні.

– Не може бути! – вискнула так голосно Дороті, що Квін з Норою урвали танець, а дівчина рвучко обернулася і скинула очі на брата. – Де Кріс? – зажадала вона знати.

Гілберт перебіг очима з неї на мене і назад.

– Не будь дурепою! – холодно відрубав він. – Він забрався геть зі своєю дівкою, тією Фентон.

Дороті, схоже, не повірила йому.

– Вона його ревнує, – пояснив мені Гілберт. – Оце і є материнський комплекс.

– Чи хтось із вас двох, – спитав я, – бачив Сіднея Келтермена, з яким у вашого батька були неприємності ще тоді, коли я вперше з вами познайомився?

Дороті похитала головою.

– Ні, – відповів Гілберт. – А що?

– Та так, спало на думку. Я теж його ніколи не бачив, але той портрет, який маю, враховуючи незначні зміни, міг би зійти за Кріса Йоргенсена.

Того вечора ми з Норою пішли на відкриття сезону мюзик-холу Радіо-сіті й, побувши там з годину, вирішили, що з нас досить.

– Куди тепер? – запитала Нора.

– Мені байдуже. Хочеш, пошукаємо той "Пігайрен-клаб", про який казав Мореллі? Стадсі Берк тобі сподобається. Він був зломником і присягається, що обчистив сейф у Хагерстоунській в'язниці, куди його засадили на місяць за дрібне хуліганство.

– Ходімо! – згодилась Нора.

Ми спустилися Сорок дев'ятою стріт і, розпитавши двох таксистів, двох хлопців-газетярів і полісмена, зрештою знайшли бар. Швейцар сказав, що не знає ніякого Берка, але піде попитає. У дверях з'явився Стадсі.

– Моє шанування, Ніку! – промовив він. – Прошу!

Це був середнього зросту чоловік, дещо повнявий, але не крихкотілий. Йому мало переступити вже за п'ятдесят, та виглядав він років на десять молодше. Широке, симпатичне, хоч і некрасиве, подзьобане віспою обличчя, рідка чуприна невизначеного кольору і низеньке чоло, яке й лисина не зробила вищим. Розмовляв Стадсі низьким рикаючим голосом.

Я потис йому руку і познайомив з Норою.

– Дружина, – прогудів він. – Треба ж! Слухайте, якщо не бажаєте зі мною побитись, то ходімо пити шампанське.

Я відказав, що битися не обов'язково, і ми зайшли. Стадсі тримав зручний дешевенький бар. Саме була перерва, і лише

три відвідувачі затрималися в барі. Ми сіли за столик у кутку, і Стадсі точно вказав офіціанту на пляшку, яку слід принести. Потім він уважно мене розглянув і кивнув.

– Одруження пішло тобі на користь. – Він поскріб підборіддя. – Давненько ми не бачились.

– Давненько, – погодився я.

– Він засадив якось мене за грати, – повідомив Стадсі Нору.

Вона весело прицмокнула:

– То він був детектив хоч куди?

Стадсі наморщив маленький лобик.

– Не знаю, так стверджували. Мене він захопив випадково: я мусив захищатися правицею.

– Як це ти примудрився нацькувати на мене того дикуна Мореллі? – спитав я.

– Ти ж бо знаєш цих італійців, – пояснив він, – вони гірші за істеричок. Я й не думав, що він може таке встругнути. Він перелякався, що фараони хочуть навісити на нього вбивство тієї Вулф, а що ми вичитали в газеті про твою причетність до справи, то я сказав йому: "Нік не з тих, хто й матір рідну продасть, а тобі ж треба з кимось порадитись". Він відповів, що спробує. Ти що кривлявся йому, чи що?

– Він сам засвітився, коли прийшов, а потім звинуватив у цьому мене. Але як він мене розшукав?

– У нього скрізь приятелі, та й ти не дуже ховався, чи не так?

– Я лише тиждень як у місті, і де я зупинився, газети не повідомляли.

– Он як? – зацікавився Стадсі. – А де ти був досі?

– Я живу тепер у Сан-Франціско. То як він мене знайшов?

– Чудове місто. Я давно не був там, але це справді одне з найкращих міст. Ніку, я не можу тобі відповісти. Запитай у нього самого. Це його справа.

– За винятком твоєї підказки звернутися до мене.

– Так, – погодився Стадсі. – За винятком цього, але з іншого боку, я ж робив тобі рекламу, – цілком серйозно пояснив він.

– Ото друзяка! – уїв я.

– Звідкіля мені було знати, що він психоне? А проте, здається, він не дуже тебе зачепив?

– Може, й не дуже, але однаково мені це було не в радість і… – Офіціант приніс шампанське, і я замовк. Ми скуштували вино і похвалили, хоч насправді воно було мерзотне. – А ти як гадаєш, то не він убив дівчину? – спитав я.

Стадсі переконано похитав головою.

– Це неможливо.

– Та його ж неважко розпалити, – наполягав я.

– Так, ці італійці гірші за істеричок, але він просидів цілий день тут.

– Цілий день?

– Геть увесь. Можу присягнутись. На другому поверсі він святкував щось разом із гуртом хлопців та дівчат і не відходив від своєї кралі – ні на хвилину не покидав бару. Ні, без жартів, він не міг того зробити.

– Чого ж тоді переживав?

– А біс його знає! Я й сам не можу збагнути. Але ти знаєш тих іноземців.

– Авжеж, – проказав я. – Гірші за істеричок. Проте він міг направити до неї свого приятеля, га?

– Ти погано думаєш про нього, – не погодився Стадсі. – Я знав ту молодицю. Вона часто з ним приходила сюди. Але в них це було несерйозно. Принаймні не настільки він втратив розум, щоб помститися в такий спосіб. Слово честі.

– Вона також вживала наркотики?

– Не знаю. Кілька разів я помічав, але, можливо, вона робила те просто за компанію.

– З ким ще вона крутила?

– Здається, ні з ким більше, – байдуже відказав Стадсі. – Був тут один на ім'я Нунгейм, що упадав за нею, але, як мені відомо, без успіху.

– То це від нього Мореллі дізнався про мою адресу?

– Не будь дурнем. Та Мореллі б його ліпше прибив. Якого рожна він сказав поліції, що Мореллі знав ту дівицю? Ти що, його знаєш?

Я подумав і відповів:

– Ні, не знаю. Лише чув, що він працює на поліцію.

– Он як. Дякую.

– За що? Я нічого не казав.

– Згода. Тоді поясни таке: чому взагалі закрутилася ця дурна веремія? Адже то Уайпент її вбив, правда?

– Багато хто так вважає, – погодився я, – але можемо побитися об заклад – твій один проти моїх двох, – що не він.

Стадсі похитав головою.

– Закладатися на твої хитрощі я не стану. – Обличчя його прояснішло. – Але придумав, як ми можемо зіграти, коли твоя ласка. Пригадуєш, тоді, коли ти мене пов'язав, я захищався правицею і потім весь час розмірковував, чи зміг би ти мене здолати іншим разом. Коли ти одужаєш як слід, ми могли б…

Я зареготав і заперечив:

– Ні, я вже не у формі.

– Та я й сам гарненький кабанчик, – наполягав він.

– Окрім того, тобі просто не пощастило: ти втратив рівновагу, а я цим скористався.

– То ти щадиш моє самолюбство, – заперечив він і замислено додав, – але я знаю, що ти мене здолав. Що ж, як не бажаєш… О, то у вас порожні склянки, нумо, підставляйте їх!

Нора схотіла повернутися додому раніше і не під чаркою, тож ми покинули "Пігайрен-клаб" на початку дванадцятої. Стадсі провів нас до таксі й міцно потис на прощання руки.

– Радий був вас бачити, – сказав він.

Ми теж відповіли люб'язністю і сіли в машину. Норі Стадсі дуже сподобався.

– Правда, половину його слів я не втямила.

– Він таки гарний хлопець.

– Ти не повідомив йому, що залишив слідчу роботу.

– Він вирішив би, що я просто напускаю туману, – пояснив я. – Такі бовдури, як він, переконані, що сищик на все життя сищик, і мені краще збрехати, ніж дати привід думати, що я брехун. У тебе є сигарети? А він таки мені довіряє.

– Ну а те, що Уайнент не вбивця, ти не брехав?

– Не знаю. Сподіваюсь, що ні.

У готелі на нас чекала телеграма від Маколея з Аллентауна: "Це зовсім не Уайнент і не робив спроби самогубства".

15

Наступного райку за допомогою стенографістки я дав відповіді на листи, що назбиралися; зв'язався по телефону з нашим адвокатом із Сан-Франціско – ми намагалися врятувати від банкрутства одного із замовників Нашої лісопильні; годину розмірковував над тим, як зменшити податки, одне слово, потрудився як бджілка і почував себе зразком доброчесності, коли о другій годині відклав справи й пішов з Норою на ленч.

Після ленчу в Нори була призначена зустріч для гри в бридж, а я вирушив до Гілда, з яким раніше домовився по телефону.

– То виявилось, що то була фальшива тривога? – спитав я, коли ми, потиснувши руки, сіли.

– Атож. Той тип такий самий Уайнент, як я. Знаєте, як це буває: ми повідомили філадельфійську поліцію, що він надіслав з їхнього міста телеграму, й передали його прикмети, а наступного тижня в половині жителів штату Пенсільванія, які були худими й могли вже носити бороду, стали вбачати Уайнента. Щодо того хлопця, то його прізвище Барлоу, він безробітний столяр, як ми з'ясували, і був підстрелений негром, що хотів його пограбувати. Зараз він ледь розмовляє..

– А чи не міг помилитися, той, хто його підстрелив, так само як аллентаунська поліція? – спитав я.

– Тобто сприйнявши його за Уайнента? Думаю, міг, якщо це про щось свідчить. Про що саме?

Я відповів, мовляв, не знаю.

– Маколей сказав вам про лист Уайнента?

– Тільки не розповів, що було в тому листі.

Я переказав зміст. Потім розповів усе, що знав про Келтермена.

– Гм, це вже цікаво, – зазначив Гілд.

Я розповів про лист, надісланий Уайнентом сестрі.

– То він з багатьма листується, еге ж? – зауважив Гілд.

– Я теж такої думки, – підхопив я і сказав, що портрет Сіднея Келтермена – з дуже незначними змінами – міг би зійти за Крістіана Йоргенсена.

– Вас слухати – справжня насолода, – промовив Гілд. – Не зважайте на мої репліки.

Я сказав, що, власне, це все.

Він відкинувся на стільці і втупив світло-сірі очі в стелю.

– Є над чим попрацювати, – зрештою озвався він.

– Того в Аллентауні підстрелили не з тридцять другого калібру? – поцікавився я.

Гілд здивовано вирячився на мене, а тоді похитав головою.

– Із сорок четвертого. Щось маєте на думці?

– Ні. Дещо крутиться, але ніяк не вхоплю.

– Мені це знайоме, – докинув Гілд і знову уп'явся в стелю. Потім, наче подумавши про інше, продовжив: – Ви цікавились алібі Маколея – там усе гаразд. Він би не встиг убити, бо в нас є докази, що він був у конторі такого собі Германа на П'ятдесят сьомій стріт з п'яти до двадцяти хвилин на четверту – час, у який стався злочин.

– Чому саме після п'яти хвилин на четверту?

– Так-так, вам це невідомо. Справа в тому, що ми знайшли хлопця на прізвище Перес, який підмітає і підфарбовує на Першій авеню. Так от, у п'ять хвилин на четверту він подзвонив дівчині й спитав, чи не знайдеться для нього роботи. Вона відповіла, що нема і що сама збирається йти звідси. Таким чином, відрізок часу звузився від п'яти до двадцяти хвилин на четверту. Невже ви справді підозрюєте Маколея?

– Я підозрюю всіх, – відказав я. – Де ви були між п'ятьма і двадцятьма хвилинами на четверту.

Він зареготав:

– Кажучи відверто, у мене одного нема алібі. Я був у кіно.

– А в решти є?

Він кивнув.

– Йоргенсен вийшов з готелю разом з місіс Йоргенсен близько п'яти хвилин на третю і шмигонув на Західну сімдесят третю стріт до такої собі Ольги Фентон – ми пообіцяли не повідомляв ти про це дружині, – де пробув майже до п'ятої години. Що робила місіс Йоргенсен – відомо. Її дочка саме вдягалася, коли пішли дорослі. За чверть години вона сіла в таксі й поїхала до крамниці Бердорфа-Гудмена. Син просидів цілий день у бібліотеці. Господи, які кумедні книжки він читає! Мореллі був у барі десь у районі сорокових стріт. – Він знову зареготав. – А де були ви?

– Я виправдаюсь у разі потреби. Всі ці алібі не виглядають переконливими, але так буває майже завжди, якщо алібі правдиве, А що Нунгейм?

Гілд здивувався:

– А він чому вас цікавить?

– Я чув, він накинув оком на дівчину.

– Звідкіля ви це взяли?

– Кажуть.

Гілд насупився:

– Надійні джерела?

– Так.

– Що ж, – неквапом проказав він, – його ми можемо розікласти по кісточках. Але послухайте, чому ви так присіпалися до всіх? Невже певні, що Уайнент не вбивав?

Я відповів те саме, що і Стадсі:

– Ставлю сто проти ваших п'ятдесяти, що ні.

Якийсь час він похмуро дивився на мене, а тоді зазначив:

– Принаймні пропозиція. І хто ж тоді, на вашу думку?

– Цього я ще не знаю. Зрозумійте, мені нічого не відомо. І я зовсім не стверджую, що Уайнент не вбивця. Просто все свідчить на його користь.

– Роз'ясніть, будь ласка. Що саме?

– Можете називати це інтуїцією, – почав було я, – але…

– Я не збираюся ніяк це називати, – запевнив він. – Як на мене, ви чудовий детектив, і я із задоволенням вас вислухаю.

– Це скоріше не пояснення, а саме запитання. Ну, скажімо, таке: скільки часу минуло, відколи ліфтер привіз місіс Йоргенсен на поверх, де жила Вулф, і до того, як вона знову покликала його і сказала, що почула стогін?

Гілд роззявив рота.

– Невже ви гадаєте, що вона могла?.. – закінчення запитання повисло в повітрі.

– Гадаю, могла. Я б хотів також знати, де був Нунгейм. Бажав би мати відповіді на запитання, поставлені Уайнентом у його листі. Мене цікавить різниця в чотири тисячі доларів з п'яти, що Маколей вручив дівчині, а вона передала Уайненту. І звідки в неї взялася обручка?

– Ми робимо все, що в наших силах, – сказав Гілд. – Мені… Єдине, про що б я хотів знати: чому Уайнент, якщо він не вбивав, не прийде до нас і про все не розкаже?

– Можливо, через те, що місіс Йоргенсен запрагне знову його засадити в психушку. – Я замислився. – Сподіваюсь, ви не просто повірили на слово Герберту Маколею, що той чоловік в Аллентауні не його роботодавець?

– Ні. Той був набагато молодший за Уайнеита, волосся не фарбоване, ще не сиве – зовсім не схожий на фотографії, які ми мали. – Гілд наче щось вирішив. – Маєте годину-другу?

– Так.

– Чудово. – Він підвівся. – Я зараз накажу хлопцям перевірити те, про що тут ми говорили, а тоді ми з вами зробимо кілька візитів.

– Згода, – відказав я, і він вийшов з кабінету.

З кошика для паперу я витяг свіжий "Тайм" і подивився колонку "Різне". Там було оголошення Маколея: "Абнер. Так. "Кролик".

Коли повернувся Гілд, я спитав у нього:

– А що помічники Уайнента, з якими він працював у лабораторії? Їх знайшли?

– Так, але вони нічого не знають. Уайнент звільнив своїх двох помічників у кінці тижня, перед від'їздом – відтоді вони його не бачили.

– А над чим вони працювали до закриття лабораторії?

– Над якимось різновидом чи то фарби, чи то фарбника, що не втрачав би зелений колір. Точно й не знаю. Якщо треба, то з'ясую.

– Це не суть важливо. І багато цього було там?

– Сказати б, як на хорошій виставці. Гадаєте, лабораторія може мати якесь відношення до вбивства?

– Все може мати відношення.

– Мгу. Що ж, ходімо!

16

– Передусім, – повідомив Гілд, коли ми вийшли з його установи, – зазирнемо до містера Нунгейма. Він мусить бути вдома: я наказав йому чекати мого дзвоника.

Містер Нуигейм жив на п'ятому поверсі темного, сирого і смердючого будинку біля гуркотливої надземки на Шостій авеню. Гілд постукав.

За дверима заметушилися, потім чоловічий гугнявий голос роздратовано спитав:

– Хто там?

– Джон, – відповів Гілд.

Маленький блідий чоловічок тридцяти п'яти – тридцяти шести років, у самій спідній сорочці, синіх кальсонах і чорних шовкових шкарпетках обережно прочинив двері.

– Я не чекав вас, лейтенанте, – прогугнявив він. – Ви обіцяли подзвонити.

Він виглядав переляканим. Маленькі чорні, близько посаджені очі, широкий рот з тонкими невиразними губами, довгий, аж надто гачкуватий ніс, що вільно звисав долу, наче не мав кісток.

Гілд узяв мене під лікоть, і ми зайшли. Ліворуч крізь відкриті двері виднілося незастелане ліжко. Ми ступили до ницої й брудної вітальні – скрізь валялися газети, одяг, брудні тарілки. Праворуч, у ніші між водопровідною раковиною і плитою, стояла жінка з гарячою сковорідкою в руці. Це була окостувата, опасиста руда молодиця років двадцяти восьми, позначена якоюсь вульгарною звабою, в пожмаканому рожевому кімоно і рожевих, потертих, викривлених пантофлях.

Гілд не представив мене Нунгейму і не звернув уваги на жінку.

– Сядьмо, – запропонував він і, відсунувши розкидану одіж, примостився на краєчку дивана.

Я скинув шмат газети з крісла-гойдалки й сів туди. А що Гілд не зняв капелюха, то я теж не поспішав цього робити.

Нунгейм підступив до стола, де стояла пінтова пляшка з віскі на денці й дві склянки, і запропонував:

– Вип'єте?

Гілд скривився.

– Тільки не цю бридоту. Чому ти мені збрехав, ніби знав ту Вулф тільки наочно?

– Бо саме так і було, лейтенанте, слово честі! – Він двічі покосився в мій бік і знову вирячився на Гілда. – Може, я там привітався з нею чи запитав, як справи, – при зустрічі, та й усього. Свята правда.

Жінка в заглибленні глузливо пирскнула так само насуплено. Нунгейм рвучко обернувся до неї.

– Ну ти, – просичав він люто, – закрий пащеку, в зуб дам!

Молодиця пожбурила в нього сковорідкою, що просвистіла повз і вдарилася в стінку. Краплі жиру і яєчного жовтка бризнули на стіну, меблі й підлогу.

Нунгейм посунув до жінки. Не підводячись, я виставив ногу й підчепив його. Він гепнувся на підлогу. Жінка схопилася за сікач.

– Досить! – прогарчав Гілд, так само сидячи на дивані. – Ми прийшли поговорити, а не спостерігати брудну чвару. Встань і візьми себе в руки!

Нунгейм повільно підвівся.

– Вона мене до сказу доводить, як вип'є. Цілий день дратує. – Він поворушив правицею. – Схоже, я розтяг зв'язки.

Молодиця протупотіла повз нас, не дивлячись ні на кого, і, зайшовши до спальні, хряснула дверима.

– Можливо, якби ти не упадав за іншою спідницею, – зауважив Гілд, – то не мав би зараз неприємностей.

– Це ви про що, лейтенанте? – здивовано спитав Нунгейм з образою в голосі.

– Про Джулію Вулф.

Блідий чоловічок обурився:

– Та це брехня, лейтенанте! Той, хто таке каже…

– Як бажаєте, – урвав його Гілд, звертаючись до мене, – врізати по цій пиці, то хай вас не бентежить його пошкоджена рука – він однаково вайло гірше за бабу.

Нунгейм обернувся до мене, піднявши догори руки.

– Я зовсім не мав на увазі, що ви брехун. Просто, можливо, хтось помилився, як…

Гілд знову його урвав:

– Невже б ти з нею не переспав, якби вона погодилась?

Нунгейм облизав губи й сторожко зиркнув на двері спальні.

– Що ж, – нешвидко відповів він, запопадливо понизивши голос, – звичайно, вона була ласим шматком. Гадаю, я б не відмовився.

– То невже ти не пробував її підкадрити?

Нунгейм завагався, потім знизав плечима:

– Знаєте, як це буває. Коли звик гуляти, намагаєшся підчепити майже кожну.

Гілд похмуро втупився в нього:

– Міг би сказати мені про це відразу. Де ти був у день убивства?

Коротун аж підскочив, наче його шпигонули голкою.

– Та цур з вами, лейтенанте! Як ви могли таке подумати? З якого б такого лиха я б її вбивав?

– Де ти був?

Нунгейм нервово смикнув губами.

– Який то був день, коли?.. – він затнувся, побачивши, як розчахнулися двері спальні.

Гладуха з'явилася з валізою і в пальто.

– Міріам! – пробелькотів Нунгейм.

Вона байдуже глипнула на нього і відрубала:

– Ненавиджу брехунів, якби й простила, то не брехуна-стукача, а втім, і це можна було б стерпіти, та ти мені вже обрид! – Вона повернулася і посунула до виходу.

Нунгейм шарпнувся було за нею, але Гілд утримав його, охопивши за руку, і повторив:

– Де ти був?

– Міріам! – гукнув Нунгейм. – Не йди! Я виправлюсь, я все зроблю! Не йди!

Вона вийшла і ляснула дверима.

– Пустіть мене! – заблагав Нунгейм. – Я її поверну. Я не можу без неї! Я тільки її приведу назад і відповім на всі ваші запитання. Пустіть! Мені треба її повернути!

– Дурниці! – заперечив Гілд. – Сядь-но! – Він штовхнув коротуна на стілець. – Ми прийшли сюди не для-того, щоб дивитися весняний хоровод. Де ти був у день убивства?

Нунгейм затулив обличчя руками і заплакав.

– Будеш кривлятися, – попередив Гілд, – скуштуєш ляпаса.

Я плеснув у склянку віскі й простягнув її Нунгейму.

– Дякую, сер, дякую. – Він ковтнув, закашлявся і витяг брудний носовичок, щоб утертися. – Так відразу і не пригадаю, лейтенанте, – заскиглив він. – Може, я був у кегельбані у Чарлі, а може, і вдома. Міріам пригадала б, якби я її привів.

– К бісу твою Міріам! – прогарчав Гілд. – Хочеш у буцегарню через свою забудькуватість?

– Одну хвилиночку! Зараз пригадаю. Я не прикидаюся, лейтенанте. Ви ж бо знаєте, я ніколи вам не брешу. Просто геть розгубився. Погляньте-но на мою руку. – Він підняв правицю, щоб показати, як припух зап'ясток. – Одну хвилиночку, – затулився він знову долонями.

Гілд підморгнув мені, й ми стали чекати, доки коротун напружить свою пам'ять.

Раптом він прибрав руки від обличчя і посміхнувся:

– Тьху ти! Звичайно, це запросто вбереже мене від арешту. У той день я був… Зачекайте, зараз покажу. – Він пішов до спальні.

Через деякий час Гілд гукнув:

– Гей там, ми не збираємося скніти тут до ночі. Ворушися!

Відповіді не було.

Ми зазирнули до спальні – порожньо, відчинили двері ванної – теж нікого, тільки розчинене вікно, за яким виднілася пожежна драбина.

Я промовчав, намагаючись і виглядом не виказати почуттів.

Гілд зсунув капелюха на потилицю і пригрозив:

– Хай тепер начувається. – Він рушив до телефону у вітальні.

Поки він телефонував, я обнишпорив шухляди й стінні шафи, проте не знайшов нічого цікавого. Я кинув цей поверхневий обшук, щойно Гілд, привівши в дію поліцейську машину, поклав трубку.

– Гадаю, його швидко знайдуть, – зазначив він. – Є новини. Встановлено, що Йоргенсен – це Келтермен.

– Хто його опізнав?

– Я послав агента до дівиці, яка підтверджує його алібі, тієї Ольги Фентон, і він зрештою вичавив з неї зізнання. Але, за його словами, вона непохитно стоїть на алібі коханця. Я хочу сам піти поговорити з нею. Не бажаєте зі мною?

Я зиркнув на годинник і відмовився:

– Охоче б, але вже надто пізно. Його спіймали?

– Ордер на арешт маємо. – Він замислено подивився на мене. – Ну цей голуб у мене розколеться!

Я вишкірився:

– То що тепер скажете – хто вбив Джулію Вулф?

– Зараз мене це не обходить, – зауважив він. – Дайте спершу зібрати якомога більше фактів, а тоді я миттю вкажу на злочинця.

На вулиці він пообіцяв тримати мене в курсі подій і потиснув на прощання руку. Та щойно відійшовши, знову мене наздогнав, щоб передати найкращі побажання Норі.

17

Вдома я передав Норі привіт від Гілда і переказав новини.

– У мене також для тебе послання, – повідомила вона. – Заходив Гілберт Уайнент – і дуже засмутився, що тебе нема. Він просив переказати, що має розповісти тобі дещо "надзвичайно важливе".

– Напевно, він відкрив у Йоргенсена материнський комплекс.

– Ти думаєш, це Йоргенсен її вбив? – спитала вона.

– Мені здавалося, я знаю, хто вбивця, – відповів я, – та тепер все так переплуталось, що я можу тільки припускати.

– І які ж твої припущення?

– Мімі, Йоргенсен, Уайнент, Нунгейм, Гілберт, Дороті, тітка Аліса, Мореллі, ти, я чи Гілд. А може, й Стадсі. Не приготуєш чогось випити?

Вона зробила кілька коктейлів. Коли я вже прикінчував другий чи третій, Нора, яка пішла відповісти по телефону, повернулася і сказала:

– Твоя подруга Мімі хоче з тобою поговорити.

Я підійшов до телефону.

– Алло, Мімі!

– Ніку, мені дуже соромно за той вечір, я просто була так розстроєна, що не тримала себе в руках і влаштувала комедію. Вибач мене, будь ласка, – проторохтіла вона, наче прагнучи якнайшвидше відбутися.

– Та все гаразд, – заспокоїв я її.

Ледь дослухавши відповідь, вона знову заговорила, вже повільніше і поважніше:

– Можна тебе побачити, Ніку? Сталося дещо жахливе, дещо таке… Не знаю, що й робити, як поводитись.

– Що сталося?

– Я не можу це сказати по телефону, але ти повинен мені допомогти. Мені потрібна порада. Можеш приїхати?

– Тобто зараз?

– Так. Благаю.

– Гаразд, – погодився я і вийшов до вітальні. – Я знову вихоплюсь, з'їжджу до Мімі. Вона каже, що скочила в халепу і просить допомоги.

Нора зареготала:

– Хай тобі щастить! Вона хоч вибачилась перед тобою? Переді мною розшаркалась.

– Так, на одному подиху. Дороті дома чи ще в тітки Аліси?

– Якщо вірити Гілберту, то ще в тітки. Ти надовго?

– Ні, тільки з'ясую. Схоже, вони схопили Йоргенсена, і вона бажає дізнатися, чи можна все владнати.

– А йому щось загрожує? Тобто якщо він не вбивав ту Вулф?

– Думаю, вони можуть витягти на світ старі звинувачення проти нього – письмові погрози, спроба шантажу. – Я відставив коктейль і запитав себе і Нору: – Цікаво, чи знав він Нунгейма? – Поміркувавши над цим, я нічого більше не зміг додати. – Гаразд, я пішов.

18

Мімі простягла мені назустріч обидві руки.

– Як це великодушно з твого боку, що ти мене пробачив. Ніку, ти завжди був незлопам'ятним. Не знаю, що це мене вкусило в понеділок.

– Пусте, – зауважив я.

Вона виглядала рум'янішою ніж звичайно, напружене обличчя робило її молодшою. Блакитні очі палали, а руки, які я тримав, були як лід. З усього відчувалося, що вона збуджена, але причину я не міг відгадати.

– Твоя дружина, – проказала вона, – теж виявилась такою доброю, що…

– Облиш це.

– Ніку, чим може загрожувати приховування чиєїсь причетності до вбивства?

– При бажанні того, хто приховував, можуть звинуватити як спільника, постфактумного спільника – є такий термін.

– Навіть якщо він потім змінив свою думку і все розповів? – Однаково. Але, як правило, цього не роблять.

Вона роззирнулася по кімнаті, наче вирішила пересвідчитись, що нікого нема поруч.

– Джулію Вулф убив Клайд. Я знайшла докази і сховала їх. Що тепер мені буде?

– Мабуть, нічого, хіба що вишпетять. Клайд був колись твоїм чоловіком, тобто ви з ним родичі, й жоден суд не звинуватить тебе у вигороджуванні злочинця, якщо, звичайно, не побачать у цьому іншої мети.

– А ти її бачиш? – нешвидко й неприязно спитала вона.

– Не знаю, – відказав я. – Як на мене, ти хотіла скористатися з доказів його вини, щоб при зустрічі здерти з нього гроші, але тепер дещо змусило тебе змінити плани.

Розчепіривши пальці з гострими нігтями, вона потяглася правицею до мого обличчя, ошкіривши міцно стулені зуби. Я схопив її за зап'ясток.

– Жінки геть розбосякувались нині, – зазначив я, намагаючись надати голосу смутку. – Я щойно від одної, яка пожбурила в чоловіка сковорідку.

Мімі посміхнулась самими губами:

– Ах ти негіднику! Завжди про мене найгіршої думки. Я відпустив її руки, й вона потерла занімілий зап'ясток.

– А хто це пожбурив сковорідку? – поцікавилась вона. – Я її знаю?

– Не Нора, якщо ти це мала на увазі. То як, заарештували вже Сіднея-Крістіана Келтермена-Йоргенсена?

– Що?

Її розгубленість була щирою, хоч саме це мене й здивувало.

– Йоргенсен – насправді Келтермен. Мусиш його пам'ятати. Я думав, тобі це відомо.

– Ти хочеш сказати, що той жахливий тип, який…

– Так.

– Я в це не повірю! – Вона підхопилася, заламуючи руки. – Ні! Ні! – Обличчя її скривилося від страху, голос зазвучав глухо, як у черевомовця. – Не повірю!

– Це не допоможе, – зауважив я.

Вона не слухала, ставши до мене спиною біля вікна.

– Там, навпроти готелю, сидять у машині двоє, дуже схожі на поліцейських шпиків, які чекають його, щоб...

Вона обернулася і різко спитала:

– Ти переконаний, що він Келтермен?

Переляк майже зійшов з її обличчя, голос став нормальний.

– Поліція переконана.

Ми лупились одне на одного, напружено розмірковуючи. Я подумав, що злякалася вона не того, що Йоргенсен убив Джулію Вулф чи що його можуть заарештувати, а іншого – що одруження на ній було лише кроком у плані його помсти Уайненту.

Коли я розреготався – не так від кумедності думки, як від її раптовості, – вона здригнулася і невпевнено вишкірилась.

– Я не повірю, – проказала вона вже лагідно, – доки він сам мені про це не скаже.

– А якщо скаже – тоді як?

Вона здвигнула плечима, губи її затремтіли.

– Він мій чоловік.

Це могло будь-кого насмішити, та з мене було досить.

– Мімі, – промовив я, – та я ж бо Нік. Чи ти забула Н-і-к?

– Знаю, ти завжди був про мене найгіршої думки, – проказала вона похмуро. – Гадаєш, я…

– Гаразд, гаразд. Облишмо. Повернімось до доказів проти Уайнента, які ти знайшла.

– Ах, так, – зітхнула вона і відвернулась. Коли обернулась назад, губи в неї знову затремтіли. – Я збрехала, Ніку. Нічого я не знаходила. – Вона підступила ближче. – Клайд повівся негідно, надіславши листи Алісі й Маколею, щоб кинути тінь підозри на мене, тож я вирішила помститися йому, вигадавши дещо проти нього, оскільки вважала… тобто так само вважаю, що це він убив, і єдине…

– І що ж ти вигадала? – поцікавився я.

– Я… Ще нічого. Спершу я хотіла дізнатися, що вже відомо, – саме про це я тебе і розпитувала. Я могла б удати, ніби в той час, як залишилася з нею, а інші дзвонили до поліції, вона повідомила мені, що це він убивця.

– Ти сказала, що знайшла дещо і приховала, а не почула і промовчала.

– Та я ще як слід і не вигадала, що…

– Коли ти дізналася про лист Уайнента до Маколея?

– Сьогодні, – відповіла вона. – До мене приходив поліцейський.

– Чи розпитував він про Келтермена?

– Він спитав, чи знаю я його або була знайома раніше, і гадаю, я не збрехала, відповівши "ні".

– Можливо, – погодився. – Тепер я вірю, що ти сказала правду і про знайдені проти Уайнента докази.

Вона вирячила очі.

– Не розумію.

– Я теж не дуже розумію, але, зрештою, могло бути так: ти дещо знайшла і приховала, збираючись віддати Уайненту за гроші; потім його листи накинули на тебе підозру, і ти вирішила відмовитись від шантажу, а завдати Уайненту удару у відповідь, заразом захистивши себе, – відкрити докази поліції; і нарешті, коли ти дізналася, що Йоргенсен це Келтермен, то знову різко змінила тактику і приховала докази, та цього разу вже не для того, щоб здерти гроші, а щоб ускладнити становище Йоргенсена як покару за його одруження на тобі лише з метою помститися Уайнентові, а не за коханням.

Вона посміхнулась і сказала:

– Ти що, справді вважаєш мене здатною на таке?

– Не має значення, – відрубав я. – Важливіше інше: решту своїх днів ти можеш провести у в'язничній камері.

Вона неголосно, але перелякано зойкнула, обличчя спотворилось від жаху. Схопивши мене за лацкани, Мімі пробелькотіла;

– Прошу, не треба! Скажи, що ти так не думаєш!

Її аж затіпало, і я мусив пригорнути її, щоб вона не впала. Ми не почули, як зайшов Гілберт, аж поки він кахикнув і сказав:

– Мамо, тобі погано?

Мімі відпустила мої лацкани й, відступивши на крок, пояснила:

– Твоя мама дуже простодушна. – Вона ще тремтіла, однак зобразила посмішку й грайливо зауважила мені: – Жорстоко так мене лякати.

Я попросив пробачення.

Гілберт поклав пальто і капелюха на стілець і з ввічливою цікавістю оглянув нас по черзі. Збагнувши, що ніхто не збирається нічого йому розповідати, він знову кахикнув.

– Дуже радий вас бачити, – підійшовши, він потис мені руку.

Я проказав, що також радий з ним зустрітися.

– У тебе червоні очі, – зауважила Мімі. – Переконана, що знову ти цілий день читав без окулярів. – Вона похитала головою і звернулася до мене: – Такий самий нерозважливий, як і батько.

– Є якісь новини про батька? – поцікавився хлопець.

– Ні. Хіба що та спроба самогубства виявилась фальшивою тривогою, – відповів я. – Та ти, певне, вже чув про це.

– Так. – Він завагався. – Я б хотів з вами поговорити, перш ніж ви підете.

– Гаразд.

– Але ти ж бо говориш, – заперечила Мімі. – Невже в тебе є таємниці від мене? – Голос її повеселішав, вона більше не тремтіла.

– Та тобі буде нудно, – він узяв капелюха й пальто, кивнув мені й вийшов з кімнати.

Мімі знову трусонула головою.

– Ніяк його не збагну. Цікаво, що він подумав про нас з тобою? – запитала вона пустотливо, а тоді серйозніше додала! – То що скажеш, Ніку?

– Про можливість провести тобі решту днів у…

– Ай, облиш! – стенула вона плечима. – Не хочу цього чути. Пообідаєш зі мною? Мабуть, ніхто більше не прийде.

– Перепрошую, але не можу. Послухай, що то за докази, які ти знайшла?

– Та я справді нічого не знаходила. Збрехала. – Вона насуплено зиркнула на мене: – І не дивись такими очима! Слово честі, то була брехня.

– Виходить, ти мене покликала, щоб набрехати? – спитав я. – Чого ж тоді змінила намір?

Вона пирснула:

– Ти, мабуть, таки мене любиш, Ніку, інакше не був би таким колючим.

Я вирішив не продовжувати цю розмову і мовив:

– Гаразд, запитаю, що хотів Гілберт, і вже піду.

– Залишись, прошу.

– На жаль, не можу, – знову відмовився я. – Де кімната Гілберта?

– Другі двері з… Невже Кріса справді заарештують?

– Все залежить від того, – пояснив я, – які він дасть свідчення. Йому треба викласти правду, щоб уникнути неприємностей.

– О, чорт… – Вона раптом затнулась і пильно подивилась на мене: – А ти не морочиш мене часом? Він дійсно Келтермен?

– Поліція в цьому переконана.

– Але той шпик, що приходив сьогодні, й слова не спитав про Кріса, – зауважила вона. – Тільки поцікавився, чи я знала…

– Тоді вони ще не були певні, – пояснив я. – Існувало саме припущення.

– А тепер уже певні?

Я кивнув.

– Звідки вони дізнались?

– Від його знайомої, – відказав я.

– Якої? – очі н неї потемнішали, але голос не змінився.

– Забув прізвище, —. збрехав я, але тут-таки сказав правду: – Це та, що засвідчила його алібі.

– Алібі? – обурено перепитала вона. – Чи не хочеш ти мене запевнити, що поліція здатна повірити на слово дівці такого штибу?

– Якого такого?

– Ти чудово мене розумієш.

– Анітрохи. Ти що, її знаєш?

– Ні, – скривилася вона, наче я сказав непристойність. Звузивши очі, прошепотіла: – Ніку, ти гадаєш, це він убив Джулію?

– Нащо б це йому робити?

– Припустимо, він одружився на мені, щоб помститися Клайду, – розмірковувала вона, – і… Знаєш, це ж бо він підбурив мене приїхати сюди й спробувати стягти з Клайда гроші. Можливо, я сама прохопилась про таку можливість, вже не пригадую, але те, що він наполіг, – напевне. А тепер уяви, що він забіг до Джулії. Вони, звичайно, були знайомі, бо працювали на Клайда в один і той самий час. Він знав, що я йду до неї, і перелякався, що в роздратуванні вона може розповісти про нього правду і… Таке можливо?

– Нісенітниця. До того ж ви з ним вийшли тоді з готелю разом. Він просто б не встиг…

– Але моє таксі повзло як черепаха, – заперечила вона, – і ще я могла де-небудь зупинитися – здається, так і було. Якщо не помиляюсь, то я зупинилась біля аптеки, щоб купити аспірину. – Вона енергійно закивала головою: – Саме так.

– А його ти попередила, що по дорозі зупинишся, – підхопив я. – Не треба, Мімі. Вбивство – тяжкий злочин. Не слід зводити наклепи на того, хто тебе ошукав.

– Ошукав? – вирячилась Мімі. – Хто? Цей… – Вона обізвала Йоргенсена всіма непристойними й соромітницькими прізвиськами, які тільки знала, й зрештою вже просто вищала мені в обличчя.

Коли вона спинилась перевести подих, я зауважив:

– Блискуча, зізнатися, лайка, але…

– У нього навіть вистачило нахабства запідозрити мене у вбивстві, – повідомила вона. – Розпитувати мене він не наважився, але тримався своєї думки, доки я йому продемонструвала… Ну, те, що я не вбивала.

– Ти не це хотіла сказати. Що ти йому продемонструвала?

Вона тупнула ногою.

– Досить мене ятрити запитаннями!

– А іди ти к бісу! – розлютився я. – Сама мене закликала. – Я пішов за пальто й капелюхом.

Мімі кинулась услід і вхопила мене за руку:

– Ніку, пробач, будь ласка! Це все мій паскудний характер. Сама не розумію, що робл…

До кімнати увійшов Гілберт і оголосив:

– Я вас трохи проведу.

– Ти підслуховував! – обпалила його поглядом Мімі.

– Хіба можна не почути твого вереску? – зауважив він. – Дай мені грошей.

– Ми ще не скінчили розмову, – відрубала вона.

Я зиркнув на годинник.

– Мушу бігти, Мімі. Вже запізнююсь.

– Може, повернешся, коли владнаєш справи?

– Якщо не буде пізно. Не чекай.

– Я буду вдома, – сказала вона. – Приходь, як би пізно не було.

Я пообіцяв, що постараюсь. Вона дала Гілберту гроші, й ми з ним зійшли сходами вниз.

19

– Я підслуховував, – зізнався Гілберт, щойно ми вийшли з готелю. – Вважаю безглуздям не скористатися з можливості й не підслухати, якщо хочеш вивчити людей, – адже вони зовсім інші в твоїй присутності. Звичайно, вони сердяться, коли дізнаються, що їх підслуховували, – він вишкірився, – та навряд чи тваринам і птахам так само подобається нагляд натуралістів.

– І багато ти почув? – поцікавився я.

– Достатньо, щоб скласти повну картину.

– Яка ж твоя думка?

Він стулив губи, наморщив лоба і розсудливо мовив:

– Важко сказати щось певне. Мати ще може щось приховати, але на вигадку вона слабка. Ви, мабуть, помітили таку кумедну річ: люди, що звикли всім брехати, роблять це

якнайнезграбніше і легше за інших піддаються на брехню. Здавалося, вони б то мусили бути насторожі – аж ні, вони якраз і готові повірити в будь-яку дурницю. Скажіть, ви це помічали?

– Так.

– Я от що хотів вам повідомити: Кріс учора не ночував удома. Через цс мати й дратується більше ніж звичайно. Вранці и взяв пошту і знайшов там лист, адресований Крісу. Я вирішив, що в листі може бути щось цікаве, й відклеїв конверт над парою. – Він витяг з кишені листа і протягнув мені. – Прочитайте, а тоді я його знову заклею і покладу до завтрашньої пошти на випадок, якщо Кріс повернеться, хоч, на мою думку, навряд чи.

– Чому ти так думаєш? – спитав я, беручи листа.

– Бо він справді – Келтермен.

– Ти сказав йому про це?

– Не мав такої пагоди. Я його не бачив після нашої з вами розмови.

Я розглянув лист, який тримав. На конверті стояв штемпель міста Бостона, штату Массачусетс, від 27 грудня 1932 року і якось по-дитячому, явно жіночою рукою виведена адреса: "Нью-Йорк, готель "Котленд", містеру Крістіану Йоргенсену".

– Як це тобі спало на думку розпечатати конверт? – поцікавився я, видобуваючи лист.

– Я не вірю в інтуїцію, – відповів хлопець, – але так, певно, часом трапляється, що якісь запахи, звуки, особливості почерку – незбагненні й, можливо, навіть неусвідомлені – впливають на наші дії. Не знаю, що було в даному разі, тільки я відчув – лист може виявитись дуже важливим.

– І часто в тебе виникають такі почуття щодо сімейної кореспонденції?

Він зиркнув на мене, ніби бажаючи пересвідчитись, чи я не жартую, і відказав:

– Не часто, але я й раніше відкривав їхні листи. Я вам уже пояснював, що займаюся вивченням людей.

Я став читати листа:

"Любий Сіде!

Ольга написала мені, що ти знову повернувся до США, одружився на іншій жінці й тепер звешся Крістіаном Йоргенсеном. Це так само непорядно з твого боку, Сіде, як і те, що ти мене кинув і не озвався бодай словом за ці роки. Ні разу не надіслав грошей. Я знаю, що ти мусив утекти через ускладнення з містером Уайнентом, але певна, що він давно вже про все забув, і думаю, ти міг би мені написати, бо, як тобі чудово відомо, я завжди була твоїм вірним другом і зроблю для тебе все, що зможу. Не хочу тобі дорікати, Сіде, але повинна з тобою зустрітись. Я не працюватиму в крамниці в неділю й понеділок на Новий рік, тож приїду до Нью-Йорка в суботу ввечері, щоб з тобою побачитись. Напиши, де і коли ми можемо зустрітись, бо я не бажаю завдавати тобі неприємностей. Обов'язково повідом відразу, щоб я змогла вчасно отримати листа.

Твоя справжня дружина

Джорджія".

Далі була адреса.

– Так, так, – промовив я, ховаючи лист у конверт. – Як це ти втримався, щоб не розповісти матері?

– Та я знав, як вона може це сприйняти. Ви ж самі бачили її реакцію на вашу розповідь. Як ви гадаєте, що мені слід тепер робити?

– Ти можеш повідомити через мене про це поліцію.

Він відразу кивнув:

– Вам видніше. Покажіть їм листа, якщо хочете.

– Дякую, – сказав я і поклав листа до кишені.

– Тепер інше, – провадив далі він, – у мене було трохи морфію для експериментів і хтось його поцупив, близько двадцяти гранів.

– Для яких ще експериментів?

– Я його собі вводив. Хотів перевірити, як він діє.

– Ну і що, сподобалось? – поцікавився я.

– Та я не шукав розваги. Просто бажав дослідити. Я взагалі не переношу того, що затьмарює розум. Через це майже не

вживаю спиртного і не курю. Одначе хочу випробувати кокаїн, бо, кажуть, він загострює думку. Це правда?

– Так кажуть. Хто ж, по-твоєму, міг поцупити наркотик?

– Думаю, Дороті. В мене своя теорія щодо неї. Тому я й збираюся на обід до тітки Аліси – Дороті ще там, – і хочу все вияснити. Я можу витягти з неї що завгодно.

– Але якщо вона була в тітки, – заперечив я, – то як могла…

– Вона забігала додому вчора ввечері, – урвав мене він, – до того ж я не знаю, коли це сталося. Я вже кілька днів не зазирав до коробки, відкрив її тільки сьогодні.

– А вона знала про наркотик?

– Так. Це одна з причин моєї підозри. Не думаю, що комусь іще було відомо про морфій. А її я теж прилучив до експериментів.

– І як вона поставилась до цього?

– О, їй сподобалось, проте так чи так вона б поцупила наркотик. Я ось що хочу у вас спитати: чи можна протягом такого часу стати наркоманом?

– Якого часу?

– Тиждень… ні – десять днів.

– Важко, якщо вона сама цього не прагнула. Ти їй багато давав?

– Ні.

– Повідом мене, коли щось дізнаєшся, – попросив я. – Я зупиню тут таксі. До зустрічі!

– Ви ще прийдете до нас сьогодні?

– Якщо зможу. Тоді, мабуть, і побачимось.

– Так, – погодився він, – дуже вам вдячний.

Біля першої крамниці-аптеки я зупинив машину, щоб зателефонувати Гілду, не сподіваючись його застати, а з метою дізнатися його домашній телефон. А проте він був на місці.

– Трудитесь як бджілка, – зазначив я.

Його "отож-бо!" прозвучало дуже зраділо.

Я зачитав йому листа Джорджії та назвав її адресу.

– Хороша здобич, – похвалив мене він.

Я повідомив, що Йоргенсен не ночував минулу ніч удома.

– Гадаєте, він уже в Бостоні? – спитав Гілд.

– Або там, – розмірковував я, – або ще південніше, куди встиг дістатися за цей час.

– Гаразд, пошукаємо, – пообіцяв він весело. – В мене також новини. Наш друг Нунгейм отримав добрячу порцію свинцю 32-

го калібру за годину, як накивав від нас п'ятами, і віддав богові душу. Схоже, кулі випущено з того самого пістолета, з якого вбили Вулф. Зараз вони на експертизі. Думаю, Нунгейм тепер може тільки жалкувати, що не залишився з нами й не розповів про все.

20

Коли я повернувся до готелю, Нора жувала шматок холодної качки, тримаючи його в одній руці, а другою складала малюнок-головоломку.

– О, – промовила вона, – а я вже подумала, що ти в неї залишився жити. Якщо ти такий сищик, то допоможи мені знайти коричневий шматочок, схожий на равлика з довгою шиєю.

– Шматочок качки чи малюнка? Слухай, давай не підемо сьогодні до Еджів – це страшенно нудні люди.

– Гаразд, але ж вони засмутяться.

– Не з нашим щастям, – пробурчав я. – Їх засмутить, якщо Квін, чи там...

– Тобі дзвонив Гаррісон. Він просив переказати, що варто зараз придбати акції компанії "Макінтайр Паркьюпайн" – і, схоже, він таки має рацію, – щоб виграти на твоїх акціях золотих рудників. Він повідомив, що вони йдуть по двадцять з чвертю. – Вона тицьнула пальцем у головоломку. – Той шматочок десь тут.

Я розшукав його і переказав Норі майже дослівно все, що відбулося в Мімі.

– Щось не віриться, – зауважила вона. – Ти все вигадуєш. Хіба можуть люди бути такими? Що їх вкусило? Чи то нова раса – нелюдів?

– Я тобі переповідаю факти, а не шукаю пояснення їх.

– Та й як ти можеш пояснити? В цій сім'ї, схоже, жоден – після того як Мімі визвірилась на свого Кріса – не відчуває приязні до іншого. Така їхня спільна риса.

– Може, це і є пояснення, – припустив я.

– Я б хотіла побачити тітку Алісу, – сказала Нора. – Ти збираєшся передати той лист поліції?

– Я вже дзвонив Гілду, – зізнався я і розповів їй про Нунгейма.

– То що з цього випливає?

– Передусім якщо Йоргенсен утік з міста, а я гадаю, так воно і є, й якщо кулі випущено з того пістолета, з якого було вбито Джулію Вулф, а це теж вірогідно, то поліція легко може звинуватити його в співучасті.

– Якби ти справді був гарним детективом, то при бажанні розтлумачив би мені все доступніше. – Вона знову повернулася до головоломки. – Ти що, збираєшся знову поїхати до Мімі?

– Не знаю. Слухай, давай облишимо на час ту жирунку і спокійно пообідаємо.

Задзвонив телефон – я сказав, що візьму трубку. Це була Дороті Уайнент.

– Алло! Нік?

– Власною персоною. Здрастуй, Дороті.

– Гіл прийшов до тітки й спитав про відому вам справу, теж я хочу сказати, що це я взяла, аби завадити Гілу стати морфіністом.

– І що ти з цим зробила? – поцікавився я.

– Він примусив мене повернути, не повіривши. Але слово честі, я взяла тільки заради нього.

– Я тобі вірю.

– Тоді скажіть, про це Гілові. Якщо ви мені вірите, він також повірить, бо вважає: ви знаєтесь на цих справах як ніхто.

– Скажу, як тільки його побачу, – пообіцяв я.

Вона помовчала, потім спитала:

– Як там Нора?

– Виглядає начебто непогано. Хочеш з нею поговорити?

– Так, звичайно, але я б ще хотіла дещо у вас спитати. Чи… мати говорила щось про мене, коли ви сьогодні були в неї?

– Начебто ні. А що?

– А Гіл?

– Лише про морфій.

– Ви певні?

– Абсолютно, – запевнив я. – А що?

– Та так, нічого… якщо ви певні. Дурниця.

– Гаразд. Зараз покличу Нору. – Я вийшов до вітальні. – Дороті хоче поговорити з тобою. Тільки не запрошуй її на обід.

Коли Нора повернулась після телефонної розмови, вигляд у неї був таємничий.

– Ну що ще? – поцікавився я.

– Нічого. "Як ваші справи" і таке інше.

– Якщо ти брешеш дідусеві, – погрозив я, – господь тебе покарає.

Ми пообідали в китайському ресторані на П'ятдесят восьмій стріт, а тоді я дозволив Норі ублагати мене сходити-таки до Еджів.

Хелсі Едж був високий худорлявий чоловік п'ятдесяти з гаком років з гостреньким жовтуватим обличчям і лисою, як коліно, головою. Він казав жартома про себе: "цвинтарний крадій за фахом і уподобанням" – один-єдиний його жарт, якщо це можна так назвати, маючи на увазі свою професію археолога і пишаючись колекцією бойових сокир. Зрештою,

його можна було терпіти, спокійно сприйнявши рідкісну необхідність оглянути арсенал зброї – кам'яні сокири, мідні, бронзові, двоклинкові, грановані, багатокутні, зубчасті, сокири-молотки, сокири-тесла, месопотамські, угорські, скандінавські – і всі трохи вже не порох. Відразу викликала його дружина. Ім'я в неї було Леда, проте чоловік звав її Тіп. Крихітна і якась наче вся сіра – волосся, очі, шкіра – вона не сідала, а ніби вмощувалась на сідало й схиляла голову набік. Нора вважала, що вона вистрибнула із стародавньої могили, яку одного разу розкопав Едж, а Маргот Іннз називала її вголос карлицею. Тіп якось мені сказала, що, на її думку, вся література понад двадцятирічної давнини мертва, бо не містить у собі психіатрії. Мешкали Еджі в симпатичному старому триповерховому будинку в кінці Грінвіч-віллідж, і випивка завжди в них була відмінною.

Коли ми прийшли, у Еджів зібралося вже чимало гостей. Тіп представила нас незнайомим, а тоді затисла мене в куток.

– Чому ти мені не сказав, що ті люди, які були у вас на різдво, замішані в таємничому вбивстві? – спитала вона, так нахиливши голову ліворуч, що аж притислася вухом до плеча.

– Мені про це нічого не відомо. Окрім того, які можуть бути таємничі вбивства в наш час?

Тепер вона схилила голову в правий бік.

– Ти навіть не сказав, що взяв справу.

– Що зробив? А, розумію. Ні, не брав і не збираюсь. Моє поранення якнайкраще доводить, що я сторонній спостерігач.

– Тобі дошкуляє рана?

– Свербить. Забув сьогодні перевдягтися.

– Нора дуже злякалась?

– О, не менше за мене і того хлопця, що стріляв. А от і Хелсі! Я ще з ним не вітався.

Коли я ступив убік, щоб ушитися, Тіп повідомила:

– Гаррісон пообіцяв прийти сьогодні з дочкою Уайнента.

Я перекинувся кількома фразами з Еджем – головним чином про ділянку, яку він собі придбав у Пенсільванії, потім розшукав склянку з питвом і слухав, як Ларрі Кроулі та Філ Теймз обмінювались соромітницькими анекдотами, доки до нас підійшла якась жінка й запитала у Філа, який викладав у Колумбійському університеті, щось про технократію – того тижня саме це було темою розмов. Ми з Ларрі відійшли в куток, де сиділа Нора.

– Будь обережний, – попередила вона. – Карлиця аж казиться, щоб випитати таємницю вбивства Джулії Вулф.

– Хай їй це викладе Дороті, – зазначив я. – Вона прийде з Квіном.

– Знаю.

– Схоже, він по вуха втюрився в дівчисько? – докинув Ларрі. – Він казав мені, що розлучиться з Еліс і одружиться на ній.

– Бідна Еліс, – поспівчувала Нора, яка її не терпіла.

– Це як подивитись, – зауважив Ларрі. Йому Еліс подобалась. – Я вчора бачив того молодика, що одружився на матері дівчиська. Ну, ви знаєте – того довгого, з яким я у вас познайомився.

– Йоргенсена?

– Точно. Він виходив з ломбарду на розі Шостої авеню і Сорокової стріт.

– Ти розмовляв з ним?

– Я був у таксі. До того ж пристойніше зробити вигляд, що ти не помітив людини, коли вона виходить з ломбарду.

Цієї миті Тіп просичала "Тс-тс!", звертаючись до усіх, і Леві Оскент заграв на фортепіано. Під час його виступу з'явилися Квін з Дороті. Квін був п'яний як чіп, а Дороті розпашіла наче в жару.

Вона підступилась до мене і прошепотіла:

– Я хочу піти, коли й ви з Норою.

– На сніданок тебе тут не залишать, – відказав я.

– Тс-тс! – просичала Тіп у мій бік.

Якийсь час ми слухали музику. Дороті посовалась біля мене і знову зашепотіла:

– Гіл сказав, що ви пізніше зазирнете до мами.

– Не знаю.

Похитуючись, до нас підійшов Квін.

– Привіт, хлопче! Привіт, Норо! Ти йому переказала?

– Ш-ш-ш! – просичала Тіп до нього.

Він не звернув на неї уваги. Решта гостей теж почулися вільніше і загомоніли.

– Чуєш, старий, у тебе гроші в сан-франціському банку "Голден гейт траст", еге ж?

– Є трохи.

– Знімай швидше. Я почув сьогодні, що він от-от лусне.

– Гаразд. В мене там крапля.

– Он як? Де ж ти ховаєш решту?

– Як і французи, переводжу в золото.

Він урочисто похитав головою.

– Такі, як ти, пустять нашу країну з торбами.

– Такі, як я, не живуть за її рахунок, – відрубав я. – Де це ти нажлуктився?

– Все через Еліс. Цілий день вона ходить як хмара. Якби я не пив, то сказився б.

– Чого вона сердиться?

– Бо я п'ю. Вона гадає… – Він нахилився і довірливо зашепотів: – Послухайте. Ви всі мої друзі, і я вам скажу, що надумав. Я розлучусь з Еліс і одружусь на…

Він спробував пригорнути Дороті. Вона його відштовхнула і просичала:

– Ти дурний і нудний! Облиш мене!

– Вона думає, що я дурний і нудний, – звернувся він до мене. – Знаєш, чому вона не хоче за мене заміж? Закладаюся, що не знаєш. Тому що вона…

– Стули писок! Замовкни, п'яний бовдуре! – Дороті стала ляскати його по обличчю обома руками. Вона спалахнула і перейшла на вереск: – Якщо ти це повториш, я тебе вб'ю!

Я відтяг Дороті від Квіна, Ларрі підхопив його, щоб він не впав.

– Вона мене б'є, Ніку, – проскімлив Квін. Сльози покотилися з його очей. Дороті сховала обличчя в мене на грудях і, схоже, теж розплакалась.

Всі, хто тільки був, вирячились на нас. Аж світячись від цікавості, підскочила Тіп.

– Що тут таке, Ніку?

– Двійко п'яненьких. Нічого страшного. Я відвезу їх додому.

Тіп заперечила – вона наполягала, щоб вони лишилися, принаймні доки їй вдасться з'ясувати, що сталося. Вона примусила Дороті прилягти й запропонувала принести щось – невідомо тільки, що вона мала на увазі, – для Квіна, який вже ледь тримався на ногах.

Ми з Норою потягли їх на вулицю. Ларрі викликався нас супроводити, проте ми вирішили, що обійдемось. Квін відразу заснув у кутку таксі по дорозі до свого будинку, Дороті, напружена й мовчазна, забилася в інший куток, а Нора сіла між ними. Я примостився на відкидному сидінні й подумав, що, з іншого боку, ми хоч недовго затримались у Еджів.

Нора з Дороті залишились чекати в таксі, коли я потяг Квіна сходами нагору до його квартири. Він висів на руках як лантух.

На мій дзвоник відчинила Еліс. На ній була зелена піжама, в руці гребінець. Вона втомлено зиркнула на Квіна і так само втомлено кинула:

– Занеси це.

Я втягнув лантух і поклав на ліжко. Він щось незрозуміле пробурмотів, поворушив рукою, одначе очей не розплющив.

– Я його роздягну, – запропонував я і розпустив Квінові краватку.

Еліс схилилася в ногах ліжка.

– Зроби ласку. Мені вже терпець урвався.

Я зняв з нього піджак, жилетку і сорочку.

– Де він був цього разу? – байдуже поцікавилась Еліс.

Так само стоячи в ногах ліжка, вона стала розчісуватись.

– У Еджів, – розстебнув я Квіну штани.

– З цією малою сучкою Уайнент? – запитала вена навмання.

– Там було чимале товариство.

– Ага, – підхопила вона. – Йому ніде було з нею усамітнитись. – Вона провела ще кілька разів гребінцем по волоссю. – Звичайно, як друг, ти б міг розповісти й більше.

Її чоловік заворушився й пробурмотів:

– Доррі!

Я зняв з нього черевики. Еліс зітхнула.

– Зовсім недавно він був міцнішим, – подивилась вона на чоловіка, якого я зрештою роздягнув і накрив ковдрою. Еліс зітхнула вдруге і запропонувала: – Наллю тобі щось випити.

– Якщо це недовго. Нора чекає мене в таксі.

Еліс розкрила було рота, наче збиралася щось докинути, одначе лише видихнула:

– Зрозуміло.

Я пішов за нею до кухні. Раптом вона спитала:

– Звісно, це мене не стосується, Ніку, але яке до мене ставлення?

– Як і до кожного з нас: одним ти подобаєшся, іншим – ні, ще іншим ти взагалі байдужа.

Вона насупилась:

– Я мала на увазі не зовсім це. Що думають про мене і Гаррісона, який кидається на все жіноче, хоч трохи привабливе і дурне.

– Не знаю, Еліс.

– А ти що думаєш?

– Думаю, ти сама знаєш, що робиш, і як би ти не поводилась – це твоя особиста справа.

Вона незадоволено зиркнула на мене.

– Ти ніколи не бовкнеш зайвого собі на шкоду, еге ж? – гірко посміхнулась Еліс. – Хіба ти не знаєш, що я живу з ним заради грошей? Можливо, тобі це видасться непереконливим, але не мені – завдяки цьому я хоч трохи змогла піднятися.

– Безліч жінок розлучаються і отримують аліменти. Ти б могла…

– Допивай і забирайся геть, – проказала вона втомлено.

Нора посунулась, щоб я сів у таксі між нею і Дороті.

– Я хочу кави, – проказала вона. – Їдьмо в "Рюбен"?

– Гаразд, – погодився я і назвав водієві адресу.

Дороті боязко поцікавилась:

– Його дружина нічого не казала?

– Передавала тобі поцілунок.

– Облиш брутальності, – втрутилась Нора.

– Та я зовсім його не кохаю, Ніку, – запевнила Дороті. – І не збираюсь більше з ним зустрічатися, слово честі. – Схоже, вона остаточно протверезіла. – Власне, все це… одне слово, я була самотня, а тут саме нагодився він, кому можна було закрутити голову.

Я зібрався було зауважити, та Нора вчасно стусонула мене ліктем у бік.

– Не переймайся, – промовила вона до Дороті. – Гаррісон ніколи не мав клепки в кебеті.

– Не бажаю втручатись у ваші справі, – зазначив я, – але, на мою думку, він справді закохався.

Нора знову штурхонула мене в бік.

Дороті при тьмяному світлі намагалася роздивитися мої очі.

– Ви… ви не… Ви не кепкуєте з мене, Ніку?

– Бажав би.

– Сьогодні я почула нову плітку про карлицю, – повідомила Нора таким тоном, що виключав будь-яку можливість її урвати. – Йдеться про місіс Едж, – пояснила вона Дороті. – Леві розповів…

Плітка дійсно була цікавою, якщо знати Тіп. Нора не закривала рота до "Рюбена".

В ресторані за столиком з повнявкою в червоному сидів Герберт Маколей. Я вклонився йому і, зробивши замовлення, підійшов поговорити.

– Це Нік Чарлз, а це Луїза Джекобс, – познайомив він мене з жінкою. – Сідай. Що нового?

– Йоргенсен виявився Келтерменом.

– Ото к бісу!

Я кивнув.

– І, схоже, він має дружину в Бостоні.

– Хотів би я з ним зустрітися, – проказав Маколей нешвидко. – Я знав Келтермена. Цікаво було б упевнитись.

– Поліція цілком певна. Тільки не знаю, чи вже його схопили. Як ти думаєш, це не він убив Джулію?

Маколей переконано похитав головою.

– Келтермен і мухи не вб'є, наскільки я його знаю, хоч би як не погрожував. Пригадуєш, я ніколи не сприймав ті погрози всерйоз? А що ще трапилось? – Побачивши, що я завагався, він додав: – Луїза своя людина. Не соромся.

– Та в мене більше нема новин. Просто час повернутися до свого столика. Хотів тільки спитати, чи є відповідь на твоє оголошення в "Таймі"?

– Поки що ні. Присядь, Ніку, в мене до тебе багато запитань. Ти розповів поліції про лист Уайнента, так?..

– Приходь до нас завтра на ленч, і все обговоримо. Я мушу повернутися до своїх.

– А хто ця білявка? – поцікавилась Луїза Джекобс. – Я зустрічала її з Гаррісоном Квіном у багатьох барах.

– Дороті Уайнент.

– Ти знаєш Квіна? – запитав Маколей.

– Десять хвилин тому я вклав його до ліжка.

Маколей посміхнувся:

– Сподіваюсь, твоє знайомство носить суто дружній характер.

– Тобто?

Усмішка Маколея стала кривою.

– Він був моїм маклером, і його поради ледь не довели мене до банкрутства.

– Оце-то весело, – зазначив я, – тепер він мій маклер, і я дотримуюсь його порад.

Маколей з жінкою вибухнули реготом. Я удавано розсміявся І повернувся до свого столика.

– Вже майже опівночі, – зазначила Дороті, – а мати казали, що чекатиме вас. Чому б нам до неї не зазирнути?

Нора зосереджено наливала в чашку каву.

– Навіщо? – здивувався я. – Що це ви удвох надумали?

На жіночих обличчях була сама невинність.

– Нічого, Ніку, – відказала Дороті. – Просто подумали, що було б непогано. Ще рано і…

– І всі ми любимо Мімі.

– Ні-і, але…

– Ще рано повертатися додому, – підказала Нора.

– Є чимало барів, – зауважив я, – нічних ресторанів та інших злачних закладів у Гарлемі.

Нора скривилась:

– У тебе одне на думці.

– А що як податися до Беррі й спробувати щастя в картах?

Дороті було згодилась, аж тут Нора знову пирхнула.

– На Мімі мене просто не вистачить, – пояснив я. – На сьогодні її вже досить.

Нора позіхнула, удаючи, що їй байдуже.

– Що ж, якщо їхати до бару, то краще вже до твого приятеля Стадсі, якщо він не поїтиме нас тим бридким шампанським. Він пусик.

– Все буде гаразд, – запевнив я і спитав Дороті: – То як, Гілберт розповів, що застукав нас з Мімі у пікантних обставинах?

Вона хотіла обмінятися поглядом з Норою, одначе та втупила очі в тарілку.

– Він… він, власне, так не казав.

– А про лист він розповів?

– Від дружини Кріса? Так. – Її блакитні очі спалахнули. – Ото вже мама розлютилась!

– Ти, як бачу, задоволена.

– Думаєте? Ну то й що? Хіба вона мене завжди не…

– Ніку, – втрутилася Нора, – не дратуй дитину!

Я замовк.

22

У "Пігайрен-клабі" йшла жвава торгівля. В ущерть заповненому барі було гамірно й димно, хоч сокиру вішай. З-поза каси нам назустріч поквапився Стадсі.

– Я знав, що ви обов'язково прийдете! – Він потиснув нам з Норою руки й широко усміхнувся до Дороті.

– Якесь свято? – поцікавився я.

Він уклонився.

– З такими жінками завжди свято.

Я представив його Дороті. Він вклонився їй і сказав чергову фразу про друзів Ніка, а тоді зупинив офіціанта.

– Пітере, постав тут стіл для містера Чарлза.

– У тебе завжди так тісно? – спитав я.

– Мене це не обходить, – пояснив він. – Той, хто одного разу завітав сюди, починає вже вчащати. Хай у мене нема плювальниць з чорного мармуру, зате тут не отруюють. Може, ходімо до стойки, поки організують столик?

Ми пристали на пропозицію й замовили напої.

– Ти чув про Нунгейма? – спитав я.

Якийсь час він дивився на мене, розмірковуючи, перш ніж відповісти.

– Так, чув. Його подружка тут, – він кивнув головою у протилежний бік зали, – схоже, святкує.

Я подивився у вказаному Стадсі напрямку і відразу помітив рудоволосу Міріам за столиком у компанії кількох чоловіків і жінок.

– Не знаєш, хто його пришив?

– Вона каже, що це справа рук поліції, надто він багато знав.

– Сміх, та й годі, – зауважив я.

– Так, – погодився він. – А ось і ваш столик. Влаштовуйтесь. Я за хвилину повернусь.

Ми перенесли склянки на столик, що його втиснули для нас між двома іншими, які й так стояли майже впритул, і як змогли всілися.

Нора відсьорбнула зі склянки й пересмикнулась.

– Невже це справді та "гірка віка", про яку пишуть у кросвордах?

– Ой, дивіться! – прошепотіла Дороті.

Ми скинули очі й побачили Шепа Мореллі, який прямував до нас. Дороті прикипіла поглядом до його обличчя. Побите й припухле, воно наче кольорова гама мінилося від ядуче-фіолетового синця під оком до блідо-рожевого пластиру на підборідді.

Мореллі підійшов і, трохи нахилившись, сперся кулаками на наш столик.

– Послухайте, – промовив він, – Стадсі переказав, що я мушу вибачитись.

– Старий Стадсі – живі правила етикету, – пробурчала Нора.

– Що далі? – докинув я.

Мореллі похитав розбитою головою.

– Я не звик вибачатися за свої вчинки, хай як там їх сприймають, але хочу сказати, що шкодую за свою нестриманість і напад на вас і сподіваюсь, що не завдав вам багато прикрощів, а якщо ви сердитесь, то готовий спокутувати свою…

– Забудьмо про це. Сідайте краще вип'ємо. Це містер Мореллі, а це міс Уайнент.

Дороті зацікавлено вирячилась. Мореллі розшукав собі стільця і сів.

– Сподіваюсь, ви також не тримаєте на мене серця? – звернувся він до Нори.

– Навпаки, було дуже весело, – зауважила вона.

Він недовірливо подивився на неї.

– Випустили на поруки? – спитав я.

– Так, сьогодні. – Він обережно помацав обличчя. – Вийшов як нова копійка. Перш ніж випустити на волю, мене ще раз піддали обробці заради науки.

– Який жах! – обурилась Нора. – Ви хочете сказати, що вони…

Я поплескав її по руці.

– Ви повинні були б цього чекати, – зазначив Мореллі, намагаючись скривити спідню губу в зневажливій посмішці. – Все б нічого, якби вони не налітали удвох чи втрьох.

Нора обернулась до мене.

– Ти теж займався подібним?

– Хто? Я?

Підійшов Стадсі зі стільцем у руках.

– Гарненько розфарбували йому пику, еге ж? – кивнув він у бік Мореллі. Ми посунулись, і Стадсі сів. Він самовдоволено посміхнувся до Нори, яка тримала в руках склянку. – Гадаю, кращого ви не пили в своїх забігайлівках на вишуканій Парк-авеню, а тут і ціна всього лише 50 центів.

Нора ледь-ледь усміхнулась і наступила під столом мені на ногу.

– Ви познайомилися з Джулією Вулф у Клівленді? – спитав я Мореллі.

Він скосив очі на Стадсі, який відкинувся на стільці й роззирався по залу, стежачи за зростом своїх прибутків.

– В ті часи вона звалася Родою Стюарт, – докинув я.

Мореллі перевів погляд на Дороті.

– При ній можете казати. Це дочка Клайда Уайнента.

Стадсі облишив свої спостереження й вишкірився до Дороті.

– Он ви хто? Як справи у вашого татуся?

– Та я не бачила його з дитинства, – відповіла дівчина.

Мореллі облизав кінчик сигарети й устромив її між розбитими губами.

– Я приїхав сюди з Клівленда. – Він запалив сірник. Очі його були порожні, удаючи байдужість. – Родою Стюарт вона назвалася лише одного разу, а взагалі була Ненсі Кейн. – Він знову покосився на Дороті. – Ваш батько про це знав.

– Ви були знайомі з моїм батьком?

– Якось перекинулись словами.

– Про що? – поцікавився я.

– Про неї. – Сірник догорів і обпік йому пучки. Він віджбурнув його, чиркнув іншим і припалив сигарету. Тоді подивився на мене, звівши брови й наморщивши чоло.

– Нічого, що я це кажу?

– Звичайно. Тут усі свої.

– Гаразд. Він ревнував, як скажений. Я хотів було його віддухопелити, але вона заборонила. Ясна річ – він їй платив.

– Коли це було?

– Місяців шість – вісім тому.

– Ви з ним не бачились після її смерті?

Він похитав головою.

– Я зустрічався з ним лише двічі – під час останньої зустрічі й відбулася розмова.

– Вона водила його круг пальця?

– Мені вона про це не казала. Проте, думаю, таки дурила.

– Навіщо?

– Вона була мудра, як змія, – хитра-прехитра. Робила гроші на всьому. Якось мені знадобилося п'ять тисяч. – Він клацнув пальцями. – Готово!

Я вирішив не розпитувати, чи повернув він їй ті гроші.

– Може, то він їй дав?

– Звісно, може бути.

– Ви не розповідали про це поліції? – спитав я.

Він зневажливо реготнув.

– Вони сподівалися багато чого з мене вичавити. Цікаво, що тепер вони думають? Ви чесний хлопець, я не… – Він затнувся і витяг сигарету з рота. – Ох уже цей з рожистим запаленням! – прогарчав він і, простягнувши руку до сусіднього столика, схопив за вухо чоловіка, що аж надто нахилився в наш бік.

Той підскочив і обернув до Мореллі перелякане, скривлене й бліде обличчя.

– Прибери свій брудний клапан з наших склянок! – гарикнув Мореллі.

– Т-та я н-нічого, Шепе, – пробелькотів, затинаючись, чоловік і втягнув живіт, щоб відсунутись якомога далі, але так само міг легко все підслухати.

– Ти завжди нічого, тільки ніколи не пропустиш нагоди, – зауважив Мореллі і обернувся до мене: – Вам я готовий все розповісти – дівчина мертва, і їй тепер байдуже, але нишпорки Малруні нічого не витягнуть з мене і обценьками.

– Чудово, – зазначив я. – Розкажіть мені про дівчину – як ви з нею познайомились, чим вона займалась до зв'язку з Уайнентом, де він її надибав.

– Мені треба випити. – Він крутнувся на стільці й гукнув: – Гей, гарсон! Ну ти, з торбинкою за плечима!

Горбун-офіціант, якого Стадсі назвав Пітом, проштовхався до нашого столика і лагідно вишкірився до Мореллі.

– Що бажаєте? – він голосно цвіркнув зубом.

Ми зробили замовлення, і офіціант забрався.

– Ми з Ненсі, – став розповідати Мореллі, – жили в одному кварталі. Старий Кейн тримав кондитерську на розі. А вона крала звідти сигарети для мене. – Він зареготав. – Її предок одного разу нагодував мене товченіками за те, що я вчив дівчину, як видобути п'ятицентовики з телефону-автомата за допомогою шматка дроту. Ви ж бо знаєте тих старих пердунів. Боже правий, а ми ж були в ті часи, мабуть, у класі третьому. – Він знову зайшовся низьким, горловим сміхом. – Тоді я вирішив поцупити арматуру на будівництві, що велося на розі, сховати її в льох старого і повідомити Шульца, поліцейського, який робив обхід території, аби він злупив з крамаря штраф, але Ненсі не дала мені це утнути.

– Та ви, я бачу, були малим бісеням, – захопилася Нора.

– Ще б пак! – щиро погодився він. – От послухайте. Якось, коли мені було років п'ять…

– Я тебе упізнала! – пролунав жіночий голос.

Я звів очі й побачив, що це рудоволоса Міріам звертається до мене.

– Привіт! – озвався я до неї.

Вона взялася руками в боки й похмуро вилупилась на мене.

– Отже, він надто багато знав, як для вас.

– Можливо, але він накивав п'ятами, злізши по пожежній драбині з черевиками в руці, й не сказав нам нічого.

– Брехня!

– Ну, добре. Що він міг знати такого небезпечного для нас?

– Де ховається Уайнент, – відказала вона.

– Он як? І де?

– Не знаю. А от Арт знав.

– Краще б він про це розповів нам. Ми б…

– Брехня! – повторила вона. – І тобі, і поліції це відомо. Кого ти хочеш піддурити?

– Нікого я не дурю. І не знаю, де Уайнент.

– Ти працюєш на нього, а поліція співробітничає з тобою. Не треба мене дурити. Арт вирішив, що заробить купу грошей на таємниці, бідолашний дурник. Він і не здогадувався, чим це для нього обернеться.

– Він тобі сказав, що йому відомо? – спитав я.

– Не така я дурна, як здається. Він сказав, що знає дещо таке, на чому гарно заробить, але я стала свідком, як воно все вийшло. Не хвилюйся, скільки буде два плюс два, я зумію підрахувати.

– Іноді може вийти чотири, – зазначив я, – а іноді – двадцять два. Я не працюю на Уайнента. Тільки не треба знову верещати: "Брехня!" Якщо бажаєш допомогти…

– Ні. Він був інформатором і закладав тих, за ким стежив. Він отримав по заслузі, але не сподівайся, що я забуду, як залишила з ним тебе і Гілда, а після того живим його вже не бачили.

– Не треба нічого забувати. Краще пригадай, чи…

– Я йшла до вбиральні, – урвала вона мене і забралася геть навдивовиж елегантною ходою.

– Не хотів би я мати справ з цією панночкою, – замислено проказав Стадсі. – Це ще та штучка.

Мореллі підморгнув мені. Дорогі смикнула мене за рукав:

– Нічого не збагну, Ніку.

Я відказав, мовляв, усе гаразд, і звернувся до Мореллі:

– Ви почали розповідати про Джулію Вулф.

– Так-так. Старий Кейн вигнав її з дому в п'ятнадцять чи шістнадцять років, коли вона погуляла з одним викладачем інституту. Тоді вона сплуталась з таким собі Фейсом Пепплером – непоганим загалом хлопцем, якби менше базікав. Пригадую, одного разу ми з Фейсом… – Він затнувся і прочистив горлянку. – Так чи так, а вони жили разом років шість, не рахуючи того часу, коли він служив у армії, а вона спала з тим, не пригадую імені, кузеном Діка О'Брайана, худющим чорнявцем, який любив зазирнути в чарку. Але щойно Фейс прийшов назад з армії, вона повернулася до нього, і вони вже не розлучалися, доки уклепалися на спробі шантажу одного типа з Торонто. Фейс узяв провину на себе, дівчина відбулася шістьома місяцями, а з ним повелися якнайсуворіше. Я чув, що він і досі за гратами, її я зустрів, коли вона відбула ув'язнення і зв'язалася зі мною, щоб позичити пару сотень та ушитися з міста. Наступну звістку про неї я отримав, коли вона повернула мені гроші й повідомила, що тепер зветься Джулією Вулф і що велике місто їй до вподоби. А проте, Фейс, я знаю, не втрачає з нею зв'язку. Коли я приїхав сюди тисяча дев'ятсот двадцять восьмого року, то навідався до неї. Вона…

Повернулася Міріам і стала так само руки в боки.

– Я обміркувала твої слова. Ти, певно, гадаєш, що я геть дурна.

– Ні, – заперечив я не дуже щиро.

– То затям, я не така дурна, щоб повірити в ці байки. Я можу втямити дещо з того, що відбувається в мене перед носом.

– От і чудово.

– Ні, не чудово. Ви вбили Арта і...

– Не так голосно, крихітко, – заспокійливо проказав Стадсі, підвівся і взяв її за руку. – Ходімо. Я хочу з тобою побалакати. – Він повів її до стойки.

Мореллі знову підморгнув мені.

– Він це любить. Так от, як я сказав, навідався до неї, коли приїхав сюди, й вона розповіла про те, що працює з Уайнентом, що він геть здурів від кохання і що вона добре влаштувалась. Напевне, її навчили стенографії в Огайо протягом шести місяців ув'язнення, і вона вирішила, що це може стати в пригоді, – ну, скажімо, для одержання роботи деінде, куди їй вдасться виїхати й обчистити там кишені. В агентстві з працевлаштування її направили на кілька днів до Уайнента, але, мабуть, їй спало иа думку, що краще в нього затриматись довше й витягти більше, аніж здійснити крадіжку й ушитись, тож вона сумлінно виконала завдання і закрутила з Уайнентом роман. Їй вистачило кмітливості повідомити йому, що в неї була судимість, і що тепер вона намагається жити чесно і таке інше, на випадок, аби не луснула її оборудка, якщо він про все дізнається, бо, за її словами, його адвокат поставився до неї з підозрою і міг вивести на чисту воду. Не знаю точно, чим вона займалась. Це була суто її гра, моєї допомоги не потребувалось, і, хай ми товаришували, було б безглуздям з її боку розкрити мені карти, з якими я б міг. зіграти з її босом проти неї. Знаєте, вона не була моєю любаскою, ні. Просто ми дружили з дитинства, ще з часів спільних дитячих забав. Стрічалися ми неодноразово – часто навідувались сюди, доки він зчинив їй бучу; тоді вона сказала, що не збирається втрачати тепленьке містечко через наші з нею чаркування. Сказано – зроблено. Про цей свій намір вона оголосила, здається, в жовтні. Відтоді я її не бачив.

– А з ким вона ще розважалась? – спитав я.

Мореллі похитав головою:

– Не знаю. Вона не любила плескати язиком.

– На ній була діамантова обручка. Чи вам щось про це відомо?

– Лише те, що це не мій подарунок. Коли я її бачив, вона не носила обручки.

– Як ви гадаєте, вона б повернулася до Пепплера після його виходу на волю?

– Можливо. Вона не надто засмучувалась його ув'язненням, але їй подобалось з ним працювати, і, думаю, вони б знову об'єдналися.

– А як же той кузен Діка О'Брайана, худий чорнявий п'яниця? Що сталося з ним?

Мореллі здивовано вирячився на мене.

– Звідкіля мені те знати!

Стадсі повернувся один.

– Може, я й помиляюсь, – сказав він, сівши, – але, здається, з цієї дурепи можна зробити щось путнє, якщо належно за неї узятись.

– Руками за горлянку, – докинув Мореллі.

Стадсі доброзичливо всміхнувся.

– Ні. Вона прагне хоч кудись вибитись. Тяжко працює, викладає співи й…

Мореллі подивився на свою порожню склянку і зауважив:

– Це твоє питво якнайкраще подіяло на її волинку. – Він обернувся й гарикнув до Піта: – Гей ти, з немовлятком за плечима, ще раз те саме! Нам взавтра співати в хорі.

– Біжу, Шеппі! – відгукнувся Піт. З його зморшкуватого землистого обличчя відразу зник вираз нудьги, щойно Мореллі заговорив до нього.

Страшенно огрядний білявий тип – ядуче-білявий, майже альбінос, – який сидів за столиком з Міріам, підійшов і звернувся до мене тонким, тремтливим, бабським голосом:

– То це ти один з тих, хто запропонував малюку Арту Нунгейму…

Мореллі, не підводячись, щосили вгамселив здоровила у черево. Стадсі, раптово скочивши на ноги й нависнувши над Мореллі, затопив важезним кулаком у пику товстунові. Я несвідомо відзначив, що він знову б'є правицею. Горбун Піт підскочив до огрядного типа ззаду й огрів якнайдужче по голові порожньою тацею. Товстун перекинувся догори ногами, знісши сусідній столик і трьох чоловіків, що сиділи за ним. Обидва бармени поквапились нам на допомогу. Один з них оперіщив товстуна кийком, коли той спробував підвестися, й поставив його знову рачки, другий схопив його за комір і здушив. За допомогою Мореллі вони підняли здоровила на ноги й виштовхали геть.

Піт подивився їм услід і цвіркнув зубом.

– Клятий Горобець, – пояснив він мені, – як нажлуктиться, геть дичавіє.

Стадсі допоміг відвідувачам за сусіднім столиком підвестися й зібрати свої склянки.

– От нещастя, – промовив він, – це, звісно, дуже шкодить бізнесу, але як визначити межу дозволеного? Звичайно, в мене не якесь там кубло, одначе і не пансіон благородних дівиць.

Дорогі сиділа бліда й перелякана; у Нори від захоплення округлилися очі.

– Якась божевільня, – проказала вона. – Навіщо вони це зробили?

– Я розумію не більше за тебе, – відповів я.

Бармени з Мореллі повернулися назад із задоволеним виглядом. Зрештою Мореллі та Стадсі знову сіли до нашого столика.

– А ви гарячі хлопці, – зауважив я.

– Гарячі, – повторив Стадсі і. зареготав.

Мореллі залишився незворушним.

– Якщо це чувидло щось надумав, то найліпше його випередити. Потім буде пізно. Ми вже бачили його в подібних випадках, еге ж, Стадсі?

– В яких випадках? – здивувався я. – Він-бо ж нічого не зробив.

– Так, не зробив, – нешвидко погодився Мореллі, – але вже відчувався його стан. Правда, Стадсі?

– Атож, – підтвердив Стадсі, – він як істеричка.

23

Близько другої ночі ми розпрощалися зі Стадсі та Мореллі й вийшли з "Пігайрен-клаба". Дорогі плюхнулась у куток таксі іі промовила:

– Мене знудить. Я знаю напевне. – Схоже, вона не брехала.

– Ох і пійло! – підхопила Нора. Вона поклала голову мені на плече. – Твоя дружина п'яна, Ніку. Слухай, ти мусиш розповісти мені, що сталося, – геть усе. Не зараз, завтра. Я не второпала ні їхніх слів, ані дій. Але вони обидва просто диво.

– Знаєте, – озвалася Дороті, – я не можу їхати до тітки Аліси в такому стані. З нею станеться приступ.

– Вони могли б і не лупцювати так того товстуна, – провадила своє Нора, – хоч це було кумедно, але жорстоко.

– Певно, я краще поїду до мами, – : лопотала Дороті.

– Рожисте запалення не має нічого спільного з вухами. А що означає клапан? – не вгавала Нора.

– Вухо.

– Тітка Аліса мене обов'язково побачить, – нудила Дороті, – бо я забула ключ і муситиму її розбудити.

– Я кохаю тебе, Ніку, – шепотіла Нора, – бо ти приємно пахнеш і маєш чарівних знайомих.

– Вам не важко буде закинути мене до мами? – спитала Дороті.

– Ні, – відповів я і назвав водієві адресу. – Їдьмо до нас, – запропонувала Нора.

– Н-ні, – відмовилась Дороті, – краще додому.

– Чому? – здивувалась Нора.

– Думаю, так буде краще, – відказала Дороті.

Так вони перемовлялись, доки таксі спинилось біля готелю "Котленд".

Я виліз з авто і допоміг це зробити Дороті. Вона важко сперлася на мою руку.

– Будь ласка, підніміться до нас на хвильку.

– Тільки на хвильку, – попередила Нора і також вилізла з таксі.

Я попросив водія почекати. Ми піднялися нагору, і Дороті натиснула на дзвоник. Двері відчинив Гілберт у піжамі й халаті. Він скинув руку в знак привітання і повідомив пошепки:

– А в нас поліція.

– Хто там, Гіле? – почувся голос Мімі з вітальні.

– Містер і місіс Чарлз, а з ними Дороті.

Мімі вибігла нам назустріч.

– Я так вам рада, як нікому. Просто не знаю, як повестися. – На ній був блідо-рожевий атласний халат поверх шовкової нічної сорочки такого самого кольору, обличчя розпашіле й розгублене. Не звертаючи уваги на Дороті, вона схопила мене і Нору за руки. – Тепер я більше не хвилюватимусь, переклавши турботи на твої плечі, Ніку. Ти порадиш маленькій нерозумній жінці, що їй робити.

– Дурниці! – ледь чутно, але з притиском прошепотіла Дороті в мене за спиною.

Мімі удала, що не почула доччиного закиду. Так само тримаючи нас за руки, вона потягла до вітальні, щебечучи:

– Ви ж бо знаєте лейтенанта Гілда. Він дуже добрий, але я, певно, аж надто випробовую його терпіння. Я була такою мірою… тобто геть розгубилась. Але тепер ти поруч і…

Ми ступили до вітальні.

– Хелло! – привітався Гілд зі мною. А тоді з Норою: – Добривечір, мадам!

Поліцейський, що був з ним, той, якого звали Енді і який допомагав Гілду робити обшук у наших кімнатах тим ранком, коли з'явився Мореллі, кивнув нам і щось нерозбірливо рохнув.

– Що сталося? – поцікавився я.

Гілд скосив очі на Мімі, тоді на мене і пояснив:

– Бостонська поліція затримала Йоргенсена, чи Келтермена, чи хто там він насправді, у його першої дружини й розпитала про те, що нас цікавило. Згідно з його словами, він не мав відношення ні до вбивства Джулії Вулф, ні до неї самої, і місіс Йоргенсен може це довести, оскільки має докази проти Уайнента. – Він знову покосився на Мімі. – Та пані не хоче ані підтвердити це, ані заперечити. Зізнатися, містере Чарлз, я вже й не знаю, як до неї підступитися.

Я міг його зрозуміти.

– Вона, певно, злякалась, – припустив я, і Мімі відразу прибрала переляканого вигляду. – Він розлучився з першою дружиною?

– За її словами, ні.

– Вона бреше! – заперечила Мімі.

– Ш-ш-ш, – заспокоїв я її. – Чи збирається він повертатися до Нью-Йорка?

– Схоже, він хоче примусити нас наполягти на його видачі. Бостонці кажуть, що він галасує, як божевільний, вимагаючи адвоката.

– А ви таки збираєтесь наполягти?

Гілд стенув широкими плечима:

– Якщо його повернення допоможе нам у розслідуванні вбивства. Мене не обходять його старі грішки чи двоєженство. Я не переслідую людей за злочини, що поза моїми службовими обов'язками.

– То як? – спитав я Мімі.

– Можна поговорити з тобою наодинці?

Я подивився на Гілда.

– Я на все згоден, аби тільки допомогло.

– Ніку, – торкнулася моєї руки Дороті, – спершу вислухайте мене. Я… – Вона загнулася, бо всі вирячились на неї.

– То що? – запитав я.

– Я… я хочу перша поговорити з вами.

– Прошу.

– Наодинці, – пояснила вона.

Я поплескав її по руці.

– Пізніше.

Мімі провела мене до спальні й ретельно зачинила двері. Я сів на ліжко і запалив сигарету. Мімі прихилилася до дверей і лагідно та довірливо всміхнулася мені. Так минуло з півхвилини.

– Ти мене любиш, Ніку, – зрештою проказала вона, а коли я промовчав, спитала – Адже так?

– Ні.

Вона розсміялась і відійшла від дверей.

– Ти хочеш сказати, що не схвалюєш мене. – Вона сіла на ліжко біля мене. – Але ж достатньо любиш, щоб допомогти, еге ж?

– Побачимо.

– Що поба…

Двері розчахнулися, і зайшла Дороті.

– Ніку, мені треба…

Мімі схопилася на ноги і затулила дочці шлях.

– Забирайся геть звідси! – процідила вона крізь зуби.

Дороті здригнулася, але не відступила.

– Не заберуся. Ти не станеш…

Мімі ляснула Дороті долонею по губах.

– Геть звідси!

Дороті зойкнула і затулила рот рукою. Дивлячись на Мімі виряченими, переляканими очима, вона порачкувала зі спальні. Мімі знову зачинила двері.

– Приходь якось до нас, я тобі вкорочу пазурчики, – зауважив я.

Вона удала, що не почула, і подивилась похмуро і замислено, трохи вишкіривши зуби. Коли зрештою заговорила, голос її видався хрипкішим, ніж звичайно.

– Моя дочка закохана в тебе.

– Дурниці.

– Закохана і ревнує мене до тебе. Вона трохи не втрачає свідомість, коли я стою поруч із тобою, – проказала вона, наче натякаючи на інше.

– Дурниці. Можливо, в неї щось лишилося від того захоплення у дванадцять років, ото й усього.

Мімі похитала головою.

– Ти помиляєшся, а втім, байдуже. – Вона знову примостилася на ліжку біля мене. – Ти мусиш мене врятувати. Я…

– Безперечно, – урвав я її. – Ти беззахисна квітка, яка потребує захисту дужого чоловіка.

– Ти про це? – махнула вона рукою в бік дверей, крізь які вийшла Дороті. – Певно, ти не зовсім… Гаразд, те, що ти чув, бачив і робив, не має до цього відношення. Ніяких тобі прикрощів. – Вона знову ледь ошкірилась, дивлячись похмуро і замислено. – Якщо хочеш Дороті, то бери й не мучся. Не про це мова. Звісно, я не беззахисна квітка. І ти так ніколи не вважав.

– Ні, – погодився я.

– Отже, – промовила вона з таким виглядом, наче все вирішено.

– Що отже?

– Облиш кривлятись! – розгнівалась вона. – Ти знаєш, що я маю на увазі. Ми розуміємо одне одного з півслова.

– Майже. Але ти сама почала кривлятись ще відтоді…

– Так. То була гра. А зараз я серйозно. Цей курвий син геть зсунув мене з розуму, Ніку – чим далі, тим гірше, а тепер він ускочив у халепу й чекає моєї допомоги. Дочекається. – Вона поклала руку мені на коліно і боляче вп'ялася нігтями. – Поліція не йме мені віри. Як змусити їх повірити, що він просто збрехав і я нічого більше не знаю про вбивство?

– Навряд чи це тобі вдасться, – проказав я нешвидко, – особливо, якщо Йоргенсен повторить те, що ти сама мені розповіла кілька годин тому.

Вона затамувала подих і знову стисла моє коліно.

– Ти їм виклав?

– Ще ні, – прибрав я її руку.

Вона полегшено зітхнула:

– І, звичайно, вже не станеш цього робити?

– Чому б і ні?

– Бо то брехня. Ми з ним обоє збрехали. Я нічого не знаходила, геть нічого.

– Ми знову повернулися назад, – зауважив я. – І так само я тобі не вірю. Що ж дала наша угода? Ти розумієш мене, я розумію тебе, ніяких кривлянь, ніякої гри.

Вона легенько поплескала мене по руці.

– Гаразд. Я таки знайшла дещо – дрібничку, але не збираюсь про неї розповідати заради порятунку того сучого сина. Ти можеш зрозуміти мої почуття, Ніку. Ти б так само…

– Можливо, – урвав її я, – але в даному випадку мені байдуже. Твій Кріс мені не ворог. І я нічого не виграю, допомагаючи тобі звести на нього наклеп.

Вона зітхнула:

– Я багато над цим міркувала. Боюся, гонораром тебе не зацікавити: тобі вже байдужі мої гроші так само, як і моє прекрасне тіло. Але хіба ти не хочеш допомогти Клайду?

– Це не обов'язково.

Вона розсміялась:

– Не розумію, що ти хочеш цим сказати.

– Я хочу сказати, що, на мою думку, він не потребує допомоги. Які звинувачення проти нього в поліції? Він, ненормальний, був у місті в день убивства Джулії Вулф, яка водила його за носа. Цього, однак, недостатньо для арешту.

Вона знову реготнула:

– А якщо додати мою знахідку?

– Не знаю. Що ти там знайшла? – Спитав я і продовжив, не чекаючи на відповідь, якої не сподівався почути: – Що б то не було, ти сама себе обдуриш, Мімі. Кріса ти можеш на смерть перелякати звинуваченням у двоєженстві. Тож ошелеш його цим. Навіщо тобі…

Вона солодкаво всміхнулась і заперечила:

– Свою знахідку я тримаю про запас, на випадок, якщо він…

– Якщо він виплутається із звинувачення у вбивстві, еге ж? Нічого у тебе не вийде, ласкава пані. Хіба що протримаєш його за гратами три дні. За цей час окружний прокурор опитає його і збере достатньо доказів, аби впевнитись, що це не він убив Джулію і що саме ти збила слідство з пуття, тож коли ти висунеш звинувачення у двоєженстві, окружний прокурор порадить тобі втопитися і не стане притягати його до суду.

– Та він не посміє так повестися, Ніку!

– Ще й як посміє, – запевнив я її. – А якщо дізнається, що ти приховуєш дещо, поставиться до тебе якнайсуворіше.

Вона закусила спідню губу і спитала:

– Ти кажеш щиру правду?

– Я розповідаю, що може статися, якщо окружні прокурори не змінилися з того часу, як я працював.

Вона знову покусала губу.

– Я не хочу його порятунку, – зрештою озвалася вона, – але й не бажаю клопотів на свою голову. – Вона вп'ялася в мене очима. – Якщо ти брешеш, Ніку…

– У тебе нема вибору: або вір, або – ні.

Вона посміхнулась, погладила мене по щоці, поцілувала в губи й підвелася.

– Ох ти ж і пройда! Гаразд, я тобі повірю.

Тоді стала міряти кроками кімнату, очі в неї блищали, обличчя радісно світилося.

– То я покличу Гілда, – запропонував я.

– Ні, зачекай. Хотіла б… спершу почути твою думку щодо знахідки.

– Добре, тільки без кривлянь.

– Ти, певно, вже й тіні власної боїшся, – уїла вона, – заспокойся, я більше тебе не дуритиму.

Я відповів, мовляв, чудово, хай показує те, що хотіла.

– Нас чекають.

Вона обійшла ліжко, наблизилась до стінної шафи, відчинила дверцята, відсунула якийсь одяг убік і запустила руку в шафу.

– Комедія, – проказала вона.

– Комедія? – підхопився я на ноги. – Сто чортів! Гілд муситиме обшукати всю квартиру. – Я рушив до дверей.

– Не будь таким нетерплячим, – проказала вона. – Вже знайшла. – Вона повернулася до мене, стискаючи в руці зіжмаканий носовичок. Коли я наблизився, вона розгорнула носовичок і показала тридюймовий ланцюжок, обірваний з одного боку, а другим прикріплений до маленького золотого ножичка. Носовичок був жіночий, у коричневих плямах.

– То й що? – спитав я.

– Я побачила це в неї в руці, коли мене саму залишили в кімнаті, й, знаючи, що це належить Клайду, сховала.

– Ти певна, що це належить йому?

– Так, – нетерпляче підтвердила вона. – От поглянь-но, тут золоті, срібні й мідні ланки. Він виготовив їх з тих перших металів, що пройшли через винайдене ним плавлення. Кожен,

хто хоч трішки його знав, упізнав би цей ланцюжок – іншого такого нема. – Вона повернула боком ножик, щоб я побачив викарбувані на ньому літери К. М. У. – Це його ініціали. Ножика я не бачила раніше, а от ланцюжок мені знайомий. Уайнент носив його протягом довгих років.

– То, значить, ти його добре пам'ятаєш і могла б змалювати із заплющеними очима?

– Безперечно.

– Це твій носовичок?

– Так.

– А плями на ньому від крові?

– Так. Ланцюжок був у неї в руці, звідти й кров. – Вона насупилась. – Чи, може, ти… Ти начебто мені не віриш.

– Не зовсім, – погодився я, – але гадаю, ти вже й себе переконала, що кажеш правду.

Вона тупнула ногою.

– Та ти!.. – Тут вона розреготалась і скинула машкару гніву. – … певно, найприскіпливіший чоловік у світі. Я розповіла достеменно, як було насправді.

– Сподіваюсь. Вже час це зробити. Отже, ти переконана, що Джулія не приходила до тями й нічого не сказала, поки ти лишалася з нею?

– Ти хочеш мене знову розлютити! Звісно, переконана.

– Гаразд, – сказав я. – Зачекай тут. Я покличу Гілда, однак, якщо ти скажеш йому, що Джулія була ще живою, коли тримала цей ланцюжок, він може спитати, чи не накинулась ти на неї, щоб заволодіти річчю.

Вона витоpопила очі.

– А що ж мені йому сказати?

Я вийшов геть і зачинив двері.

24

Нора з дещо сонним виглядом розважала у вітальні Гілда з Енді. Уайнентів-дітей не було видно.

– Повний вперед! – сказав я Гілду. – Перші двері ліворуч. Думаю, вона готова до зустрічі.

– Розкололи? – поцікавився він.

Я кивнув.

– Що ви витягли з неї?

– Побачимо, що вдасться вам витягти, і складемо докупи, щоб підсумувати, – запропонував я.

– О'кей. Ходімо, Енді! – Вони поквапилися з кімнати.

– Де Дороті? – запитав я.

Нора позіхнула.

– Я думала, вона разом з вами. Гілберт десь тут. Кілька хвилин тому був у вітальні. Чи довго ми ще тут гайнуватимемо час?

– Не дуже. – Я знову пішов коридором повз спальню Мімі до іншої спальні, двері якої стояли отвором, і зазирнув усередину. Порожньо. Двері навпроти були зачинені. Я постукав.

– Хто там? – почувся голос Дороті.

– Нік, – відповів я і зайшов.

Одягнена, лише без капців, вона лежала на боці на ліжку. Біля неї сидів Гілберт. Губи в Дороті видавалися припухлими, проте це скоріше було від плачу, бо очі її почервоніли. Вана звела голову і похмуро вирячилась на мене.

– Ти ще не перехотіла поговорити зі мною? – спитав я.

Гілберт підвівся з ліжка.

– Де мама?

– Розмовляє з поліцейськими.

Він щось нерозбірливо пробурмотів і вийшов з кімнати. Дороті пересмикнулась.

– У мене від нього мороз по шкірі, – зізналася вона, а тоді, наче згадавши, знову насупилась.

– То ще хочеш мені щось розповісти?

– Що вас так настроїло проти мене?

– Ти не порозумнішала. – Я сів на місце Гілберта. – Тобі відомо про ножик і ланцюжок, які знайшла твоя мати?

– Ні. Де?

– Що ти хотіла мені сказати?

– Тепер уже нічого, – відповіла вона похмуро, – хіба що зітріть зрештою її помаду з губ.

Я витер. Вона вихопила в мене з рук носовичок, перевернулась, узяла коробку сірників на столику біля ліжка і запалила сірник.

– Смердіти буде просто жах, – попередив я.

– Байдуже, – відказала вона, але сірник загасила.

Я взяв у неї носовичок, підійшов до вікна, відчинив його, вижбурив носовичок геть, знову зачинив і повернувся на своє місце.

– Якщо це підніме твій настрій.

– Що мати сказала… про мене?

– Що ти мене кохаєш.

Вона рвучко сіла.

– А ви що на це?

– Я відповів, що це просто старе дитяче захоплення.

Губи її затремтіли.

– Ви… справді так вважаєте?

– А що ж іще може бути?

– Не знаю. – Вона заплакала. – Всі піднімають мене на кпини – і мати, і Гілберт, і Гаррісон, – я…

Я пригорнув її до себе.

– Ану їх усіх к бісу!

За хвилю вона спитала:

– А мати вас кохає?

– Рятуй боже – ні! Я ніколи не стрічав жінки, яка б не була лесбіянкою і так ненавиділа чоловіків, як вона.

– Але в неї завжди хтось…

– Вимоги плоті. Хай це тебе не обманює. Мімі люто ненавидить чоловіків – геть усіх нас.

Вона перестала хлипати, наморщила чоло і сказала:

– Не розумію. А ви теж її ненавидите?

– Іноді.

– А зараз?

– Не думаю. Звичайно, те, що вона вважає себе найрозумнішою, хоч у голові тирса, дратує, але я б не сказав, що ненавиджу її.

– А я ненавиджу, – промовила Дороті.

– Ти вже повідомила про це минулого тижня. Я хочу дещо в тебе спитати: чи ти знала або бачила колись Артура Нунгейма, про якого ми розмовляли в барі?

Вона пильно подивилась на мене:

– Ви просто намагаєтесь змінити тему.

– Мені справді це важливо знати. То як?

– Ні.

– Про нього писали газети, – нагадав я. – Саме він повідомив поліції про зв'язок Мореллі з Джулією Вулф.

– Не пригадую його прізвища, – відказала вона. – Не думаю, щоб чула раніше.

Я змалював їй Нунгейма.

– Зустрічалася з ним?

– Ні.

– Він часом називав себе Альбертом Норменом. Це прізвище тобі знайоме?

– Ні.

– Чи не впізнала ти кого-небудь з тих, хто був у Стадсі? Може, щось про них знаєш?

– Ні. Слово честі, Ніку, я б розповіла все, що знаю, аби вам допомогти.

– Хай би кому це могло зашкодити?

– Так, – не роздумуючи, відповіла вона, а тоді спитала: – Що ви маєте на увазі?

– Ти чудово розумієш що.

Вона затулилася руками й ледь чутно прошепотіла:

– Я боюся, Ніку. Я…

У двері хтось постукав, і вона відсмикнула руки від обличчя.

– Прошу! – гукнув я.

Двері трохи прочинилися, й зазирнула голова Енді. Намагаючись приховати зацікавлення, він повідомив:

– Лейтенант хоче бачити вас.

– Зараз прийду, – пообіцяв я.

Він розчинив двері ширше.

– Лейтенант чекає. – Енді, певно, хотів багатозначно підморгнути мені, а що разом з оком аж надто викривив рота, то його обличчя набуло переляканого виразу.

– Я ще повернусь, – сказав я Дороті й вийшов з кімнати.

Енді зачинив двері й прошепотів мені у вухо:

– Хлопець підглядав у замковий отвір.

– Гілберт?

– Атож. Він встиг ушитись, зачувши мої кроки, але точно тут був.

– Це в його стилі, – погодився я. – Як ви впорались з місіс Й.?

Він склав пухкі губи трубочкою і голосно зітхнув.

– Ох і жінка!

25

Ми знову зайшли до спальні Мімі. Вона сиділа із задоволеним виглядом у кріслі біля вікна. Радісно усміхнувшись до мене, Мімі сказала:

– Моя совість тепер чиста. Я в усьому зізналась.

Гілд стояв біля столу, витираючись хустиною. На скронях у нього блищали крапелини поту, обличчя видавалося втомленим і зістарілим. Ножик з ланцюжком і носовичок, у який вони були загорнуті, лежали на столі.

– Скінчили? – спитав я.

– Не знаю, хай йому грець! – прогарчав Гілд. Він повернув голову і звернувся до Мімі: – Чи ви вважаєте, що ми скінчили?

Мімі зареготала:

– Не уявляю, що ще можна додати.

– Гаразд, – нешвидко і дещо неохоче проказав Гілд, – в такому разі мені б хотілося переговорити пару хвилин з містером Чарлзом, якщо не заперечуєте. – Він дбайливо згорнув свого носовичка і сховав його в кишеню.

– Можете розмовляти тут, – підвелася Мімі з крісла. – А я тим часом піду побалакаю з місіс Чарлз. – Вона грайливо торкнулася моєї щоки вказівним пальцем, проходячи мимо, – Не дозволяй їм ображати мене, Ніку.

Енді випустив її, зачинив двері, ії витягнувши губи трубочкою, знову голосно зітхнув. Я ліг на ліжко.

– Отже, – спитав я, – що ми маємо?

Гілд відкашлявся.

– Вона розповіла нам, що знайшла ці речі на підлозі, там, де Джулія Вулф, швидше за все, обірвала ланцюжок, борючись з

Уайнентом. А ще пояснила, чому досі приховувала свою знахідку. Для нас з вами це пояснення звучить не дуже переконливо, але, можливо, варто подивитися її очима. Сказати відверто, я ніяк не можу її розкусити, пек її матері!

– Головне, – порадив я, – не дати себе виснажити. Коли ви спіймаєте її на брехні, вона з цим погодиться і підсуне нову байку, коли ви її вдруге схопите за руку, вона знову це визнає і тут-таки збреше, і так далі. Більшість людей – навіть жінок – втрачають самовладання, коли їх ловлять на брехні втретє чи вчетверте, вони зізнаються або набирають у рота води. Мімі ие з тих. Вона продовжуватиме брехати, й ви мусите бути насторожі, бо зрештою їй повірите – не тому, що вона скаже правду, а просто втомившись не вірити.

– Гм-м, – пробурмотів Гілд. – Можливо. – Він засунув палець іа комір. Відчувалося, що йому не по собі. – Послухайте, як на вашу думку, це вона вбила дівчину?

Я помітив, що Енді пильно уп'явся в мене, викотивши очі. Я сів і опустив ноги на підлогу.

– Якби я те знав. Цей ланцюжок вона, схоже, підсовує нам умисно, але…. Ми можемо перевірити, чи мав Уайнент такий ланцюжок, – можливо, він у нього і досі є. Якщо вона так добре, як про те каже, запам'ятала ланцюжок, то хіба не могла замовити в ювеліра подібний? Ну а ножика придбати і попросити викарбувати будь-які ініціали – неважко. А проте навряд чи вона могла зайти так далеко. Якщо вона таки підсунула нам ланцюжок, то він скоріше за все справжній – можливо, вона зберігала його в себе кілька років. Так чи так, ваші хлопці мусять все це перевірити.

– Зробимо все, що в наших силах, – спокійно запевнив Гілд. – То ви вважаєте, це не вона?

– Вбила? – я похитав головою. – Не думаю. А що з Нунгеймом? Кулі співпали?

– Так, випущені з того самого пістолета, з якого застрелили дівчину, всі п'ять.

– В нього стріляли п'ять разів?

– Так, і впритул, обпаливши одяг.

– Я зустрів сьогодні ввечері в барі його приятельку, ту довготелесу рудоволоску, – повідомив я. – Так от вона сказала, що це ми з вами його вколошкали, бо він багато знав.

– Гм-м, – прогарчав Гілд. – Що то за бар? Я б хотів з нею побалакати.

– "Пігайрен-клаб" Стадсі Берка, – сказав я і назвав адресу. – Мореллі теж там ошивається. Він мені повідомив, що справжнє ім'я Джулії Вулф Ненсі Кейн і що в неї є приятель, який зараз сидить у в'язниці в Огайо, Фейс Пепплер.

З тону Гілдового "Он як?" я зрозумів, що він уже знає про Пепплера і про минуле Джулії.

– Що ще вам вдалося розкопати в своїх блуканнях?

– Мій приятель Ларрі Кроулі, агент по пресі й рекламі, бачив, як Йоргенсен виходив учора з ломбарду на розі Шостої авеню і Сорок шостої стріт.

– Справді?

– Ви, схоже, не дуже цим здивовані. Я…

Мімі відчинила двері й занесла на таці келихи, пляшку віскі й мінеральну воду.

– Я подумала, що, може, вам схочеться випити, – повідомила вона зухвало.

Ми подякували. Вона поставила тацю на стіл.

– Не зважайте на мене, – посміхнулася вона нам з кумедною терплячістю, як це роблять жінки в чоловічому гурту, й вийшла геть.

– Ви щось почали було говорити, – нагадав мені Гілд.

– Лише те, що коли ваші хлопці вважають мене нечесним, то ви могли б мене попередити. Ми з вами грали разом, і мені б не хотілось…

– Ні, ні, – поквапливо заперечив Гілд, – нічого подібного, містере Чарлз, – Він трохи почервонів. – Я просто… Справа в тому, що комісар спонукає нас до активних дій, і я, певно, просто випустив це з вигляду. Друге вбивство ускладнило становище. – Він обернувся до таці на столі. – Вам як налити?

– Чисте, будь ласка. Нема ніяких слідів?

– Ну, та сама зброя, багато куль – так, як і при першому вбивстві, але й усього. Це трапилося в коридорі будинку мебльованих кімнат, що між двома крамницями. Ніхто там не

знає Нунгейма ні Уайнента чи когось з тих, кого б ми могли запідозрити. Надвірні двері ліворуч незамкнені, будь-хто міг увійти, одначе, якщо поміркувати, то це анічогісінько не пояснює.

– Ніхто нічого не чув і не бачив?

– Звичайно, постріли чули, але нікого не помітили. – Він дав мені келих з віскі.

– А гільзи знайшли? – спитав я.

Він похитав головою.

– Знову ні. Мабуть, це револьвер.

– Значить, убивця двічі спорожнював барабан, рахуючи постріл у телефон Джулії, якщо він, як всі люди, ніс револьвер без патрона в дулі.

Гілд опустив келих, до якого було приклався.

– Сподіваюсь, ви не станете шукати якесь китайське пояснення, – зауважив він, – через той спосіб, у який стріляли?

– Ні, але будь-яке пояснення не завадить. Ви з'ясували, де провів Нунгейм той день, коли вбили дівчину?

– Угу. Тинявся біля будинку небіжчиці – принаймні якийсь час. Його бачили то там, то там, якщо вірити свідкам, які тоді на це особливо не зважили, одначе, не мають причин для брехні. А напередодні вбивства Нунгейм, за словами ліфтера,

піднімався до квартири Джулії. Хлопець засвідчив, що він відразу ж і спустився, тож невідомо, чи він заходив до неї.

– Он як, – проказав я. – Можливо, Міріам і має рацію – пін справді багато знав. Чи з'ясували щось про різницю в чотири тисячі між сумою, яку Маколей дав дівчині, й тією, що її Уайнент, за його слова, одержав?

– Ні.

– Мореллі сказав, що дівчина завжди була при грошах. Якось навіть позичила йому п'ять тисяч готівкою.

Гілд скинув брови.

– Он як?

– Так. А ще він сказав, що Уайнент знав про її судимість.

– Я бачу, – неквапом зазначив Гілд, – Мореллі вам багато чого розповів.

– Він любить поплескати язиком. Чи вдалося з'ясувати, над чим працював Уайнент, перш ніж поїхати, або для яких експериментів він заховався?

– Ні. Ви аж надто цікавитесь його лабораторією.

– Що тут дивного? Він винахідник, а лабораторія його робоче місце. Я б хотів якось туди зазирнути.

– Без мене. Розкажіть мені ще про Мореллі і як вам вдалося його розколоти.

– Він любить поплескати язиком. Ви знаєте такого собі Горобця? Здоровенного, огрядного блондина з жіночим голосом?

Гілд насупився.

– Ні. А що?

– Він був там разом з Міріам і схотів відлупцювати мене, та йому завадили.

– Чому це в нього виникло таке бажання?

– Не знаю. Можливо, тому, що вона йому сказала, буцімто я допомагав вам пришити Нунгейма.

– Ох, – зітхнув Гілд. Він поскріб підборіддя великим пальцем і зиркнув на годинник. – Одначе вже таки пізно. Сподіваюсь, ви зазирнете до мене завтра, тобто вже сьогодні?

– Обов'язково, – пообіцяв я, хоч хотів спитати про інше, кивнув йому з Енді й вийшов до вітальні.

Нора спала на дивані. Мімі відклала книжку, яку читала, й поцікавилась:

– То що, таємна нарада скінчилась?

– Так, – рушив я до дивана.

– Та хай вона поспить трохи, Ніку, – зупинила мене Мімі. – Ти ж бо ще залишишся після того, як підуть твої приятелі-поліцейські?

– Гаразд. Я хочу ще раз зазирнути до Дороті.

– Та вона вже спить.

– Нічого. Розбуджу.

– Але…

До вітальні зайшли Гілд з Енді, сказали "На добраніч!", Гілд співчутливо глянув на сплячу Нору, й обидва забралися геть.

Мімі зітхнула.

– Мене втомили поліцейські, – сказала вона. – Пам'ятаєш той анекдот?

– Так.

Зайшов Гілберт.

– Вони справді вважають, що то Кріс убив?

– Ні, – відповів я.

– А хто тоді?

– Ще вчора я міг би це сказати. Сьогодні не можу.

– Та це смішно! – зауважила Мімі. – І їм, і тобі добре відомо, що вбивця Клайд. – Я промовчав, і вона повторила наполегливіше – Ти ж бо чудово знаєш, що Клайд убив.

– Він не вбивав, – заперечив я.

Обличчя Мімі переможно засвітилось:

– То ти працюєш на нього, адже так?

Моє заперечення вона байдуже пропустила повз вуха. Гілберт бездоказово, а наче більше з цікавості запитав:

– А чому він не міг цього зробити?

– Він міг, але не зробив. Хіба став би він писати ті листи, накидаючи підозру на Мімі, яка покривала його, ховаючи важливий доказ проти нього?

– Та, можливо, він цього не знав. Може, він вирішив, що поліція просто блефує. Адже вони часто до цього вдаються, правда? Він міг також подумати, що коли дискредитує її, то їй вже не повірять, якщо…

– Саме так, – підхопила Мімі. – Так він і зробив, Ніку.

– Ти, проте, не вважаєш, що це він убив, – закинув я Гілберту.

– Так, не вважаю, але хотів би знати, чому ви дійшли такої думки, розумієте, ваш хід міркувань.

– А я б хотів узнати твої міркування.

Він почервонів і сором'язливо посміхнувся.

– Ну я… то зовсім інше.

– Він знає, хто її вбив, – проказала Дороті у дверях.

Вона була одягнена і дивилась просто мені у вічі, наче боячись зустрічатися поглядом з іншими. Бліда з обличчя, вона стояла, напружившись на весь свій маленький зріст.

Нора розплющила очі, сперлася на лікоть і сонно спитала:

– Що таке?

Ніхто їй не відповів.

– Послухай, Дороті, – озвалася Мімі, – позбав нас від своїх блазеньських сцен!

– Ти ще мене відлупцюєш, коли вони підуть, – проказала Дороті. – Я знаю. – Вона так само не зводила з мене очей.

Мімі удала, ніби не розуміє доччиних слів.

– Що він знає? Хто її вбив? – спитав я.

– Ти ставиш себе в дурне становище, Доррі, – зауважив Гілберт, – ти…

– Не чіпай її, – урвав я його. – Хай скаже, що хотіла. Хто її вбив, Дороті?

Вона зиркнула на брата, опустила очі й похнюпилась. Уп'явшись у підлогу, нерозбірливо пробубоніла:

– Не знаю. Це йому відомо. – Вона знову подивилась на мене і затремтіла. – Хіба ви не бачите, як я боюсь? – виснула вона. – Я боюсь їх! Мені страшно, заберіть мене звідси, і я вам усе розповім!

Мімі зареготала:

– Ти цього бажав. От і маєш.

Червоний як рак Гілберт пробурмотів:

– Що за дурниці!

– Не хвилюйся, – запевнив я Дороті, – я тебе заберу, але хотів би почути правду зараз, коли ми всі тут разом.

Дороті похитала головою.

– Я боюся!

– Тобі не слід так її розпещувати, Ніку, – зауважила Мімі. – Їй же буде гірше. Вона…

– А ти якої думки? – звернувся я до Нори.

Вона встала на ноги, рожева й вродлива, як завжди після сну, і потяглася, не піднімаючи рук. Кволо усміхнувшись до мене, Нора промовила:

– Поїхали додому! Мені не подобаються ці люди. Дороті, одягайся, і ходімо!

– Іди спати, Дороті! – наказала дочці Мімі.

Дороті притулила пучки лівої руки до губ і прошепотіла:

– Не дайте їй мене скатувати, Ніку!

Я спостерігав за Мімі, яка безтурботно всміхалась, але нервово роздувала ніздрі, що я аж чув її сопіння. Нора підступила до Дороті:

– Ходімо, вимиємо твоє личко і…

Мімі по-звірячому прогарчала, набичила шию і хитнулась на носаках.

Нора загородила Дороті від неї. Я вчепився Мімі у плече, щойно вона посунула вперед, обхопив її ззаду за талію і відірвав од підлоги. Вона заверещала, стала відбиватися від мене кулаками, а її гострі високі підбори боляче впиналися мені в гомілки.

Нора виштовхала Дороті з кімнати й стала у дверях, спостерігаючи за нами. Обличчя в неї напружилось. Лише це я побачив виразно, все інше розпливлося перед очима. Невмілі й слабкі удари по спині і плечах змусили мене обернутися, і я помітив, що то Гілберт колошматить мене ззаду – я навмання відштовхнув його геть.

– Відчепись! А то ще випадково тебе пораню, Гілберте! – Я відтягнув Мімі до дивана, всадовив, сам сів їй на коліна, міцно стискаючи зап'ястки в руках. Гілберт знову накинувся на мене. Я спробував його копнути в колінну чашечку, проте влучив нижче. Він скоцюрбився і поточився. Я ще раз копнув його ногою, промахнувся і кинув:

– Ми з тобою поборемось пізніше. Дай води!

Обличчя Мімі налилося кров'ю, невидючі очі аж вилізли з орбіт. Крізь міцно зчеплені зуби з шипінням булькала слина, почервоніла шия – все її тіло було як клубок здутих в'язів і вен,

що, здавалося, от-от луснуть. Її зап'ястки спітніли в моїх руках, і мені було важко їх утримувати.

Я з полегшенням помітив поруч Нору зі склянкою води.

– Побризкай їй в обличчя! – наказав я.

Нора хлюпнула воду. Мімі розтулила зуби, глибоко зітхнула і заплющила очі. Різко посмикала головою, проте її тіло було вже не таке напружене.

– Ще раз! – попросив я.

Після другої склянки Мімі заперечливо мугикнула і обм'якла. Вона лежала спокійно, розслаблено, хапаючи ротом повітря.

Я відпустив її зап'ястки й підвівся. Гілберт, стоячи на одній нозі, сперся на стіл і розтирав забиту мною гомілку. Дороті, бліда, з широко розплющеними очима, уклякла у дверях, не знаючи, чи їй зайти, чи втекти й сховатися. Нора, яка стояла з порожньою склянкою біля мене, спитала:

– Гадаєш, з нею все гаразд?

– Впевнений у цьому.

Невдовзі Мімі розплющила очі й заблимала, струшуючи краплі з повік. Я вклав їй у руку носовичок. Вона витерла обличчя, глибоко з тремтінням зітхнула і сіла на дивані. Все ще моргаючи, роззирнулась по кімнаті. Побачивши мене, кволо всміхнулась дещо винувато, але без тіні каяття. Торкнувшись голови тремтливою рукою, зауважила:

– Як завжди, я втратила свідомість.

– Одного разу, – попередив я, – ти викинеш цей свій коник і вже не отямишся більше.

Вона подивилась повз мене на сина.

– Гіле! Що з тобою?

Хлопець швидко прибрав руку і став на обидві ноги.

– Я – Теє… нічого, – почав затинатися він. – Зі мною все гаразд. – Він пригладив волосся і поправив краватку.

Мімі розреготалась.

– Ой, Гіле, невже ти справді намагався мене захистити? Від кого – від Ніка? Вона аж зайшлась реготом. – Дуже мило з твого боку, але вкрай безглуздо. Та це ж чудовисько, Гіле! Ніхто по може… – Вона затулила моїм носовичком рота і стала розхитуватись.

Я скосив очі на Нору. Губи міцно стулені, очі почорніли від люті. Я торкнувся її руки.

– Гайда! Налий матері віскі, Гілберте. За хвилину вона прийде в себе.

Дороті з капелюхом і пальтом у руках рушила навшпиньках по вхідних дверей. Ми з Норою розшукали свої пальта й капелюхи і пішли услід за дівчиною, залишивши Мімі реготати в носовичок на дивані.

По дорозі до "Номенді" ніхто з нас трьох не озвався і словом у таксі. Нора сиділа замислена, у Дороті ще не минув переляк, а я був геть зморений – цілий день на ногах.

Додому ми приїхали близько п'ятої ранку. Нас бурхливо зустріла Аста. Я опустився на підлогу, бавлячись із собакою, поки Нора пішла на кухню приготувати каву. Дороті забажала переповісти мені випадок зі свого дитинства.

– Не треба, – заперечив я. – Подібне вже було в понеділок. Що це? Вставна повела? Надто вже пізно. Краще розкажи те, що боялася сказати там, у вас.

– Але ви тоді краще зрозумієте, якщо я…

– Те саме ти казала в понеділок. Я не психіатр. Не знаюся на впливі дитячих спогадів і не хочу про них чути. До того ж я втомився – цілий день на колесах.

Вона насупилась:

– Ви начебто навмисно мені все ускладнюєте.

– Послухай, Дороті, – промовив я, – або ти справді дещо знаєш, про що боялася сказати при Мімі та Гілберті, або ж ні. Якщо знаєш, то викладай. Я сам тебе розпитаю, коли щось не втямлю.

Вона загорнула край спідниці підкладкою догори й похмуро вп'ялася в неї, одначе коли знову підвела очі, вони вже збуджено сяяли. Голосно, так що будь-хто в кімнаті міг почути, вона прошепотіла:

– Гіл зустрічається з батьком, він бачив його сьогодні, а той сказав йому, хто вбив міс Вулф.

– То хто ж?

Вона похитала головою.

– Він мені не сказав, тільки розповів про зустріч.

– І про це ти боялася сказати при Гілі й Мімі?

– Так. Ви б усе зрозуміли, якби дозволили мені розказати…

– Про те, що трапилося з тобою в дитинстві. Ні, не треба. Що він ще тобі розповів?

– Нічого.

– Ні слова про Нунгейма?

– Ні, ні слова.

– Де твій батько?

– Гіл цього не сказав.

– Коли він з ним зустрівся?

– Він не сказав. Не дратуйтеся, Ніку, прошу. Я розповіла все, що почула від нього.

– Аж надто багато, – прогарчав я. – Коли він це тобі виклав?

– Сьогодні. Він саме розповідав, коли ви зайшли до моєї кімнати. Слово честі, це все, що він сказав.

– Було б дивом, – зауважив я, – якби хтось із вашої родини розповів би про все зрозуміло і щиросердно – хай би про що.

Нора принесла каву.

– Що це тебе непокоїть, синку? – поцікавилась вона.

– Різне, – відповів я, – загадки, байки, я вже надто старий і хворий, щоб знаходити в цьому втіху. Поїхали назад до Сан-Франціско.

– До Нового року?

– Завтра, тобто вже сьогодні.

– Охоче. – Вона простягнула мені чашку. – Ми можемо повернутися назад літаком, якщо бажаєш, і зустріти Новий рік вдома.

– Та я вам не брешу, Ніку! – з тремтінням у голосі озвалася Дороті. – Я сказала все, що… Не сердьтеся, прошу! Я так… – Вона затнулася і розплакалася.

Я погладив Асту і важко зітхнув.

– Ми всі стомлені й роздратовані, – зазначила Нора. – Давай-но відправимо цуценятко на ніч донизу, ляжемо спати, а коли відпочинемо, продовжимо розмову. Ходімо, Дороті, я принесу каву до спальні й дам нічну сорочку.

Дороті підвелась і побажала мені на добраніч.

– Я дуже шкодую, що така дурна, – сказала вона і пішла за Норою.

Повернувшись, Нора сіла на підлогу поруч зі мною.

– Черга нашій Дорі порюмсати й поскиглити. Життя для неї обернулося на пекло, як тільки… – Вона позіхнула. – Що то в неї за страшна таємниця?

Я переповів слова Дороті.

– Все це схоже на несусвітну дурницю.

– Чому?

– Хіба ні? Адже всі решта розповідей цього сімейства виявились дурницями.

Нора знову позіхнула.

– Цього, може, достатньо для детектива, але зовсім не переконливо для мене. Послухай, чому б нам не скласти список усіх підозрілих, мотивів їхніх дій та ключів до розгадки й звірити з…

– Роби це сама. Я йду спати. А що значить ключів до розгадки, матусю?

– Ну от, скажімо, те, що Гілберт прокрався навшпиньках до телефону сьогодні вночі, коли я залишилася сама у вітальні, й,

гадаючи, що я сплю, попросив телефоністку ні з ким їх не з'єднувати до ранку.

– Так, так.

– Або, – провадила далі Нора, – відкриття Дороті, що ключ від квартири тітки Аліси був у неї весь час із собою.

– Так, так.

– Або ж те, що Стадсі штовхнув ліктем Мореллі під столом, коли той став розповідати тобі про приятеля-п'яницю Джулії Вулф, кузена того, як його, Діка О'Брайана.

Я підвівся і поставив чашки на стіл.

– Просто не знаю, як може детектив щось розплутати, не маючи такої дружини, одначе тут ти вже трохи переборщила. Стадсі стусонув Мореллі через висловлене мною бажання відпочити без зайвого клопоту. Мене тільки непокоїть, чи вони відлупцювали Горобця, щоб вберегти мене від нападу, чи щоб він не розповів зайвого. В мене вже очі злипаються.

– В мене також. Послухай, Ніку. Скажи правду, коли ти боровся з Мімі, то відчув збудження?

– Трішечки.

Вона зареготала і підвелася з підлоги.

– Ах ти старий розпуснику! Поглянь-но, вже розвиднілось.

Нора розштовхала мене о чверть на одинадцяту ранку.

– Телефон, – повідомила вона. – Дзвонить Герберт Маколей і каже, що у важливій справі.

Я пішов з вітальні, де спав, до телефону в спальню. Дороті ще міцно спала.

– Алло! – пробурмотів я в трубку.

– Розумію, що для ленчу ще надто рано, – сказав Маколей, – але мушу негайно з тобою зустрітися. Можна мені зазирнути зараз до вас?

– Звичайно. Поснідаємо разом.

– Я вже снідав. Замовляйте на себе, я буду за п'ятнадцять хвилин.

– Гаразд.

Дороті ледь розтулила повіки й, сонно пробурмотівши: "Вже, певно, геть пізно", повернулася на інший бік і знову засопіла.

Я умився холодною водою, почистив зуби, зачесався і повернувся до вітальні.

– Зараз він прийде, – повідомив я Нору. – Він уже снідав, але замов для нього кави. А мені курячої печінки.

– Мене теж запрошено на вашу зустріч, чи як?..

– Неодмінно. Ти ж бо не знайома з Маколеєм, так? Гарний хлопець. Колись мене відрядили на кілька днів до його військової частини біля містечка Во, а після війни ми розшукали один одного. Він підкинув мені кілька клієнтів, серед них і Уайнента. Чи не випити нам чогось, щоб розігнати кров?

– Може, б тобі утриматись сьогодні?

– Не для цього ми приїхали в Нью-Йорк. Хочеш піти на хокей увечері?

– Не відмовилася б, – вона налила в склянку віскі й пішла замовити сніданок.

Я переглянув ранкові газети. Там повідомлялося про затримання Йоргенсена бостонською поліцією, про вбивство Нунгейма, одначе більше місця відводилося іншим подіям – "війні кухарів ігорного будинку", за висловом преси, арешту "Принца Майка" Гергюсона та інтерв'ю з "Джефсі", учасником викрадення сина Ліндберга.

Маколей з'явився разом з посильним, який привів Асту. Собаці адвокат сподобався, бо так поплескав її по холці, що аж змусив напружитись – пестощів вона не любила.

Навколо рота Маколея залягли зморшки, обличчя було бліде.

– Звідкіля поліція витягла нову нитку? – спитав він. – Вони що, справді вважають… – Він затнувся, коли зайшла Нора., яка встигла одягтися.

– Норо, це Герберт Маколей, – представив я. – А це моя дружина.

Вони потисли руки одне одному.

– Нік сказав, щоб я замовила лише каву для вас, – вибачилась Нора, – може…

– Ні, дякую. Я щойно поснідав.

– То що там поліція? – поцікавився я.

Він завагався.

– Нора практично в курсі всіх моїх справ, – повідомив я. – Хіба що ти бажаєш сказати мені дещо таке…

– Ні, ні, нічого такого, – запевнив він. – Я… просто… турбуюсь за місіс Чарлз. Не хотів би її хвилювати.

– Тоді не переймайся. Вона хвилюється лише тоді, коли чогось не знає. То яка в поліції нова нитка?

– Зранку до мене завітав лейтенант Гілд, – проказав Маколей. – Спершу він показав мені обірваний ланцюжок для годинника з прикріпленим до нього ножиком, а тоді запитав, чи я бачив це десь раніше. Дійсно, я бачив: в Уайнента. Тож я сказав йому, що, здається, дещо схоже бачив в Уайнента. Тоді він спитав, чи не уявляю я, як це могло потрапити до інших рук, і з його балачок кругом і довкола я зрештою збагнув, що він натякає на тебе або Мімі. Я відповів, що будь-кому з вас Уайнент міг це подарувати, ви могли це поцупити в нього, роздобути в когось третього, хто поцупив чи знайшов це на вулиці, або ж вам могла передати людина, якій Уайнент подарував це. Існують, звичайно, й інші способи, в які ви могли це роздобути, сказав я Йому, одначе він збагнув, що я просто забиваю йому голову, і не схотів слухати далі.

У Нори на щоках проступили червоні плями, очі потемнішали:

– От дуролом!

– Так, так, – проказав я. – Мені, певно, слід було тебе попередити: це вчора вночі він ухопився за цю нитку. Гадаю, поштовх йому дала моя стара приятелька Мімі. Що ще він хотів рознюхати?

– Бажав дізнатися про… власне, ось як він спитав: "Як ви вважаєте, Чарлз із Джулією Вулф і досі підтримували зв'язок? Чи все в них давно скінчилось?"

– Відчувається рука Мімі, жодного сумніву, – зазначив я. – 1 що ти йому відповів?

– Сказав, що не знаю, чи й досі у вас був зв'язок, бо ніколи не чув, щоб він узагалі існував між вами, а ще нагадав, що ти довгий час не жив у Нью-Йорку.

– Справді? – поцікавилась у мене Нора.

– Не роби брехуна з Мака, – зауважив я їй. – Що ж Гілд на цс?

– Нічого. Спитав, чи, на мою думку, Йоргенсен знав про вас з Мімі, а коли я поцікавився, що мається на увазі, зауважив, щоб я не вдавав із себе дурника – це його слова, – і далі ми не стали продовжувати. Ще він розпитував про наші з тобою зустрічі – коли, де – з точністю до секунди.

– Ясно, – підсумував я. – В мене виявилось слабке алібі. Офіціант приніс сніданок. Ми побалакали про те, про се, поки він накрив на стіл і забрався геть.

– Тобі нема чого боятися, – заспокоїв мене Маколей. – Я приведу Уайнента в поліцію, – проказав він невпевнено і хрипко.

– Думаєш, він погодиться? – спитав я. – Я протилежної думки.

– Знаю, – відповів він просто. Тоді відкашлявся і мовив: – Один шанс із тисячі, що я помиляюся, хоч це і неможливо, але він божевільний, Чарлзе. Його треба покласти до лікарні.

– Можливо, в цьому є рація, – почав було я, – коли ти напевно знаєш...

– Знаю, – підхопив він. – Я зустрів його в той день, коли він її вбив, десь за півгодини після скоєного ним злочину, хоча тоді я ще нічого не знав, навіть про те, що її вбито. Я... так... тепер певен.

– Ти зустрівся з ним у конторі Германа?

– Що?

– Встановлено, що в той день ти був у конторі такого собі Германа на П'ятдесят сьомій стріт приблизно з третьої по четверту годину. Принаймні так мені повідомила поліція.

– Все вірно, – погодився він. – Тобто їхні дані правильні. Але насправді все сталося так: не знайшовши Уайнента в готелі "Пласа", після безуспішних дзвінків до своєї контори й до

Джулії, я послав його к бісу і рушив до Германа. Це гірничий інженер, мій клієнт. Я саме склав торговельні контракти для нього, в які слід було внести незначні правки. Коли я досяг П'ятдесят сьомої стріт, то раптом відчув, що мене хтось переслідує – тобі ж бо відоме таке відчуття. Начебто ні в кого не було підстав мене пасти, одначе я адвокат і все може статися. Так чи так, я вирішив перевірити й з П'ятдесят сьомої стріт повернув на схід і дійшов до Медісон-авеню, так ні в чому не впевнившись. Лише відзначив якогось хворобливого на вигляд коротуна, який ніби ошивався і біля "Пласи", але... Мені спало на думку, що найкращий спосіб виявити стеження – це схопити таксі, тож так я і зробив, наказавши водієві їхати в східний бік. Напружений рух завадив мені помітити, чи коротун або хтось інший теж скористався таксі, щоб погнатися за мною, тому наказав водієві повернути на південь, у бік Третьої авеню, потім на схід – до П'ятдесят сьомої стріт, знову на південь – до Другої авеню, і в цей час переконався, що слідом за мною їде жовте таксі. Звісно, я не міг роздивитися, чи в ньому сидів саме той коротун, – відстань між нами була чимала. І от тоді, коли моє таксі зупинилося на перехресті на червоне світло, я побачив Уайнента. Він сидів у таксі, що рухалося в бік П'ятдесят сьомої стріт. Це, зрозуміло, мене не дуже здивувало: ми були за два квартали від будинку Джулії, і я подумав, що вона просто захотіла приховати перебування Уайнента в неї, коли я подзвонив, і що зараз він їде до готелю "Пласа". Він ніколи не був пунктуальним. Я попросив свого водія повернути на захід, але на Лексінгтон-авеню – ми їхали за півквартал від Уайнента – його таксі повернуло на південь. Ця дорога не вела ні до "Пласи", ні навіть до моєї контори, тож я облишив Уайнента і переключив свою увагу знову на таксі-переслідувача, одначе більше його не помітив. По дорозі до Германа я постійно озирався, проте хвоста вже не було.

– О котрій годині ти побачив Уайнента? – спитав я.

– Десь у чверть чи двадцять хвилин на четверту. Без двадцяти чотири я приїхав до Германа, приблизно через двадцять – двадцять п'ять хвилин після зустрічі. Луїза Джекобс, секретарка Германа, з якою ви мене бачили вчора, сказала, що шеф цілий день сидить на засіданні, одначе за кілька хвилин має бути. Невдовзі він справді з'явився, ми владнали справу за десять – п'ятнадцять хвилин, і я повернувся до контори.

– Наскільки я зрозумів, ти був надто далеко від Уайнента, щоб помітити, чи він збуджений? Чи з ним ланцюжок для годинника? Чи тхне від нього порохом тощо?

– Вірно. Я побачив лише його профіль й усього, але будь певен, що я його впізнав.

– Не сумніваюсь. Що далі?

– Мені він не передзвонив. За годину, як я повернувся до себе, пролунав дзвоник з поліції: вбито Джулію. Ти можеш зрозуміти тепер, що я ні на хвилину не подумав погано про Уйнента. Кажу: можеш зрозуміти, бо й досі не вважаєш його вбивцею. Коли я приїхав на місце злочину і.' поліція почала розпитувати мене про Уайнента, я відчув, що його підозрюють, і повівся так, як на моєму місці вчинили б дев'яносто дев'ять відсотків адвокатів заради своїх клієнтів, – нічого не розповів, що бачив його біля будинку небіжчиці саме в той час, коли міг статися злочин. Я їм сказав те саме, що й тобі: про призначене побачення з Уайнентом, на яке він не з'явився, і дав зрозуміти, що з готелю "Пласа" поїхав просто до Германа.

– Це можна зрозуміти, – погодився я. – Безглуздо було б свідчити проти нього, не вислухавши його пояснень.

– Саме так. Але вся халепа в тому, що я не почув од нього ніяких пояснень. Я чекав, що він з'явиться, подзвонить, якось озоветься – даремно; аж зрештою у вівторок я отримав від нього листа з Філадельфії, в якому він жодним словом не обмовився про свою відсутність на побаченні в п'ятницю й ніяк не пояснив… а втім, ти сам бачив той лист. Що ти про це думаєш?

– Тобто чи не вказує той лист на його провину?

– Так.

– Не дуже, – заперечив я. – Швидше за все цього можна було від нього чекати, якщо він справді її не вбивав, – занепокоєння не власне підозрою поліції, а тим, що вона завадить його роботі, бажання усунутись від зайвих клопотів – звісно, доволі плутана писанина, коли не брати до уваги його розумову зсунутість. Як на мене, він написав той лист, не усвідомлюючи, що найкраще для нього було б переповісти, як він провів той день, в який сталося вбивство. Ти певен, що він їхав саме від Джулії, коли ти його побачив?

– Тепер певен. Власне, тоді я про це і подумав спершу. Потім вирішив, що він міг повертатися зі своєї лабораторії, яка міститься на Першій авеню, лише за кілька кварталів від того місця, де я його побачив. І хоч лабораторія замкнена з часу його зникнення, ми оновили там обладнання минулого місяця, – все чекало на його повернення, тож цілком можливо, що він туди зазирнув. А проте поліція так і не встановила, чи заходив він до лабораторії, чи ні.

– Я все хотів тебе спитати – кажуть, він відростив бороду. Чи справді…

– Ні. Те саме довге худорляве обличчя з кошлатими білуватими вусами.

– І ще: вчора вбили такого собі Нунгейма, маленького на зріст…

– Я вже знаю, – урвав мене він.

– Я подумав про того коротуна, який міг за тобою стежити.

Маколей вирячився на мене.

– Думаєш, то був Нунгейм?

– Не знаю. Хотів би тебе спитати.

– Я теж не знаю, – відказав він. – Ніколи не бачив Нунгейма і не…

– Коротун, не вище за п'ять футів і три дюйми, вагою близько ста двадцяти фунтів. На вигляд років тридцять п'ять – тридцять шість. Блідий, чорнявий, темноокий, очі близько посаджені, великий рот, довгий м'ясистий ніс, вуха, як крила кажана, хитре обличчя.

– Це цілком міг бути мій переслідувач, – зазначив Маколей, – а втім, не роздивився його зблизька. Думаю, якщо поліція дозволить мені подивитися на нього, – він знизав плечима, – хоча тепер це вже не має значення. На чому я зупинився? Ах, так, на неспроможності зв'язатися з Уайнентом. Це поставило мене в скрутне становище, оскільки поліція вирішила, що я просто брешу, а сам з ним спілкуюсь. Ти теж так думав, правда?

– Атож, – погодився я.

– І разом з поліцією, певно, підозрював, що я таки зустрівся з ним у день убивства чи то в "Пласі", чи деінде пізніше?

– Це виглядало вірогідно.

– Так. І частково в цьому, звісно, була рація. Адже, зрештою, я його справді бачив, до того ж у такому місці й у такий; час, що відразу б вказали поліції на його Вину – з великої літери "В". Через те, збрехавши спершу інстинктивно і завбачливо, потім я вже брехав свідомо і навмисне. Герман був на засіданні цілий день і не знав, скільки часу я його дочікувався.: Луїза Джекобс – моя хороша приятелька. Не вдаючись у подробиці, я пояснив їй, що в її силах допомогти врятувати мого: клієнта, якщо вона засвідчить, ніби я приїхав за одну-дві хвилини після третьої, й Луїза охоче погодилась. На випадок чогось непередбаченого я порадив їй говорити, що вона, власне, не пам'ятає точно, коли я приїхав, проте наступного дня я, мовляв, згадував час свого приїзду, а в неї не було підстав мені не вірити – одне слово, хай усе валить на мене. – Він глибоко зітхнув. – Все це тепер байдуже. Важливе інше – те, що я дізнався ранком від Уайнента.

– Він надіслав чергового божевільного листа?

– Ні, подзвонив. Я домовився, що ми з тобою ввечері з ним зустрінемось. Пояснив, що ти не станеш займатися його справою, доки з ним не побачишся, тож він погодився на зустріч. Звичайно, я хочу покликати поліцію. Захищати його так і надалі не дозволяє сумління. Я можу його виправдати з огляду на схибнутість і відправити до божевільні. Це єдине, що я можу і хочу для нього зробити.

– Ти вже повідомив поліцію?

– Ні. Він подзвонив, коли вони пішли. Та однаково, я хотів спершу обміркувати все з тобою. Бо, зізнатися, не забув, чим тобі зобов'язаний і…

– Пусте, – заперечив я.

– Зовсім ні! – Він обернувся до Нори. – Він, певно, вам не розповідав, як одного разу врятував мені життя у воронці від снаряда в….

– Байки, – пояснив я Норі. – Він вистрілив у противника, не влучив, а мій постріл був удатний, ото й усього. А може, – звернувся я знову до Маколея, – хай поліція поки зачекає? Скажімо, ми сходимо спершу з тобою на зустріч і вислухаємо, що пін скаже. А коли упевнимось, що саме він убивця, схопимо його і свистком підкличемо поліцейських.

Маколей сумно посміхнувся:

– Ти ще сумніваєшся, еге ж? Що ж, я готовий зробити так, як ти бажаєш, хоч це і здається… А втім, може, ти зміниш свою думку, коли я переповім нашу з ним телефонну розмову.

До вітальні, позіхаючи, зайшла Дороті в аж надто задовгих для неї Нориних нічній сорочці й халаті.

– Ой! – зойкнула вона, помітивши Маколея, але відразу його впізнала. – Здрастуйте, містере Маколей! Я й не знала, що ви тут. Маєте новини про батька?

Маколей подивився на мене. Я похитав головою.

– Поки що ні, – відповів він, – та, можливо, сьогодні про щось дізнаємось.

– А от Дороті дещо стало відомо з чужих слів, – зазначив я. – Розкажи Маколею про Гілберта.

– Ви хотіли сказати – про… мого батька? – спитала вона, завагавшись і втупившись у підлогу.

– Та ні, сонечко, – заперечив я.

Вона спалахнула і з докором глипнула на мене. Тоді скоромовкою виклала Маколею:

– Гіл учора бачив батька, і той сказав йому, хто вбив міс Вулф.

– Що таке?

Вона переконливо кивнула кілька разів. Маколей запитально подивився на мене.

– Цього насправді могло і не бути, – пояснив я. – Це зі Слів Гілберта.

– Розумію. Гадаєш, він?..

– Мабуть, з часів роздору ти не мав зв'язку з їхньою родиною? – спитав я.

– Ні.

– То не маєш досвіду. Вони всі, як на мене, схибнуті на сексі й тільки про це й думають. Стали вже…

– Ви, – люто крикнула Дороті, – бридкий! Я до вас з усією…

– Ти про що пащекуєш? – запитав я. – Дам тобі цього разу шанс – повірю, що Гіл справді все це казав. Але на більше від мене не сподівайся.

– То хто її вбив? – поцікавився Маколей.

– Не знаю. Гіл мені не сказав.

– Твій брат часто бачився з батьком?

– Як часто – не знаю. Він просто сказав, що бачився.

– А чи не казав він щось… гм… про такого собі Нунгейма?

– Ні. Нік вже питав мене про це. Гіл більше мені не сказав нічого.

Я перехопив погляд Нори й зробив їй знак. Вона підвелася і мовила:

– Ходімо до іншої кімнати, Дороті, хай ці розумники займуться своїми справами.

Дороті неохоче пішла за Норою.

– А вона обіцяє стати лялечкою, – зазначив Маколей. Він прочистив горлянку. – Сподіваюсь, твоя дружина не…

– Пусте. Нора своя людина. Ти почав переповідати розмову з Уайнентом.

– Він зателефонував відразу по тому, як пішла поліція, й сказав, що бачив оголошення в "Таймс", і цікавиться, чого я від нього хочу. Я повідомив, що ти не запалився бажанням перекласти на свої плечі його клопоти, й попередив, що взагалі не візьмешся за справу, доки з ним не перебалакаєш, тож ми домовились про зустріч. Потім він спитав, чи не бачився я з Мімі. Я відповів, що один чи два рази ми стрічалися після її повернення з Європи, а також я бачив їхню дочку. Тоді він сказав таке: "Якщо моя дружина попросить у вас грошей, дайте їй скільки забажає".

– Отакої! – здивувався я.

Маколей кивнув.

– Я був не менш вражений. Зажадав у нього пояснень, а він відказав, мовляв, повідомлення в ранкових газетах переконали його, що Мімі просто сентиментальна дурепа, а не злочинниця, і, на його думку, підтримує його "всім серцем". Коли я зрештою утямив його побажання, то повідомив йому, що Мімі передала поліції ножик і ланцюжок для годинника. Спробуй відгадати, що він на це відповів.

– Здаюся.

– Він трохи покахикав і помугикав – лише якусь хвильку, завваж, – а тоді незворушно так спитав: "Ідеться про ті ножик і ланцюжок на годиннику, що я його дав Джулії полагодити?

– Отетерів. І перш ніж спромігся на відповідь, він докинув: "А проте ми зможемо докладніше про це поговорити ввечері

під час нашої зустрічі". Я спитав про місце і час зустрічі, а він відказав, що передзвонить, бо ще не знає, де буде на той час, Пообіцяв зателефонувати мені додому о десятій вечора. Раніше він був досить неквапливий, а зараз дуже поспішав і не мав часу відповісти на мої запитання – поклав трубку. Я відразу подзвонив тобі. Ну, то що тепер думаєш про його невинність?

– Те саме, що і раніше, – нешвидко відповів я. – Ти певен, що він о десятій подзвонить?

Маколей стенув плечима:

– Знаю не більше за тебе.

– В такому разі я б на твоєму місці не став турбувати поліцію, доки ми самі не схопимо нашого дикуна і не передамо в їхні руки. Ця твоя історія навряд чи викличе у поліцейських приплив ніжності, й навіть якщо вони не запроторять тебе відразу за грати, то вже влаштують радісне життя, коли Уайнент відбудеться туманними поясненнями.

– Знаю, але більше не можу носити тягар на серці.

– Кілька годин не грають ролі, – зауважив я. – У твоїй розмові з Уайнентом не вияснилось, чому він не прийшов на побачення у готель "Пласа"?

– Ні. Я не мав змоги його спитати. Що ж, якщо ти радиш зачекати, я так і зроблю, але…

– Так чи так, зачекаємо до вечора, коли він тобі подзвонить, якщо це станеться, а тоді вже вирішимо, чи кликати поліцію.

– Думаєш, не подзвонить?

– Не дуже впевнений, – погодився я. – Останнього разу він не з'явився на побачення з тобою і доволі охолов зустрічатися з нами, почувши, що Мімі передала поліції ланцюжок для годинника і ножик. Не відчуваю особливого оптимізму. Втім, побачимо. Мабуть, мені краще прийти до тебе о дев'ятій, як гадаєш?

– То приходь на обід.

– Не можу, але спробую прийти якомога раніше, на випадок, якщо він подзвонить завчасно. Хотілося б пришвидшити події. Ти де живеш?

Маколей назвав свою адресу – район Скарсдейл – і підвівся.

– Передавай вітання місіс Чарлз і подякуй її... О, до речі, сподіваюсь, ти не образився на мої слова про Гаррісона Квіна учора? Я нічого не мав на увазі, окрім того, що особисто не досяг успіху, скориставшись його порадами як біржевого маклера. Я зовсім не хотів натякнути, що він грав нечисто чи що не зможе принести грошей іншому клієнту.

– Я зрозумів, – заспокоїв я його і покликав Нору.

Вони з Маколеєм потисли одне одному руки, обмінялися ввічливими побажаннями, й він, поплескавши по дорозі Асту й попрохавши мене: "Приходь якомога раніше", вийшов геть.

– Хокей горить, – повідомив я, – якщо ти не знайдеш мені заміну.

– Багато я проґавила? – спитала Нора.

– Не дуже. – Я переказав їй слова Маколея. – Тільки не питай, що я про це думаю. Не знаю. Мені відомо, що Уайнент: псих, одначе він поводиться зовсім не як божевільний і не як убивця. Він наче веде якусь гру. А от яку – одному богу відомо.

– Мені здається, – зазначила дружина, – що він когось покриває.

– А чому ти не вважаєш його вбивцею?

Вона здивувалась.

– Бо ти сам так не думаєш.

Я погодився, що це вагома причина.

– Кого ж він покриває?

– Ще не знаю. Не глузуй з мене, я чимало над цим розмірковувала. Це не Маколей, бо Уайнент його використовує для того, щоб приховати когось іншого, і…

– І це не я, – підхопив я, – бо він прагне мене також використати.

– Вірно, – погодилась вона, – дивися, щоб ти не почувався круглим дурнем, коли зараз поглузуєш з мене, а я раніше за тебе відгадаю, кого він приховує. Це не можуть бути ні Мімі, ані Йоргенсен, бо Уайнент намагався накинути на них підозру. Нунгейм також відпадає, бо скоріше за все загинув од однієї і тієї ж руки, що і Джулія Вулф, і вже не потребує захисту. Мореллі теж можна викреслити, бо Уайнент ревнував його і мав з ним сварку. – Вона насупилась. – Тобі слід більше

дізнатися про того товстуна на прізвисько Горобець і ту довготелесу руду дівицю.

– А як же Дороті і Гілберт?

– Я саме хотіла в тебе про них запитати. Як ти гадаєш, в Уайнента були якісь батьківські почуття до них?

– Ні.

– Ти, мабуть, просто хочеш збити мене з пантелику, – зауважила вона. – Знаючи їх, важко уявити здатними на злочин, але я спробувала відкинути особисті почуття і удатися до логіки. Перш ніж заснути вчора, я склала список усіх…

– Чудова головоломка проти безсоння. Щось на кшалт…

– Досить мене повчати! Ти звичайнісінький хвалько!

– Я не хотів тебе образити, – вибачився я і поцілував її. – У тебе нова сукня?

– Ага! Прагнеш змінити тему, боягузе?

27

Після сніданку я пішов до Гілда й відразу узявся до справи, щойно ми потисли руки.

– Я не прихопив із собою свого адвоката. Вирішив – краще прийти самому.

Він наморщив чоло і похитав головою, наче я зробив йому боляче.

– Отже, ви так подумали, – спокійно підсумував він.

– Більше ніж подумав.

Він зітхнув:

– Я не сподівався, що ви припуститесь загальної помилки через те, що ми… Ви ж бо знаєте, ми мусимо перевірити всі версії, містере Чарлз.

– Знайоме пояснення. То про що ви хотіли дізнатись?

– Єдине – хто вбив її та його.

– Попитайте в Гілберта, – запропонував я.

Гілд скривив губи.

– Чому саме в нього?

– Він сказав сестрі, що знає, хто вбивця, буцімто узнав це від Уайнента.

– Ви хочете сказати, що він бачився з батьком?

– Так, за словами сестри, він так стверджує. Я не мав можливості його розпитати.

Він скоса зиркнув на мене водянистими очима:

– Що то взагалі за паноптикум, містере Чарлз?

– Родина Йоргенсенів? Та ви про них знаєте стільки ж, як і я.

– Нічого не знаю, – заперечив він, – от у чому справа. Зовсім не можу їх розкусити. Скажімо, ця місіс Йоргенсен, що вона собою уявляє?

– Блондинка.

Він похмуро кивнув.

– Атож, оце усього, що мені відомо. Послухайте, ви ж бо знайомі з ними довгий час і, за словами місіс Йоргенсен, ви з нею…

– Із її дочкою, – підхопив я, – і з Джулією Вулф, і з віконтесою Уолдорф Астор. Я взагалі страшенний бабій.

Він підняв руку.

– Я ж не кажу, що повірив усім її байкам, нема чого ображатись. Вибачте, але ви обрали невірну позицію. Ви так поводитесь, наче вважаєте, що ми завдалися метою скривдити вас, а це неправильно, абсолютно.

– Можливо, але у вас завжди до мене якесь двоїсте ставлення, навіть під час останньої…

Він твердо подивився мені у вічі й спокійно пояснив:

– Я поліцейський і виконую свої обов'язки.

– Все ясно. Ви наказали прийти сьогодні. Що бажаєте?

– Я не наказував, а попросив вас прийти.

– Гаразд. То що бажаєте?

– Нічого, – відповів він, – у такий спосіб – нічого. Ми з вами досі розмовляли як чоловік з чоловіком, і я б хотів продовжувати в такому ж дусі.

– Ви змінилися.

– Я так не вважаю. Послухайте, містере Чарлз, чи можете ви присягнутися або принаймні сказати відверто, що виклали мені все, не криючись'.

Даремно було б щось стверджувати – він однаково б не повірив.

– Практично, – відповів я.

– Атож, практично, – прогарчав він. – Отак і кожен – практично розповідає всю правду. Як би я хотів, щоб знайшовся хоч, один непрактичний дивак.

Я міг тільки йому поспівчувати, бо чудово його розумів.

– Можливо, ніхто з розшуканих вами, – зазначив я, – не знає всієї правди.

Він скривився.

– Дуже вірогідно, чи не так? Містере Чарлз, я опитав усіх, кого тільки зміг знайти. Може, підкажете, з ким би мені ще поговорити? З Уайнентом? Невже ви думаєте, що в нашому управлінні сидять склавши руки, а не викладаються день і ніч, аби його розшукати?

– Але є його син, – нагадав я.

– Є його син, – погодився він і викликав Енді та смаглявого кривоногого поліцейського на ім'я Клайн. – Притягніть до мене цього паршивого пуцьвірінка Уайнента, я хочу з ним поговорити. – Агенти забралися геть. – Бачите, – зазначив Гілд, – шукаю, з ким би поговорити.

– Ви сьогодні надто знервовані, еге ж? То що, перевозите Йоргенсена з Бостона сюди?

Він знизав могутніми плечима:

– Його розповідь видається мені правдивою. Ще й не знаю. Може, підкинете свою думку щодо правдивості його слів?

– Звичайно.

– Я справді дещо дратівливий сьогодні, – погодився він. – Всю ніч не стулив очей. Собаче життя. Не знаю, що я знайшов у цій роботі. Чоловікові для щастя потрібен клаптик землі, обнесений загорожею з дроту, кілька чорно-бурих лисиць там і ще… Гаразд. Так от, коли ваші хлопці налякали Йоргенсена в 1925 році, він, за його ж словами, накивав п'ятами до Німеччини, покинувши свою дружину в скруті, хоч про це він не дуже розводився, змінив прізвище, аби ускладнити розшук, і з цієї ж причини побоявся влаштовуватися за фахом – він називає себе науковцем чи кимось таким, – тож заробітки були

мізерні. Він стверджує, що працював то там, то там, де траплялася робота, але, як на мене, переважно жив за рахунок сутенерства – сподіваюсь, ви мене розумієте, – благо багатих панночок вистачало. Приблизно 1927–1928 року він був у Мілані, це таке італійське місто, і там вичитав у паризькому виданні "Геральд трібюн", що Мімі, яка щойно розлучилася з Клайдом Міллером Уайнентом, приїхала до Парижа. Вони не були особисто знайомі, одначе він знав, що вона чарівна блондинка, яка полюбляє чоловіків і розваги і не відрізняється глибоким розумом. Він вирішив, що при розподілі майна частина перейшла до неї, і якщо він привласнить ці гроші, то, за його переконанням, вони не перевищать тих, що свого часу підступно вкрав у нього Уайнент, – він просто поверне належне йому. Тож він наскріб на квиток і поїхав до Парижа. Поки все гаразд?

– Так. Схоже на правду.

– Я теж такої думки. Йдемо далі: в Парижі він без труднощів з нею познайомився – чи просто десь підчепив, чи хтось його представив, чи якось інакше – а решта вже справа техніки. Вона відразу погодилась заради нього на все – "на все" це його вираз – і навіть, хай буде вам відомо, випередила його, запропонувавши взяти шлюб. Він, звісно, не став її відмовляти. Вона отримала величезну суму – двісті тисяч доларів, на хвилиночку! – з Уайнента замість аліментів, тож не шкодувала грошей на друге заміжжя, яке обіцяло Йоргенсену перспективу запустити свої пазурі в гаманець. Отже, вони одружилися. За його словами, це був спритний трюк, бо одружувались вони в горах, десь на кордоні між Іспанією та Францією, шлюб укладав іспанський священик, а дія відбувалася на французькій території, що робило той шлюб незаконним. А проте, гадаю, він просто намагається відкинути звинувачення у двоєженстві. Так чи так, мені байдуже. Головніше – він присмоктався до грошей і ссав їх, доки вони

скінчились. Протягом усього того часу вона, зрозуміло, бачила в ньому лише Крістіана Йоргенсена, з яким познайомилася в Парижі, й ні про що не здогадувалась, аж поки ми його схопили в Бостоні. Ну що, і досі виглядає вірогідно?

– Так, – погодився я, – за винятком хіба що одруження, а втім, і це могло бути.

– МІ у, хоча яке це зараз має значення? Настала зима, гроші вичерпались, і Йоргенсен вже було намастив п'яти, збираючись прихопити з собою рештки, коли це Мімі запропонувала повернутися до Америки й спробувати ще витягти з Уайнента. Йоргенсен подумав, що це було б справедливо, а Мімі була певна, ідо все вдасться, тож вони сіли на корабель і…

– Тут, схоже, історія вже зшита білими нитками, – зауважив я.

– Чому ви так думаєте? Він не збирався їхати до Бостона, де, як він знав, живе його перша дружина, хотів уникнути зустрічей із знайомими, і в першу чергу – з Уайнентом, а ще хтось йому сказав, що існує закон про термін давності, коли будь-яке правопорушення не карається через сім років. Він і гадки не мав, що ризикує. До того ж вони не збиралися довго тут затримуватись.

– Мені однаково не подобається ця частина історії, – наполіг я, – втім, продовжуйте.

– На другий день перебування тут, коли вони марно намагалися розшукати Уайнента, Йоргенсену не пощастило. Він зіштовхнувся на вулиці з подругою першої дружини, тією Ольгою Фентон, і вона його впізнала. Він спробував її умовити не розповідати про нього першій дружині й кілька днів мусив

водити її круг пальця, годуючи сентиментальними вигадками – отож-бо уява у цього типа! – а проте не зміг довго дурити, вона пішла до свого духівника, виклала йому все і попросила поради, а той сказав, щоб вона розповіла про все першій дружині. Наступного ранку вона повідомила Йоргенсену про свій вчинок, і той метнувся до Бостона, аби його перша дружина не наробила лиха – там ми його і застукали.

– А чому він ходив до ломбарду? – спитав я.

– З тієї ж причини. За його словами, бостонський поїзд відходив за кілька хвилин, а в нього не було з собою ні грошей, ні часу, щоб заскочити додому, – не кажучи про те, що він не хотів бачитися з другою дружиною, перш ніж не заспокоїть першу, – банки були зачинені, тож він заклав свого годинника. Це перевірено.

– Ви бачили той годинник?

– Можу подивитись. А що?

– Так, цікаво. Вам не спадало на думку, що це може бути саме той годинник, до якого єднався ланцюжок, що його Мімі передала вам?

Він напружився.

– Чорт візьми! – Тоді покосився на мене з підозрою і спитав – Вам щось відомо, чи це ваша…

– Ні. Просто питаю. А що він каже про вбивства? Хто, на його думку, злочинець?

– Уайнент. Він зізнався, що якийсь час підозрював Мімі, але вона за його словами, переконала його в протилежному. А проте він присягається, що. не знав про доказ, який Мімі мата проти Уайнента. Можливо, він просто намагається себе вигородити. Думаю, нема жодного сумніву, що вони хотіли використати той доказ, аби витягти з Уайнента бажані гроші.

– Отже, на вашу думку, вона не підкинула нам ті ножик і ланцюжок?

Гілд пересмикнув губами.

– Вона могла підкинути їх, щоб відкрити гаманець Уайнента.

– Що дам тут не подобається?

– Надто складно, як на мене, – пояснив я. – З'ясували, чи Фейе Пепплер і досі у в'язниці в Огайо?

– Так. Він виходить наступного тижня. Цим пояснюється і поява діамантової обручки. У нього є приятель на волі, який передав Джулії обручку від його імені. Схоже, вони збиралися побратися й жити разом після його виходу із в'язниці. Принаймні начальник в'язниці повідомив, що у листах, якими вони обмінювались, ішлося про це. Пепплер нічого такого не розповів начальнику в'язниці, що могло б нам стати в пригоді, а той не пригадує більш нічого корисного з їхніх листів. Звичайно, і те, що ми маємо – важливе, – пояснює мотиви злочину. Як відомо, Уайнент її ревнував, а тут вона одягає обручку від іншого хлопця і збирається майнути кудись із ним. Це могло… – він урвав себе, щоб відповісти на телефонний дзвоник.

– Так! – кинув він у трубку. – Так… Що?.. Звичайно… Звичайно, але когось там залиште… Гаразд. – Він поклав трубку. – Знову невірна нитка в розслідуванні вчорашнього вбивства на Двадцять дев'ятій Західній стріт.

– А-а, – промовив я. – А мені ніби почулося прізвище Уайнента. Ці телефони завжди щось спотворюють.

Він спалахнув і відкашлявся.

– Можливо, то сказали "хай не…". Так – "хай не", а вам здалося – "Уайнент". До речі, трохи не забув – ми з'ясували про того Горобця.

– Що ж виявилось?

– Схоже, нічого цікавого. Його справжнє ім'я Джім Брофі. Він упадав за тією подружкою Нунгейма, а що вона гострила на вас зуб, то вирішив здобути її прихильність, віддухопеливши вас.

– Розумно, – погодився я. – Сподіваюсь, у Стадсі нема ускладнень?

– Це ваш приятель? Ви ж бо знаєте, що він колишній злочинець з довжелезним списком судимостей.

– Ясна річ. Я сам його запроторив одного разу за грати. – Я взяв пальто і капелюх. – Бачу, ви зайняті. Я просто проходив мимо і…

– Ні, ні, – заперечив він. – Залишіться, якщо маєте час. Я чекаю новин, які, мабуть, і вас зацікавлять, а ще допоможете мені в розмові з цим сисунцем Уайнентом.

Я знову сів.

– Вип'єте? – запропонував він, висуваючи шухляду столу. Знаючи, чим пригощають поліцейські, я відмовився:

– Дякую, ні.

Знову пролунав телефонний дзвоник.

– Так, – сказав у трубку Гілд. – Так... Гаразд. Заходьте. – Цього разу я не розчув ні слова.

Гілд відкинувся в кріслі й поклав. ноги на стіл.

– Послухайте, я серйозно кажу про лисячу ферму й хочу узнати вашу думку про ділянку в Каліфорнії.

Я вже було намірився сказати йому, що в південній частині штату є ферми, де розводять левів і страусів, коли двері розчахнулися й рудий поліцейський затяг Гілберта Уайнента. Одне око у хлопця заплило, крізь дірку в штанях вилазило коліно.

28

– Бачу, ваш наказ виконано якнайкраще – його справді притягли, – закинув я Гілду.

– Хвилиночку, – зауважив він. – Все серйозніше, ніж здається. Розкажи-но, Флінте, – звернувся він до рудоволосого товстуна, – все по порядку.

Флінт витер губи ребром долоні.

– Та цей шмаркач наче той барс, їй-богу! Він з вигляду дохляк, але вже ж і упертий. Повірте мені. А який прудконогий!

– Та ти, виявляється, герой, – прогарчав Гілд. – Попрошу в комісара медаль для тебе, не переймайся. Розповідай по суті!

– Я не кажу, що здійснив подвиг, – зауважив Флінт. – Просто я…

– Мені байдуже, що ти там здійснив! – урвав його Гілд. – Мене цікавить, що робив він.

– Так, сер. Я саме підійшов до цього. О восьмій ранку я змінив Моргана, і все було тихо й спокійно, як завжди, – ані шелесть, як той казав, – аж до десяти хвилин на третю, коли це я раптом почув скрегіт ключа в замку. – Він облизав губи, чекаючи на нашу реакцію.

– У квартирі Джулії Вулф, – пояснив мені Гілд. – У мене було передчуття.

– І яке передчуття! – вигукнув Флінт, аж надувшись від пихи. – Яка інтуїція! – Гілд зиркнув на нього, і він квапливо продовжив: – Так, сер, скрегіт ключа, двері відчинились, і зайшов цей хлопець. – Він гордовито посміхнувся, лагідно подивившись на Гілберта. – Схоже, він був розгублений, та коли я кинувся на нього, вискочив за двері й дав такого драла, що я ледь наздогнав його аж на другому поверсі, а що він став пручатися, як той звір, то я мусив заліпити йому в око, щоб заспокоїти. Це він з вигляду такий дохляк, але…

– Що він робив у квартирі? – спитав Гілд.

– Нічого не встиг зробити. Я…

– Ти хочеш сказати, що кинувся, не подивившись, які в нього наміри? – шия Гілда напружилась, трохи не розриваючи комір, а обличчя набрало кольору Флінтової чуприни.

– Я гадав, краще не дати йому, нічого накоїти.

Гілд вирячився на мене розлючено і допитливо. Я удав збентеження.

– Гаразд, Флінте, – прохрипів Гілд. – Зачекай за дверима.

Рудоволосий поліцейський виглядав здивованим.

– Слухаюсь, сер, – нешвидко проказав він. – Ось його ключ. – Він поклав ключ на стіл Гілда і попрямував до дверей. Там озирнувся через плече і мовив: – Він стверджує, що він син Клайда Уайнента. – Флінт весело зареготав.

– Невже? – перепитав Гілд тим самим чужим голосом.

– Ага. А я десь його бачив раніше. Здається, він зі зграї Великого Коротуна Доулена. Якщо не помиляюсь, я зустрічав його біля…

– Геть звідси! – гарикнув Гілд, і Флінт вискочив за двері. – Мене нудить від цього нетями. Зграя Великого Коротуна Доулена. Боже мій! – Він безнадійно потрусив головою і звернувся до Гілберта: – То що, синку?

– Розумію, мені не варто було цього робити, – відказав Гілберт.

– Це чесно, – доброзичливо погодився Гілд. Його обличчя набуло звичного виразу. – Ніхто не застрахований від помилок. Бери стільця, й помізкуємо, як витягти тебе з цієї халепи. Прикласти щось до ока?

– Ні, спасибі, все гаразд. – Гілберт трохи підсунув стільця до Гілда і сів.

– А що, цей ледацюга просто вгамселив тебе від нема чого робити?

– Ні, ні, – це я винен. Я… опирався.

– Мгу, – кивнув Гілд, – хто ж бо хоче потрапити під арешт? То що трапилось?

Гілберт зиркнув на мене неушкодженим оком.

– Твоя доля зараз повністю в руках лейтенанта Гілда, – пояснив я йому. – Полегшивши йому завдання, полегшиш своє становище.

Гілд переконано кивнув.

– Саме так. – Він зручніше вмостився в кріслі й по-дружньому спитав: – Де ти взяв ключа?

– Мій батько надіслав його разом з листом. – Хлопець витяг з кишені білий конверт і простягнув його Гілду.

Я став за спиною Гілда і зазирнув через плече. Надрукована на машинці адреса: "Готель "Котленд", містеру Гілберту Уайненту", поштової марки нема.

– Коли ти його одержав? – спитав я.

– Він лежав на столику, коли я повернувся вчора близько десятої вечора. Я не питав у службовця, чи давно його принесли, але, певно, після того, як ми з вами вийшли, інакше мені б його вручили.

В конверті були два аркуші паперу з уже знайомим невправним машинописом. Ми з Гілдом стали читати.

"Дорогий Гілберте!

Протягом довгих років я не озивався, виконуючи побажання твоєї матері, і якщо зараз порушую мовчання і звертаюся до тебе по допомогу, діючи всупереч материнській волі, то лише з великої нужди. Окрім того, ти вже дорослий і, гадаю, можеш сам вирішувати, чи нам залишатися чужими, чи Поводитись, як належить кревникам. Я опинився в скрутному становищі через приписуване мені вбивство Джулії Вулф, про яке ти, напевне, знаєш, і, сподіваюсь, ще хоч трохи любиш мене і віриш у мою непричетність, що відповідає істині. Я звертаюся до тебе з проханням довести мою цілковиту невинність поліції й усім решті, розраховуючи як не на твою любов до мене, то на природне. бажання зробити все можливе, аби зберегти незаплямованим власне ім'я, ім'я твоєї сестри і твого батька. Звертаються до тебе ще й тому, що хоча й маю здібного адвоката, який вірить у мою невинність і розіб'ється в порох, аби довести це, хоча й сподіваюсь, що він умовить містера Ніка Чарлза допомогти мені, а проте не можу попросити жодного з них здійснити відверто незаконний вчинок і не маю нікого іншого, окрім тебе, кому б міг довіритись. Моє прохання таке: піди завтра на П'ятдесят четверту Східну стріт, 411, відкрий квартиру Джулії Вулф ключем, що я його тобі надсилаю, і там між сторінками книжки "Правила поведінки" знайдеш аркушик із свідченнями, які

прочитай і негайно знищи. Переконайся, що від аркушика лишилася лише грудка попелу, бо коли прочитаєш написане, зрозумієш, чому так треба було зробити, як і те, чому я звернувся саме до тебе. Якщо виникнуть якісь зміни в наміченому плані, я зателефоную тобі сьогодні пізно ввечері. В іншому випадку я подзвоню завтра ввечері, щоб дізнатися, як ти виконав мої інструкції, й домовитись про зустріч. Певен, що ти усвідомлюєш усю міру відповідальності, яку я на тебе покладаю, і не обманеш моєї довіри.

З любов'ю,

твій батько".

Ручкою під словами "твій батько" був поставлений розгонистий підпис Уайнента.

Гілд чекав, що скажу я, а я – що він. Зрештою він запитав у Гілберта:

– То він подзвонив?

– Ні сер.

– Звідкіля ти знаєш? – поцікавився я. – Хіба ти не попросив телефоністку відключити ваш телефон?

– Я… так, справді. Боявся, що ви впізнаєте; його, якщо він дзвонитиме при вас, але він міг лишити записку телефоністці, проте нічого не було.

– То ти з ним не бачився?

– Ні.

– І він не сказав тобі, хто вбив Джулію Вулф?

– Ні.

– Значить, ти збрехав Дороті?

Він похнюпив голову і кивнув.

– Я… теє… певно, просто з ревнощів. – Звівши на мене очі, він почервонів. – Розумієте, Дорі завжди мене шанувала, гадаючи, що я знаю геть про все на світі більше за будь-кого, зверталася до мене, коли хотіла про щось дізнатися, й робила те, що я їй радив, а коли зустріла вас, відразу змінилась. Стала шукати допомоги у вас і шанувати більше… Звичайно, так і мало статися – дурна була б Дорі, якби повелась інакше, бо про яке порівняння може йтися, одначе я… напевно, приревнував і образився… ні, не те, щоб образився, адже також відчував до вас Пошану… але схотів знову якось її вразити… півнем покозиритись, як би ви сказали… і коли одержав цього листа, то вирішив удати, ніби бачився з батьком, який розповів мені, хто вбивця, щоб вона подумала, наче мені відомо навіть більше за вас. – Він замовк, відсапуючись, і витерся носовичком.

Я знову почекав, коли першим озветься Гілд.

– Думаю, нічого страшного в цьому нема, синку, якщо ти певен, що не чиниш гірше, приховуючи від нас ще дещо.

Хлопець затрусив головою.

– Ні, сер, я більше нічого не приховую.

– То тобі невідомо про ножик і ланцюжок, які твоя мати нам передала?

– Ні, сер, я не знав про них, доки вона їх вам передала.

– Як вона себе почуває? – поцікавився я.

– Все гаразд, здається, хоч вона і сказала, що пролежить цілий день у ліжку.

Гілд примружив очі.

– А що з нею сталося?

– Істерія, – пояснив я йому. – Вона посварилася з дочкою вчора і втратила контроль над собою.

– Чому вони посварились?

– А біс його знає – Жіночі чвари.

– Гм, – гмукнув Гілд і поскріб підборіддя.

– Флінт каже правду, що ти не встиг узяти папірець? – спитав я хлопця.

– Так. Я навіть не встиг зачинити двері, як він на мене накинувся.

– О, я працюю з великими сищиками! – прогарчав Гілд. – Чи не заверещав він при цьому: "Не можна!", коли вистрибнув? А-а, дурниці! Гаразд, синку, в тебе є дві можливості – на вибір. Або я тебе затримаю на якийсь час, або ж відпущу, взявши

обіцянку, що ти даси мені знати, коли озветься твій батько, і розповіси, що він тобі сказав і де ви, можливо, домовились пре зустріч.

– Ви не можете цього вимагати від хлопця, Гілде! – випередив я Гілберта. – Адже це його батько!

– Не можу, он як? – похмуро зиркнув на мене Гілд. – Хіба не буде це на користь батькові, якщо він справді невинний?

Я промовчав.

Обличчя Гілда поволі проясніло:

– Гаразд, синку, в такому разі, гадаю, ми можемо домовитись про певне зобов'язання. Якщо твій батько чи будь-хто попросить тебе щось зробити, обіцяй, що відмовиш, пояснивши чесним словом, яке мені дав.

Хлопець глипнув на мене.

– Це вже інша справа, – зазначив я.

– Так, сер, даю вам слово, – пообіцяв Гілберт.

Гілд зробив широкий жест рукою:

– Чудово. Тоді біжи!

Хлопець підвівся і сказав:

– Велике вам спасибі, сер. – Він обернувся до мене: – Ви не збираєтесь?

– Зачекай мене за дверима, – урвав я його, – якщо не поспішаєш.

– Почекаю. До побачення, лейтенанте Гілд, і ще раз спасибі. – Він вийшов геть.

Гілд схопив телефон і наказав розшукати та принести йому книжку "Правила поведінки" й те, що буде в ній. Поклавши трубку, він зчепив руки за головою і відкинувся в кріслі.

– Ну і що?

– Уявлення не маю, – відказав я.

– Послухайте, невже ви й досі вважаєте, що Уайнент не вбивця?

– Яка різниця, як я вважаю? Тепер, завдяки Мімі, у вас вистачає доказів проти нього.

– Дуже велика різниця, – запевнив він. – Мені важливо знати, що ви про це думаєте і чому.

– Моя дружина гадає, що він намагається вигородити когось іншого.

– Он як? Гм-гм. Я завжди поважав жіночу інтуїцію і мушу сказати, що місіс Чарлз. дуже кмітлива жінка. Кого ж, на її думку, він вигороджує?

– Вона ще не вирішила. Гілд зітхнув.

– Що ж, можливо, записка, яку Уайнент надіслав сину, відкриє нам дещо.

Проте цього не сталося: підлеглі Гілда не знайшли записки, як і примірника книжки "Правила поведінки" в квартирі небіжчиці.

29

Гілд знову викликав рудоволосого Флінта і став допитувати. Той обливався потом і танув на очах, але так само стверджував, що Гілберт не встиг нічого взяти в квартирі й що протягом Флінтового чергування ніхто нічого не чіпав. Флінт не пригадував, чи бачив книжку під назвою "Правила поведінки", а проте він був не з тих, хто звертає увагу на книжки. Він намагався будь-що допомогти й висловлював безглузді припущення, аж поки Гілд не прогнав його.

– Хлопець, напевне, ще чекає за дверима, – зазначив я, – можна ще з ним поговорити, якщо вважаєте, це щось дасть.

– Ви так не вважаєте?

– Ні.

– То й годі. Але чорт побери, хтось то узяв книжку, і я його однаково…

– Чому? – спитав я.

– Що чому?

– Чому б їй там узагалі бути?

Гілд поскріб підборіддя.

– Що ви хочете сказати?

– Він не зустрівся з Маколеєм у готелі "Пласа" в день убивства, не наклав на себе руки в Аллентауні, сказав, що одержав од Джулії Вулф лише тисячу, хоч, як ми знаємо, було п'ять тисяч, сказав, що вони з нею були тільки друзями, а нам відомо, що коханцями – одне слово, стільки разів він виявлявся брехуном, що я вже не дуже йому вірю.

– Це точно, – погодився Гілд, – я б ще міг зрозуміти, якби він прийшов до нас, або, навпаки, заховався якнайдалі. Але ж він ходить околясом і лише мутить воду, не з'являючись на очі.

– Ви тримаєте його лабораторію під наглядом?

– Там є спостерігач. А що?

– І сам не знаю, – відверто зізнався я. – Він повсякчас підсовує нам якісь порожні варіанти. Можливо, варто зосередити увагу на тому, про що він не каже, приміром, на його лабораторії.

– М-м-м, – протягнув Гілд.

– Дарую вам цю ідею, – проказав я, беручи капелюх і пальто. – Якщо я захочу зустрітися ввечері, де вас шукати?

Він дав мені номер телефону, і ми обмінялися рукостисканням.

Гілберт Уайнент чекав мене в коридорі. Ми ні про що не розмовляли, аж поки не сіли в таксі. Там він спитав:

– Він мені повірив?

– Звичайно. А ти що, збрехав?

– Ні-ні; але люди не завжди нам вірять. Не розповідайте нічого мамі, гаразд?

– Добре, якщо тобі так хочеться.

– Дякую, – промимрив він. – Як ви гадаєте, на заході країни в молоді більше можливостей, ніж тут у нас, на сході?

Я уявив, як він працює на лисячій фермі Гілда, і відказав:

– Зараз – ні. А що, збираєшся на захід?

– Не знаю. Хочу якоїсь справи. – Він поправив вузол на краватці. – Хай моє запитання не видасться вам смішним: чи багато є випадків кровозмішення?

– Трапляються, – відповів я, – тому й назва існує. Він спалахнув.

– Та я не глузую з тебе, – запевнив я його. – Ніхто нічого певного про це не знає. Як ти визначиш?..

Кілька кварталів ми їхали мовчки. Тоді він знову озвався:

– Хочу задати вам ще одне запитання: що ви думаєте про мене? – Він знітився більше, ніж Елвіс Квін у свій час.

– Ти буваєш чудовим, – відповів я, – а буваєш і бридким.

Він відвернувся, дивлячись у вікно:

– Я ще зовсім малий.

Знову запала мовчанка. Гілберт закашлявся, з кутика рота в нього зацебеніла кров.

– Та той бурмило таки тебе скалічив, – зауважив я.

Хлопець сором'язливо кивнув і приклав носовичок до рота.

– Я не такий дужий.

Біля готелю "Котленд" він не дав мені допомогти йому вилізти з таксі й запевнив, що сам дістанеться до свого помешкання, одначе я піднявся разом з ним, підозрюючи, що в іншому разі він нікому не скаже про свій стан.

Я натиснув на дзвоник, перш ніж Гілберт витяг ключа, і Мімі відчинила двері. Вона вилучилась на синець під оком сина.

– Його поранено, – повідомив я. – Поклади його в ліжко і виклич лікаря.

– Що сталося?

– Уайнент попросив його дещо зробити.

– Що саме?

– Не має значення, поки ми не знайдемо Уайнента.

– Але Клайд був тут, – сказала вона. – Тому я тобі й подзвонила.

– Що?

– Так, був, – закивала вона. – І цікавився, де Гіл. Він сидів майже годину або й більше. Лише хвилин десять як пішов.

– Гаразд, поклади його в ліжко.

Гілберт уперся проти моєї допомоги, тож я залишив його в спальні з матір'ю, а сам попрямував до телефону.

– Хтось дзвонив? – спитав я в Нори, коли нас з'єднали.

– Так, сер. Пани Маколей і Гілд просили їм передзвонити, як і пані Йоргенсен та Квін. Діти не озивались.

– Коли дзвонив Гілд?

– Хвилин п'ять тому. Ти що, обідатимеш один? Ларрі запросив мене на нову виставу Осгуда Перкінса.

– То вперед! До зустрічі!

Я подзвонив Герберту Маколею.

– Побачення зірвалося, – повідомив він. – Наш друг подзвонив і сказав про це – невідомо, що він надумав. Послухай, Чарлз, я йду до поліції. Більше не можу.

– Мабуть, нічого іншого і не лишається, – погодився я. – Я вже й сам думав подзвонити в поліцію. Я у Мімі. Уайнент був тут кілька хвилин тому. Ми з ним розминулися.

– Що він робив у неї?

– Спробую зараз з'ясувати.

– Ти серйозно про дзвоник до поліції?

– Ясна річ.

– То подзвони, а я зараз під'їду.

– Гаразд. До зустрічі.

Я зателефонував Гілду.

– Щойно ви пішли, я одержав новини, – повідомив він. – Ви де? Можна говорити?

– У місіс Йоргенсен. Мусив привезти хлопця додому. Цей ваш рудоволосий бугай зробив йому внутрішній крововилив.

– Уб'ю це мурло! – прогарчав він. – То краще не розповідатиму по телефону.

– У мене також є новини. Уайнент, за словами місіс Йоргенсен, був у неї майже годину і пішов за кілька хвилин перед моїм приходом.

Гілд якийсь час мовчав, а тоді кинув:

– Нікого не випускати! Зараз буду.

Я саме розшукував телефонний номер Квінів, коли у вітальню вийшла Мімі.

– Як ти думаєш, у нього серйозне поранення? – спитала вона.

– Не знаю, необхідно викликати лікаря. – Я підсунув до неї телефон. Коли вона подзвонила, я сказав: – Я повідомив поліцію, що Уайнент приходив сюди.

Вона кивнула.

– За цим, власне, я тобі телефонувала – порадитись, чи слід їм казати.

– Ще я подзвонив Маколею. Він теж приїде.

– Він мені нічого не зробить! – обурилась вона. – Клайд дав їх мені за власним бажанням – і вони мої!

– Що твоє?

– Акції, гроші.

– Які акції? Які гроші?

Вона підбігла до стола і висунула шухляду.

– Ось, дивись!

Там були три пачки акцій, зв'язані разом широкими гумовими пасками. Зверху лежав рожевий чек на 10 тисяч доларів довірчої компанії на Парк-авеню на ім'я Мімі Йоргенсен, виписаний Клайдом Міллером Уайнентом від 3 січня 1933 року.

– Дату проставлено на п'ять днів наперед, – зазначив я. – Що за безглуздя?

– Він сказав, що не має зараз на рахунку достатньої суми й не встигне її вкласти протягом одного-двох днів.

– Це дорого коштуватиме, – попередив я її. – Сподіваюсь, ти до цього готова?

– Не розумію чому, – заперечила вона. – Чому б моєму чоловікові… колишньому чоловікові… не забезпечити мене і своїх дітей, якщо він цього бажає?

– Облиш! Що ти йому продала?

– Продала?

– Атож. Що ти пообіцяла зробити протягом цих днів чи що зажадав він в обмін на цей чек?

Вона незадоволено скривилась.

– Їй-богу, Ніку, ти коли-небудь станеш повним придурком через свою постійну підозрілість.

– Поки тільки вчусь. Ще три уроки – й одержу диплом. Пригадуєш, вчора я тебе попередив, що ти можеш опинитися за…

– Не треба! – зойкнула вона і затулила мені рота рукою. – Нащо повторювати? Ти ж бо знаєш, як мене це лякає і… – Голос її став солодким і улесливим: – І мусиш знати, що я збираюся робити. Невже ти такий бездушний?

– Не в мені справа, – зауважив я. – Думай про поліцію. – Я підійшов до телефону і подзвонив до Еліс Квін. – Це Нік. Нора сказала, що ти…

– Так. Ти бачив Гаррісона?

– Ні, відтоді як залишив його у тебе.

– Якщо побачиш, то не кажи про нашу вчорашню розмову. Я так не думаю – навпаки.

– Я цього і не вважав, – запевнив я її, – і не збирався нічого йому переповідати. Як він почувається сьогодні?

– Він зник.

– Що?

– Зник. Кинув мене.

– Але ж і раніше таке траплялося. Він повернеться.

– Знаю, та цього разу боюся. Він не пішов на роботу. Сподіваюсь, просто кружляє десь віскі… однак чогось боюсь. Ніку, як ти гадаєш, він справді кохає те дівчисько?

– Принаймні йому так ввижається.

– Він казав, що кохає?

– На це не слід зважати.

– Може, варто було б поговорити з нею?

– Ні.

– Чому – ні? Думаєш, вона його кохає?

– Ні.

– Та що з тобою? Трапилось щось? – роздратовано спитала вона.

– Ні, просто я не дома.

– Що? А-а, ти хочеш сказати, що не можеш говорити?

– Саме так.

– Ти… у неї?

– Так.

– Вона вдома?

– Ні.

– Думаєш – з ним?

– Не знаю, але думаю, що ні.

– Зателефонуй, коли зможеш говорити, або краще – зазирни до мене, гаразд?

– Добре, – пообіцяв я і поклав трубку.

Мімі здивовано розглядала мене своїми блакитними очима.

– Невже хтось сприймає всерйоз походеньки мого чада? – Не дочекавшись відповіді від мене, вона зареготала і поцікавилась: – А що Доррі й досі удає із себе страдницю?

– Схоже на те.

– І удаватиме, поки їй віритимуть. А ти – один з тих, кого вона оступачила – чогось боїшся повірити, що я… скажімо, здатна казати правду.

– Цікава думка, – зазначив я і хотів ще дещо додати, та в цю мить пролунав дзвоник у двері.

Мімі впустила лікаря – опасистого дідугана, що горбився і шкандибав – і провела його до Гілберта.

Я висунув шухляду стола і роздивився акції – п'ять – компанії "Пост телеграф енд кейбл", шість з половиною – "Сан-Пауло сіті", шість – "Америкен тайп фаундерс", п'ять з половиною – "Сертн-тід продакшн", шість з половиною – "Аппер Остріє", п'ять – "Юнайтед драгс", чотири "Філіппін рейлвей", шість – "Токіо електрік лайтінг" – на загальну суму приблизно 60 тисяч доларів, прикинув я на око, і десь від чверті до третини цієї суми за ринковими цінами.

У двері подзвонили. Я засунув шухляду і впустив Маколея.

Він виглядав утомленим. Сів, не знявши, пальта, і мовив:

– Що ж, кажіть найгірше. Що він тут устругнув?

– Я ще не все знаю, тільки те, що він передав Мімі деякі акції й грошовий чек.

– Це мені відомо.

Він пошарудів у себе в кишені й простягнув мені листа.

"Дорогий Герберте!

Я передав сьогодні місіс Мімі Йоргенсен цінні папери, перераховані нижче, і чек на десять тисяч доларів довірчої компанії на Парк-авеню, виписаний на 3 січня. Будь ласка, забезпечте на той день гроші під чек. Ви можете продати деякі з акцій підприємств громадського користування, а втім, дійте на власний розсуд. Так вийшло, що я мушу негайно виїхати з Нью-Йорка і, певно, повернуся лише через кілька місяців, але час від часу озиватимусь до Вас. Дуже шкода, що не маю можливості зустрітися сьогодні ввечері з Вами і Чарлзом.

Щиро Ваш

Клайд Міллер Уайнент".

Під розгонистим підписом йшов перелік акцій.

– Як ти одержав цього листа? – спитав я.

– Приніс посильний. За що, на твою думку, він їй платить?

Я похитав головою.

– Намагаюся з'ясувати. Вона стверджує, що він вирішив "забезпечити" її та дітей.

– Це так само вірогідно, як і те, що вона каже правду.

– А що це за акції? – спитав я. – Я вважав, що ти опікуєшся всім його майном.

– Я теж так думав, але цих акцій не мав і навіть не знав, що вони існують. – Він узявся руками за голову, спершись ліктями на коліна. – Якщо вистроїти в лінію все те, чого я не знаю…

30

До вітальні вийшла Мімі з лікарем.

– А-а, добридень! – привіталася вона сухо з Маколеєм і потисла йому руку.

– Знайомтесь: доктор Грант, містер Маколей, містер Чарлз.

– Як там хворий? – поцікавився я.

Лікар Грант відкашлявся і сказав, що, на його думку, нічого страшного з Гілбертом нема – наслідки побоїв, а той незначний крововилив припиниться. Він знову прочистив горлянку і повідомив, що був дуже радий з нами познайомитись, після чого Мімі проводила його до дверей.

– А що сталося з хлопцем? – спитав мене Маколей.

– Уайнент послав його займатися марними пошуками в квартирі Джулії Вулф, а там він наскочив на лютого фараона.

Мімі повернулася назад.

– Вам розповів містер Чарлз про акції та чек? – запитала вона.

– Уайнент надіслав мені листа, повідомивши, що передав їх вам, – відповів Маколей.

– Тож не виникне ніяких…

– Ускладнень? Не бачу причин для цього.

Мімі трохи полагіднішала, очі її потеплішали.

– Я також не бачу, але ось він, – вказала вона на мене, – напускає жаху.

Маколей ввічливо вишкірився:

– Містер Уайнент не поділився часом з вами своїми планами?

– Він щось казав про терміновий від'їзд, але, мабуть, я неуважно слухала. Не пригадую, чи казав він, коли і куди їде.

Я глузливо рохнув, Маколей удав, що повірив.

– Чи не розповідав він про Джулію Вулф, свої ускладнення чи щось таке інше стосовно вбивства? – спитав Маколей.

Мімі категорично похитала головою.

– Ані слова, ні натяку. Я його намагалася розпитати, але ви ж бо його знаєте. Звертаєшся, буває, наче до стіни.

Я задав запитання, що його Маколей, схоже, соромився поставити:

– А про що він взагалі говорив?

– Та так – ні про що: про нас, про дітей, зокрема – про Гіла. Він дуже хотів його побачити й чекав майже годину сподіваючись, що той повернеться. Розпитував і про Доррі, але без особливого зацікавлення.

– Він не казав про свій лист до Гілберта?

– Ані слова. Я можу повторити всю нашу розмову, як бажаєте. Я не знала, що він прийде, бо він не зателефонував навіть знизу. Почувши дзвоник у двері, я пішла відчиняти, дивлюсь – він, помітно постарілий з часу нашої останньої зустрічі й ще більш схудлий. "Боже мій, Клайде!" – здається, вигукнула я, а він спитав: "Ти одна?" Я відповіла ствердно, і він зайшов. Тоді…

У двері подзвонили, й Мімі пішли відчиняти.

– Що скажеш? – прошепотів Маколей.

– Якщо мені захочеться їй повірити, – відказав я, – сподіваюсь, вистачить глузду цього не робити.

Мімі повернулася з Гілдом і Енді. Гілд кивнув мені, потис руку Маколею, а тоді обернувся до Мімі:

– Отже, пані, прошу вас розповісти…

– Лейтенанте, – урвав його Маколей, – дозвольте спершу мені взяти слово. Моє повідомлення передує оповіді місіс Йоргенсен і…

Гілд махнув дужою рукою адвокатові.

– Прошу! – Він сів на краєчок дивана.

Маколей повторив ранкову розповідь. Коли він згадав, що повідомив мене ще ранком, Гілд тільки сумно зиркнув на мене, а тоді взагалі перестав помічати й уважно слухав Маколея, який виклав усе докладно і зрозуміло. Двічі Мімі поривалася було щось сказати, та кожного разу затиналась. Скінчивши, Маколей простягнув Гілду записку про акції та чек.

– Це приніс посильний сьогодні вдень.

Гілд дуже уважно прочитав записку і звернувся до Мімі:

– Тепер ваша черга, місіс Йоргенсен.

Вона переповіла про прихід Уайнента те саме, що казала й нам, додавши кілька подробиць після спокійних запитань Гілда і причепивши разом з тим до оповіді, мовляв, Уайнент відмовився говорити про Джулію Вулф та її вбивство і що, передаючи акції й чек, просто висловив бажання забезпечити Мімі та дітей і, хоч повідомив, що від'їздить, не сказав ні куди, ні коли. Складалося враження, що Мімі була байдужа загальна невіра її словам. Посміхаючись, вона скінчила:

– Загалом він дуже милий, але геть божевільний.

– Тобто ви хочете сказати, що він справді хворий? – спитав Гілд. – Не просто нестриманий?

– Так.

– Чому ви так вважаєте?

– О, досить трохи пожити з ним, щоб відразу збагнути – він несповна розуму, – безтурботно відказала вона.

Гілда, схоже, не задовольнила така відповідь.

– Як він був одягнений?

– Коричневий костюм, коричневі пальто і капелюх та, якщо не помиляюсь, коричневі черевики, біла сорочка, сіра краватка з червоними чи рудувато-коричневими візерунками.

Гілд кивнув головою до Енді.

– Піди розпитай.

Енді вийшов.

Замислено насупившись, Гілд поскріб підборіддя. Всі мовчки за ним стежили. Зрештою він подивився на Мімі та Маколея, зовсім не помічаючи мене, й запитав:

– Чи не знайомі вам ініціали Д. У. К.?

Маколей повільно похитав головою.

– Ні, – сказала Мімі. – А що?

Гілд тепер покосився в мій бік.

– Ну?

– Ні, не знайомі.

– А що? – перепитала Мімі.

– Спробуйте пригадати, – наполягав Гілд. – Власник цих ініціалів мусив мати справи з Уайиентом.

– Як давно? – поцікавився Маколей.

– Важко сказати напевно. Кілька місяців, а може, й кілька років тому. Великий, довготелесий, опасистий і скоріше за все кульгавий чоловік.

Маколей знову похитав головою.

– Не пригадую такого.

– Я також, – підхопила Мімі, – одначе згораю від цікавості. Поясніть, у чому справа.

– Звісно, поясню. – Гілд витяг з кишені жилетки сигару, розглянув і сховав назад. – Такого вигляду небіжчика поховано під підлогою лабораторії Уайнента.

– А-а, – озвався я.

Мімі затулила рота рукою, очі її оскляніли й округлилися.

– Ви певні? – похмуро спитав Маколей.

Гілд зітхнув.

– Як відомо, абсолютної істини не існує, – втомлено відказав він.

Маколей спалахнув і дурнувато вишкірився.

– Безглузде запитання. Як вам вдалося розшукати його… цей труп?

– Гм, містер Чарлз постійно натякав, що необхідно ретельніше оглянути лабораторію. Знаючи, що містер Чарлз із тих, хто знає більше, ніж розповідає, я послав зранку туди кількох агентів зробити обшук. Раніше ми вже робили це там, одначе нічого не виявили. Цього разу я наказав підлеглим оглянути кожну порошинку, підстьобнутий словами містера Чарлза. І він таки мав рацію. – Гілд холодно подивився на мене. – Крок за кроком вони обстежували приміщення, аж поки помітили, що цементна підлога в одному з кутків виглядає поновленою, зламали її й знайшли рештки містера Д. У. К. Що ви на це скажете?

– Гадаю, це блискуча здогадка Чарлза, – відповів Маколей. – Як це ти…

– Думаю, ви помиляєтесь, – урвав його Гілд. – Називаючи це лише здогадкою, ви принижуєте талант містера Чарлза.

Здивований тоном поліцейського, Маколей запитально подивився на мене.

– Що я не повідомив лейтенанта про нашу з тобою ранкову розмову, мене поставили в куток, – пояснив я.

– Саме так, – спокійно погодився Гілд, – окрім усього іншого.

Мімі вибухнула реготом, а коли Гілд вирячився на неї, винувато йому осміхнулась.

– Як було вбито містера Д. У. К.? – запитав я.

Гілд завагався, наче роздумуючи, чи варто відповідати, тоді стенув дужими плечима й сказав:

– Не знаю, ні як, ні коли його вбито, бо ще не бачив трупа, власне – жалюгідних решток, а експертизу поки не зроблено.

– Жалюгідних решток? – перепитав Маколей.

– Так. Тіло порізали на шматки й поховали у вапні, так що лишилися самі кістки, згідно з рапортом, одначе згорнутий одяг, покладений поруч з убитим, більш-менш зберігся і може нам дещо прояснити. Зберігся також шматок ціпка з гумою на кінці. Тому нам і спало на думку, що вбитий міг накульгувати й… – Він затнувся, побачивши Енді. – Ну?

Той похмуро похитав головою.

– Ніхто не бачив, ні як він зайшов, ні як вийшов. Пригадуєте жарт про такого худющого чоловіка, що він мусив двічі проходити повз одне і те саме місце, щоб відкинути тінь?

Я сумно посміхнувся і зауважив:

– Звичайно, Уайнент не настільки худий, але й не товстіший за папір, на якому виписано чек або надруковано листи.

– Що це значить? – запитав Гілд – краска вкрила його обличчя, очі дивилися роздратовано і підозріло.

– Він мертвий. І давно. А живе лише на папері. Можу навіть закластися, що то його кістки поховано з одягом опасистого кульгавого.

Маколей нахилився до мене.

– Ти впевнений, Чарлзе?

– Що за вигадки? – прогарчав Гілд.

– Б'ємося об заклад. Ну, хто б це морочився з трупом і залишив те, від чого позбавитись якнайлегше – незайманий одяг, щоб його…

– Та він не такий уже й незайманий. Дещо…

– Звичайно, ні. Інакше викликало б підозру. Він пошкоджений рівно настільки, щоб повідомити потрібні речі. Іду на парі, що ініціали добре видно.

– Не знаю, – не так впевнено відповів Гілд. – Вони були на пряжці від паска.

Я розреготався.

– Та це нісенітниця, Ніку! – гнівно скрикнула Мімі. – Як то може бути Клайд? Тобі ж бо відомо, що він сьогодні приходив до мене. Ти ж знаєш, що він…

– Ш-ш-ш. Нерозумно з твого боку підігрувати, – сказав я. – Уайнент мертвий, твої діти його спадкоємці й одержать набагато більше, ніж те, що лежить у тебе в шухляді. Нащо тобі частина пограбованого, коли ти можеш отримати все?

– Не розумію, про що ти, – відповіла вона, біла як крейда.

– Чарлз вважає, – втрутився Маколей, – що Уайнента сьогодні тут не було, а цінні папери й чек вам передав хтось інший або ж ви їх поцупили. Я не помиляюся? – звернувся він до мене.

– Анітрохи.

– Та це безглуздо! – наполягала Мімі.

– Поміркуй сама, Мімі, – зауважив Я. – Припустімо, Уайнента три місяці тому вбито, а його труп заховано під виглядом іншого. Всі гадають, що Уайнент кудись поїхав, залишивши довіреним Маколея. Гаразд. Таким чином, все майно переходить до рук Маколея назавжди – принаймні поки він його остаточно не привласнить, адже ти не маєш навіть…

Маколей підхопився на ноги й кинув:

– Не знаю, до чого ти ведеш, Чарлзе, тільки я…

– Заспокойтеся, – зупинив його Гілд. – Дайте йому висловитися.

– Це він убив Уайнента, Джулію і Нунгейма, – запевнив я Мімі. – Чого ти бажаєш? Стати його наступною жертвою? То знай, що відколи ти погодилась допомогти йому, сказавши, що бачила живого Уайнента, – це було найслабкіше місце в його плані, а ти стала єдиним свідком, який бачив Уайнента після жовтня, – він уже б не дав тобі змінити своє свідчення – для цього досить було б убити тебе з того самого пістолета, звалivши все на Уайнента. І заради чого ти пішла на таке? Заради тих жалюгідних акцій у шухляді, часточці того, що одержиш завдяки дітям, якщо ми доведемо смерть Уайнента.

Мімі обернулася до Маколея і просичала:

– Ах ти, сучий сину!

Гілд вирячився на неї, здивований цим вигуком, схоже, більше ніж усім почутим раніше.

Маколей заворушився. Я не став дивитися, що він надумав, а затопив лівою рукою йому в щелепу. Удар вийшов сильний, я збив Маколея з ніг, але в ту саму мить відчув, як мене наче вогнем обпекло з лівого боку, і зрозумів, що то розійшлася загоєна рана.

– Що ти ще від мене хочеш?! – гарикнув я на Гілда. – Може, тобі його в целофан загорнути?

31

Близько третьої ранку я зайшов до нашого номера в готелі "Номенді". У вітальні сиділа Нора, Дороті й Ларрі Кроулі – Нора з Ларрі грали в трик-трак, Дороті читала газету.

– Маколей справді їх убив? – відразу спитала Нора.

– Так. Чи пишуть ранкові газети про Уайнента?

– Ні, – відповіла Дороті, – лише про арешт Маколея. А що?

– Маколей і його вбив.

– Та ну? – здивувалась Нора.

– Чорт забирай! – лайнувся Ларрі.

Дороті заплакала. Нора здивовано подивилась на неї.

– Я хочу додому, до мами, – проскиглила Дороті.

Не дуже охоче Ларрі запропонував:

– Із задоволенням відвезу тебе, якщо ти…

Дороті сказала, що хоче їхати. Нора допомогла їй зібратися, не роблячи спроб відмовити. Ларрі, приховуючи незадоволення, взяв капелюха й пальто. Вони з Дороті вийшли.

Нора провела їх, зачинила двері й, притулившись до них спиною, мовила:

– А тепер поясни все мені, містере Чараламбідіс.

Я похитав головою.

Вона сіла на диван поруч зі мною.

– Тільки без цього. Якщо хоч дрібницю випустиш, то я…

– Мені слід спершу скропити душу, щоб я зміг говорити.

Нора лайнулась і принесла мені напій.

– То він зізнався?

– З чого б це? Хто ж визнає себе винним в умисному вбивстві? А тут-бо не одне вбивство, і принаймні два з них здійснено свідомо, так що окружний прокурор не візьме до уваги ніяких пом'якшувальних обставин. Йому нічого не лишається, як все заперечувати.

– Але ж він їх убив?

– Ясна річ.

Нора прибрала склянку від мого рота.

– Досить відволікатись, розповідай по порядку.

– Так от, виявилось, що Маколей разом з Джулією довгий час водили Уайнента круг пальця. Адвокат втратив грубі гроші на біржових операціях, а коли довідався про минуле Джулії – як і передбачив Мореллі, – то вони разом з дівчиною згуртувалися проти старого. Ми примусимо бухгалтерів перевірити рахунки Маколея і Уайнента і, думаю, легко виявимо, як гроші одного перетекли до кишені другого.

– То ви ще напевно не знаєте, чи пограбував він Уайнента?

– Звісно, що знаємо. Це був єдиний шлях. Уайнент збирався вирушити в подорож 3 жовтня, бо в той день узяв у банку п'ять тисяч доларів готівкою, одначе не зачинив лабораторію і не

здав у оренду свою квартиру. Все це зробив Маколей через кілька днів. А Уайнента було вбито ввечері 3 жовтня в будинку Маколея в Старсдейлі. Нам це відомо, бо коли вранці 4 жовтня кухарка Маколея, яка ночувала вдома, прийшла на роботу, адвокат перестрів її на ґанку із скаргами, заплатив за два тижні наперед і тут-таки звільнив, не пустивши до будинку, аби вона не побачила труп чи криваві плями.

– Як ви це з'ясували? Тільки не випускай нічого.

– Буденна робота. Природно, що після затримання Маколея ми пішли до контори і до його будинку, щоб зібрати всі можливі свідоцтва – звичайні дурні запитання на кшалт: "Де ви були вночі 6 червня 1894 року?" – і нинішня кухарка сказала, що працює тут лише з 8 жовтня – от і все. Ми також знайшли стіл з ледь помітними, але не до кінця зішкрябаними плямами, схожими на кров людини. Експерти взяли пробу і, можливо, зможуть дати нам відповідь. (Як з'ясувалося, то була коров'яча кров.)

– То, значить, ви ще не певні, що він…

– Облиш! Звичайно, впевнені. Інакше бути не могло. Уайнент розкрив, ідо Джулія з Маколеєм шахрують, і вирішив – справедливо чи помилково, що вони ще й наставляють йому роги, – відомо, що він був страшенно ревнивий. Тож він пішов до Маколея і розсварився з ним, не думаючи про наслідки, а той – перед загрозою ув'язнення через шахрайство – вбив старого. В цьому ми переконані. Жодного сумніву. Отже, він опиняється з трупом – доказом, позбутися якого найважче. Дозволь відсьорбнути віскі для підкріплення.

– Один ковточок, – погодилась Нора. – Це тільки гіпотеза, як я розумію?

– Називай як хочеш. Для мене – достатньо.

– Але я вважала, що для того, аби назвати людину злочинцем, необхідно довести її провину, а коли є хоч найменший сумнів, то…

– Це справа суддів, а не детективів. А тут – ловиш того, кого підозрюєш у вбивстві, садовиш його за грати, розповідаєш усім про свою підозру, а портрет злочинця друкуєш у газетах. Окружний прокурор будує своє звинувачення, відштовхуючись від твоєї інформації, а ти тим часом розшукуєш нові подробиці, з'являються свідки, які упізнали його портрет у газетах, – вони б ніколи не подумали, що він злочинець, якби ти його не заарештував, – і, врешті-решт, ти відправляєш його на електричний стілець.

(Через два дні одна жінка з Брукліна впізнала у Маколеї Джорджа Фоулі, який ось уже три місяці наймав у неї квартиру.)

– Але ж це виглядає дуже непорядно.

– Якби злочини здійснювали за законами математики, – відрізав я, – їх би так само і розплутували. Та більшість з них далекі від цього, і даний випадок – не виняток. Я зовсім не проти твого розуміння добра і зла, однак говорячи, що Маколей швидше за все розрізав труп, аби непомітно занести його до міста у валізах, висловлюю те, що виглядає найімовірнішим. Це могло статися 6 жовтня або й пізніше – адже спершу він мусив звільнити двох науковців, які працювали на Уайнента – Прентіса і Макногтона, – і зачинити лабораторію. Він поховав Уайнента під підлогою разом з одіжжю якогось опасистого чоловіка, справді кульгавого, і паском з ініціалами Д. У. поклавши все так, щоб його не дуже попсувало вапно, яке

мусило геть виїсти труп небіжчика, – і знову зацементував підлогу над могилою. За допомогою розшуків поліції та публікацій у пресі ми напевно з'ясуємо, де він купив чи роздобув одяг, ціпок і цемент.

(Пізніше стало відомо, що цемент він придбав у торговця вугіллям і лісом з верхньої частини міста, що ж до іншого – встановити нічого не вдалося.)

– Сподіваюсь, – без оптимізму погодилась Нора.

– Отже, головного клопоту він позбувся. Поновивши оренду на лабораторію і тримаючи приміщення порожнім, начебто в очікуванні Уайнента, він міг бути певним – цілком розумно, – що поховання не знайдуть, а коли таке випадково і трапиться, то опасистий містер Д. У. К., убитий Уайнентом – за цей час від трупа лишаться самі кістки й за скелетом неможливо буде визначити, гладким чи худим був небіжчик, – пояснить причину Уайнентової втечі. Розв'язавши собі руки, Маколей вигадав адвокатську довіреність і за допомогою Джулії поступово став прибирати до своїх рук гроші Клайда. Тепер знову потеоретизуємо. Джулії не до вподоби вбивство, вона перелякана, і Маколей починає в ній сумніватись. Саме тому примушує її розірвати з Мореллі, наче через ревнощі Уайнента. Він боїться, що в хвилину слабкості вона зізнається Мореллі, а що наближається, час, коли вийде на волю її близький друг Фейс Пепплер, занепокоєння Маколея зростає. Він був у безпеці, поки Фейс сидів за ґратами, бо Джулія ні про що таке не писала в своїх листах, знаючи, що вони проходять крізь руки начальника в'язниці, але тепер… Маколей розробляє план дій, та несподівано все летить шкереберть. У місті з'являється Мімі з дітьми, розшукуючи Уайнента, приїжджаю я і підтримую з ними зв'язок, тож Маколей вирішує, ніби я їм допомагаю. Убезпечити себе від Джулії можна, тільки прибравши її. Поки вірогідно?

– Так, але…

– Хто ступив на слизький шлях, вже не звертає, – запевнив я. – Коли він їхав тоді до нас на ленч, то подзвонив у свою контору, удавши із себе Уайнента, й призначив побачення в готелі "Пласа" – це було зроблено з метою засвідчити присутність Уайнента в місті. Від нас Маколей вирушає до "Пласи", де розпитує службовців, чи не бачили вони Уайнента, щоб усе виглядало правдиво; з цією ж метою зв'язується по телефону зі своєю конторою і запитує, чи не озивався більше Уайнент, а тоді дзвонить до Джулії. Вона повідомляє, що чекає Мімі і що та не повірила, ніби Джулія не знає, де ховається Уайнент, – Джулія, певно, виглядає схвильованою. Маколей вирішує, що не можна дозволити їм зустрітись. Він приїздить до Джулії і вбиває її. Стрілок він жахливий. Під час війни я переконався в цьому на власні очі. Певно, з першого пострілу він не влучив, куля розтрощила телефон, чотирма іншими він смертельно поранив дівчину, але, мабуть, подумав, що вбив, до того ж мусив ушитися до приходу Мімі, тож підкинув шматок Уайнентового ланцюжка як вирішальний доказ – а що зберігав його протягом трьох місяців, то виникає думка, що й убивство Джулії було заплановано із самого початку, – і прожогом кинувся до контори Германа, де, скориставшись обставинами, заробив собі алібі. Маколей не врахував дві речі, котрі важко було передбачити: по-перше, Нунгейм, який крутився біля будинку Джулії з надією перестрінути дівчину, бачив, як Маколей заходив до її квартири, а можливо, і чув постріли, по-друге, Мімі, природжена шантажистка, приховала ланцюжок, аби витиснути гроші з колишнього чоловіка. Ось чому Маколею довелося поїхати до Філадельфії й надіслати звідти мені телеграму, одного листа собі й одного – тітці Алісі – все для того, щоб Мімі, вирішивши, ніби Уайнент накидає на неї підозру, розлютилась і представила поліції докази проти нього. А проте бажання Мімі дошкулити Йоргенсену трохи не перекреслило цей план. До речі, Маколей знав, що Йоргенсен

це Келтермен: відразу по вбивстві Уайнента він найняв детективів, щоб ті розшукали Мімі з дітьми в Європі – потенційно небезпечних спадкоємців, – і сищики встановили, хто такий Йоргенсен. Ми знайшли їхні рапорти в паперах Маколея. Він, зрозуміло, запевнив, що збирав інформацію для Уайнента. Отаке. Далі його став непокоїти я, моя впевненість у невинності Уайнента і…

– А чому ти був такий упевнений.

– Хіба став би він обливати брудом у своїх листах Мімі, яка приховала викривальний доказ проти нього? Ось чому я вирішив, що ланцюжок підкинуто, єдино – аж надто я підозрював Мімі. Мореллі теж завдав клопоту Маколею: відмовившись наговорити на будь-кого заради власного порятунку, він повернув слідство в небажаний бік. Урятувала Мімі, яка знову накинула підозру на Уайнента, виключивши решту версій. Підозра Уайнента у вбивстві виключала будь-який сумнів, що він мертвий, і якби Маколей насправді його не вбив, не було б і наступних злочинів. Найочевидніше у цій справі, ключ до неї – передумова, що Уайнента вбито.

– Ти хочеш сказати, що знав про це із самого початку? – спитала Нора, похмуро блимнувши на мене.

– Ні, люба, і мусив би спекти раків через свою сліпоту, та щойно я почув про труп під підлогою лабораторії, не вагався, чи не убачать там жіночі рештки, а оголосив, що це рештки Уайнента. Ось так. Бо інакше бути не могло.

– Ти, певно, страшенно втомився. Від того і розповідаєш так плутано.

– Ну от, а далі він мав клопіт з Нунгеймом. Той виказав Мореллі, щоб прислужитися поліції, а сам зустрівся з Маколеєм. Тут я знову розмірковую, сонечко. Мені подзвонив такий собі Альберт Нормен, і наша з ним розмова раптом урвалася гуркотом на іншому кінці дроту. Я міркую так, що Нунгейм прийшов до Маколея і зажадав відкупу за мовчання, а коли Маколей спробував його провести, попередив, що зробить йому гірше, і зателефонував мені, щоб домовитись про зустріч і продати інформацію, – тут Маколей вихопив трубку і щось таки дав Нунгейму, а то й лише пообіцяв. Коли ж ми з Гілдом притисли Нунгейма, він дременув від нас, щоб подзвонити Маколею і зажадати чогось конкретнішого, можливо, грубих грошей, обіцяючи умитися з міста якнайдалі від наших довгих носів. Те, що він дзвонив того дня саме туди, ми встановили – телефоністка Маколея пригадала, що дзвонив містер Альберт Нормен, після розмови з яким Маколей відразу кудись пішов, – тож нема чого ставитися зневажливо до… моєї реконструкції подій. Маколей не був таким дурним, щоб довіритись Нунгейну, навіть заплативши йому, тож заманив у місце, обране, мабуть, заздалегідь, і там уколошкав, вирішивши і це ускладнення.

– Можливо, – погодилася Нора.

– Це слово доведеться раз у раз вживати в цій справі. Лист до Гілберта мав на меті показати, що в Уайнента був ключ від квартири дівчини, а посилати Гілберта туди потребувалося для тою, щоб він напевне потрапив до рук поліції й мусив викласти й про лист, і про ключ. Мімі зрештою розповіла про ланцюжок для годинника, але разом з тим породила і нову турботу. Вона переконала Гілда поширити підозру і на мене. У мене є думка, що Маколей приходив до нас сьогодні зранку зі своїми дурницями, аби якось затягти мене до Скарсдейла й порішити, зробивши "третьою жертвою" Уайнента. Чи він просто змінив свої наміри, чи вирішив, що я надто обережний і прихоплю із

собою поліцейських агентів. Так чи так, брехня Гілберта про те, що він бачив батька, наштовхнула Маколея на іншу ідею. Якби в нього був свідок, який присягнувся б, що бачив Уайнента… Ну а далі ми вже все знаємо достеменно.

– Слава богу.

– Сьогодні вдень він прийшов до Мімі – проїхав на два поверхи вище, аби ліфтер не помітив, до кого він іде, – і зробив їй пропозицію. Він сказав, що вина Уайнента поза сумнівом, але навряд чи поліція його схопить. Тим часом усе майно перебуває в його, Маколея, руках. Він особисто не в праві нічого собі привласнити, одначе міг би це влаштувати для неї, якби вона в свою чергу допомогла йому. Він передасть їй акції, які тримає в кишені, й чек, а вона мусить сказати, що одержала це від Уайнента, і надіслати від імені колишнього чоловіка записку Маколею, яка також лежить у нього в кишені. Він запевнив її, що втікач не з'явиться, аби вимагати свої гроші назад, а окрім неї та дітей, ніхто не має права на спадщину й не стане на неї позиватись. Мімі відразу втрачає голову, щойно бачить можливість наживитись, тож Маколей з нею легко домовився і отримав те, що бажав – свідка, який бачив живого Уайнента. Він попередив Мімі, що стануть підозрювати, ніби Уайнент їй за щось заплатив, але хай вона спокійно все заперечує – нічого не зможуть довести.

– Виходить, коли він тобі розповідав ранком про одержані від Уайнента інструкції передавати гроші Мімі, то вже все продумав?

– Мабуть. А може, тільки наближався до рішення. То що, тепер задоволена доказами проти нього?

– Більш-менш. Начебто і вистачає, але вони не досить аргументовані.

– Достатньо для того, щоб відправити його на електричний стілець, – запевнив я, – а це найголовніше. Хоч як не верти цю справу, іншої версії я не бачу. Звичайно, було б непогано знайти пістолет і машинку, на якій він видруковував листи Уайнента, – десь-то він мусив тримати це під рукою.

(Ми виявили їх у бруклінській квартирі, яку Маколей наймав як Джордж Фоулі.)

– Роби як знаєш, – зазначила Нора, – тільки я завжди вважала, що детектив поки ретельно не перевірить найменший факт, не…

– А тоді дивується, коли це підозрюваний устиг виїхати до якоїсь далекої країни, яка не підписала угоди про видачу злочинців.

Вона розреготалась.

– Ну, гаразд, гаразд. То ти хочеш повернутися завтра до Сан-Франціско?

– Ні, якщо ти не поспішаєш. Давай затримаємось. Всі ці хвилювання якось відсунули наші розваги.

– Я не проти. Що, на твою думку, тепер буде з Мімі, Дорогі та Гілбертом?

– Нічого. Вони так само будуть Мімі, Дороті й Гілбертом, як ти і я залишимося собою, а Квіни – Квінами. Вбивство перевертає життя лише жертві та часом – убивці.

– Можливо, – погодилась Нора, – але це вкрай несправедливо.

Примітка

1

У 1932 році відбувся суд над Бруно Гауптманом, який викрав і вбив малолітнього сина американського льотчика Чарлза Ліндберга. Злочинця стратили 1936 р.